

ΕΥΦΕΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΕΚΟΝ

Ἐκιδόμενον δις τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Μαρτίου 1871.

|| ΕΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΛ. Κ' ΚΑΙ ΚΑ'.

Ἡ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἰπὸ Α. KREUZER.

(Συνέχεια — Ἰδε φύλλ. ΙΗ΄.)

«Πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν, σταθμεύοντος τοῦ συντάγματός μου ἐν Μελίτῃ, μοι παρουσιάσθη πολλάκις εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Σικελίαν ἐν ταύτῃ δὲ τινι περιστάσει διατρίψας πολλάς ἡμέρας ἐν Παλέμφῳ, ἐσχέτισθην, ὡς μὴ ὄφριλε, μετὰ τινος Γάλλου εὐγενοῦς τοῦ Μικραῖσιου Γάστουος Πονταλίη. Ἐὰν εὐρισκόμην ἀλλοῦ δυσκόλως θὰ ἐξέλεγον τὸν Μικραῖσιον ὡς σύντροφόν μου· ἐν Παλέμφῳ ὁμοίως δὲν ἦσαν πολλοὶ ξένοι, ὁ δὲ Γάστουος ἦν ὄχι μόνον εὐγενής, ἀλλὰ καὶ εὐρέσετατος, καὶ περιεκωσμεῖτο ὑπὸ πολλῶν προτερημάτων. Κατὰ πρῶτον, ὅτε τὸν εἶδον, ἠρθάθη ἀποστροφήν τινα πρὸς αὐτόν·

μετὰ τινος ὁμοίως ὄρας συνναστροφῆς· ἡ πρόληψίς μου ἐξηλείφθη. Ὁ Γάστουος ἦν 30ετής περίπου, ὑψηλός, καὶ μὲ λεπτὰ χαρακτηριστικὰ ἐκδηλοῦντα ἄνθρωπον ζωηρὸν καὶ εὐπαθῆ. Δάσος μελανῆς καὶ οὐλῆς κόμης ἐπεσκόιζε τὸ ὑψηλὸν μέτωπον καὶ τοὺς κροτάρους του· εἶχε μεγάλην ἀστείον ρίνην, ἧς οἱ ῥόθωνες ἦσαν μὲν κανονικαί, ἐμμεγεθύνοντο ὁμοίως ὑπερφυστικῶς ὁσάκις ὠργίζετο· ἐπὶ τοῦ μικροῦ στόματός του ἐπεκάλητο πάντοτε μειδίαμα εἰρωνικὸν καὶ προσβλητικὸν διὰ τὸν μετ' αὐτοῦ λαλοῦντα. Τὰ κυνικὰ φρονήματά του καὶ ὁ σχρακτικὸς τρόπος του προεκάλεσαν πολλάκις ἐριδίας, τὰς ὁποίας αὐτὸς οὐδέποτε ἀπέφρουγεν· ὡν ἀριστὸς σκοπευτῆς· εἶχον ἀποστείλει πολλοὺς μανουαχῶν εἰς τὸν ἀδην. Ἦν δὲ εἰς ἄκρον δεισιδαιμονίαν καὶ καταγίνατο μετὰ ζήλου περὶ τὰς μυστικῶν λεγομένων ἐπιστήμας.

«Ἡ πρώτη ἡμῶν συνάντησις ἐγένετο ἡμέραν παρασκευὴν ὡς καὶ ἡ τελευταία».

Ὁ Συνταγματάρχης μετὰ τοὺς λόγους τούτους εἰσώπησε, περιέφερεν εἰς τὸ δωμάτιον τὰ βλέμματα του, ἐπλήρωσεν οἴνου τὸ ποτήριον καὶ κενώσας αὐτὸ ἀπνευστὶ ἐξηκολούησε :

«Χαρτοπαίκτης δὲν εἶμαι, Κύριε Βαλφούρ, οὔτε ἠσθάνθη ποτὲ κλίσει πρὸς τὰ τυχερὰ παίγνια· τὴν ἐσπέραν ὅμως παρασκευῆς τινος, ὅτε ἡ πανσέληνος ἔχυνεν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ἰταλικῆς πόλεως τὸ ἀργυροειδὲς φῶς της, ἠκολούθησα κατὰ πρώτην φοράν τὸν Γάστωνα εἰς ἓν Σικελικὸν καφφενεῖον. Γνωρίζετε βεβαίως τὸν εὐερέθιστον τῶν Σικελιωτῶν χαρακτήρα· διὰ τὴν ἐννοήσῃ τις ὅμως πόσον σφοδρὰ εἶναι τὰ ἄγρια πάθη, τὰ καθιστῶντα τὸ στήθος τοῦ ἀνθρώπου ἀληθὲς ἠραστεινόν, πρέπει νὰ παρατηρήσῃ τὸν ἐπὶ τῶν προσώπων εἰκονιζόμενον ἀγῶνα παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ παιγνίου. Ὁ φίλος μου τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην ἔπαιζεν ἀπροσέκτως καὶ ἐκέρδιζεν· ὄρος χρυσοῦ καὶ τραπεζικῶν γραμματίων ὑψοῦτο βραχυμῆδον ἐνώπιόν του· ἡ ἀλαζονεία τοῦ κερδιζόντος χαρτοπαίκτης τὸν κατέλαβε· ἄγριοι καὶ πυρῶδεις ὀφθαλμοὶ τὸν ἠτένιζον πλήρεις μίσους πανταχόθεν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀφωσιωμένος εἰς τὸ παίγνιον οὐδὲν ἔβλεπε. Ὀλόκληρον περιούσιον ἐνώπιόν του ἔχων ἀπεφάσισεν ὡς ἄφρων παῖς νὰ κερδίσῃ καὶ τὰ ὀλίγα χρυσᾶ νομίσματα τὰ ὅποια ἐγὼ εἶχον. Κατηραμένη ἡ στιγμή καθ' ἣν πεισθεῖς εἰς τοὺς λόγους του παρεκινήθη ἵνα παίξω. Εἰς τὴν πρώτην βολὴν ἐκέρδισα· εἰς τὴν δευτέραν ἐπίσης. Ἔχεις τύχην μοι ἔλεγον οἱ περὶ ἐμέ. Ἐδιπλασίασα, ἐτριπλασίασα, ἐνδεκαπλασίασα τὰς καταβολὰς καὶ ἡ τύχη μὲ ἐδοθήει· κατὰ πρώτην τότε φοράν ἠσθάνθη τὸν πυρετὸν τὸν ἐκ τοῦ παιγνίου· συναθροίσας ὅλον τὸν ἐνώπιόν μου χρυσὸν τὸν ἔβασα καὶ ἐκέρδισα πάλιν τὸ ὄρος τοῦ Γάστωνα ἐσμικρύνετο βραχυμῆδον, ὡς δὲ μετ' ὀλίγον παρετήρησα τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο ὡχρὸν, οἱ ῥῶθωνές του ἠνοίγοντο ὑπερφυσικῶς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξεδηλοῦτο τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο μῖσος, τὸ ὅποιον μόνον οἱ χαρτοπαίκτης καὶ οἱ ἐχθροὶ αἰσθάνονται· ἐγὼ δὲ ἔπαιζον ὡς μαινόμενος, ἕως οὗ ζωηρὰ χειροκροτήσεις καὶ ἐπυφνηταὶ τῶν περιστάσεων μὲ ἔκαμν νὰ συνέλθω. Ὁ Γάστων εἶχεν ἀπολέσει καὶ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ νόμισμα, καὶ ἐγὼ κατεῖχον ἤδη ὅ,τι αὐτὸς πρὸ λίγων λεπτῶν ἐνόμειζεν ἴδιον. Βυθίσας τὰς

χεῖράς μου εἰς τοὺς σωρούς τοῦ χρυσοῦ τῷ εἶπον γελῶν : « Ἀρκετὰ καλὰ δι' ἓνα ἀρχάριον, ἔ Γάστων; » Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα νὰ τελειώσω τὴν φράσιν μου, ἐκπλαγείς ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Γάλλου. — Ἀρχάριος !! ἔκραξε γελῶν σαρδωνικῶς· εἶσαι πιστὸς ἀντιπρόσωπος τῆς πατρίδος σου· ἄπιστος ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς τιμιότητος· σεῖς οἱ Ἄγγλοι εἰσθε οἱ αὐτοὶ πάντες πανταχοῦ καὶ πάντοτε.

» Ἐνόμισα ὅτι μὲ ἠπάτησεν ἡ ἀκοή μου. — Βεβαίως, Γάστων δὲν ὁμιλεῖς σπουδαζῶν τῷ εἶπον. « Σπουδαιότατα, ἀπεκρίθη, ὑβρίζων καὶ κτυπῶν τοὺς γρόνθους ἐπὶ τῆς τραπέζης. Δυσχυρίζομαι ὅτι εἶσαι παλαιὸς μάστορας, καὶ στοιχηματίζω ὅτι ἐντὸς τῶν θηλακίων σου ἔχεις παραπεποιημένα παιγνιοῦχαρτα.

» Ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας ἐνόμισα ὅτι ἐπλήγην ὑπὸ κεραινοῦ. Ὁ Γάστων εἶχε πῖε τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην πολὺ, καὶ τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην ἐπλήρωσεν πάλιν μέχρι στεφάνης τὸ ποτήριον. Ὡθησα διὰ τῆς χειρὸς πρὸς αὐτὸν τὰ χρήματα καὶ εἶπον. — Ὁ οἶνος ἐπιτρέπει πολλὰς ἀνοησίας· ἰδοὺ λάβε τὰ χρήματα. Εἶναι ἡ πρώτη καὶ τελευταία φορά καθ' ἣν ἔπαιξα. Ἀλλὰ δὲν εἶχον τελειώσει ἀκόμη τὴν φράσιν καὶ ὁ Γάστων ἀναπηδήσας κάτωχρος ὑπὸ θυμοῦ καὶ ἐκτείνων τοὺς γρόνθους· ἔκραξε : — Νομίζεις ὅτι εἶμαι μεθυμένος; ἀπατάσαι ἄθλιε· εἶμαι ἄρκετὰ νήφρων, ὥστε ἐννοῶ ὅτι ὁμιλῶ πρὸς ἀπατεῶνα ψεύστην καὶ ἄτιμον.

» Τότε ἀνεπήδησα καὶ ἐγὼ, ἀλλ' εὐγενῆς τις χεὶρ ἐκράτησε τὸν ἔτοιμον νὰ κτυπήσῃ βραχυμῆδον μου καὶ ἤκουσα φωνὴν ψιθυρίζουσαν εἰς τὸ οὖς μου : « Ὁ ἀληθὴς γενναῖος ἔχει ὑπομονήν. περιμένετε ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ μέθη· περιμένετε ἕως αὔριον ».

» Ἐννοήσας τὸ ὀρθὸν τῆς συμβουλῆς ἠτοιμαζόμενος ν' ἀπομακρυνθῶ τῆς τραπέζης· ἀλλ' ὁ μανιώδης φίλος μου ὑψώσας τὸ πλήρες οἶνον ποτήριόν του ἔκραξε : — Δειλὸς καὶ ἄτιμος ἰδοὺ τὰ ἐπιθετὰ σου· εἶθε τοῦτο νὰ χρωματίσῃ ὀλίγον τὰς παρειάς σου ». Καὶ πρὶν οἱ περιστάσεις προφθάσῃ νὰ τὸν ἐμποδίσωσι ἔρριψε τὸ ποτήριον εἰς τὸ πρόσωπόν μου. Ὁρμήσας τὸν ἥρπασα ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἀμφοτέρω ἐκυλιόμην παλαιότερες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τέλος οἱ παρόντες ἐπεμβάντες μᾶς ἐχώρισαν, καὶ ἤδη ἰστάμεθα ὡς δύο τίγρεις, διψῶντες αἷμα καὶ ἔτοιμοι ν' ἀνανεώσωμεν τὴν πάλην. — Ἄτιμε! ἀνέκραξα,

μὴ ὦν πλέον κύριος τοῦ ἐκντοῦ μου· αὔριον θὰ μοὶ δώσῃ ἰκονοποίησιν διὰ τὰς προσβολὰς σου. — Αὔριον, ἐπανελάβε καγγυλῶν ὁ Γάλλος· ὁ δειλὸς θέλει νὰ διαφύγῃ· ἀλλ' ὄχι· τὴν ἀμέσως θὰ μονομαχήσωμεν.

» Περιμένετε ἕως οὗ παρέλθῃ τὸ μεσονύκτιον, ἐψιθύριτε πάλιν εἰς τὸ οὖς μου ἡ πρόφη φωνή· εἶναι ἐνδεκάτη καὶ ἡμίσεια· ἀφήσατε νὰ παρέλθῃ ἡ παρασκευῆ. Ἀλλ' ἐγὼ οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδωκα εἰς τὴν ἀποτεινομένην μοι συμβουλὴν· ἤμην ἔξω φρενῶν.

» Ἐξελθόντες τοῦ καφφενεῖου διηυθύνθημεν πρὸς τὴν προκυμαίαν, καὶ μὴ ὑπαρχόντων πιστολίω, ἠρπάξαμεν τὰ ξίφη, διψῶντες ἐκδίψησιν, ἡμεῖς οἵτινες μόνον πρὸ δύο ὥρων εἰσῆλθμεν φαιδροὶ, ὡς ἀδελφοὶ, στηριζόμενοι ὁ εἰς εἰς τοῦ ἐτέρου τὸν βραχίονα. Τὰ ξίφη ἐσταυρώθησαν καὶ δοθέντος ὑπὸ τῶν μαρτύρων τοῦ σημείου ἠρχίσκαμεν τὰς προσβολὰς μετὰ λύσσης. Ἡμῖν πάντοτε ἐπιτήδειος ξιφομάχος, ἦδη δὲ, ὅτε ὁ ἐγκέφαλος καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἀπληγάγησαν τῆς φλογερᾶς τοῦ πάθους πνοῆς, ἤμην σταθερὸς καὶ ἐπροφυλατόμην, ἐν ᾧ ὁ Γάστων, ὑπὸ τὴν ἐπιβροχὴν ἀκόμη τοῦ οἴνου εὐρισκόμενος, ὑβρίζεν ἀκαταπαύστως· καὶ ἦν αὐτόχρονα κερδιζόμενος. Σπαθισμὸς διεδέχετο τὸν σπαθισμὸν μετὰ ταχύτητος καὶ ἰσχύος, αἵτινες μ' ἔκαμν νὰ ἐννοήσω ὅτι ἀναμφιβόλως εἰς ἐξ ἡμῶν θὰ ἔπιπτε.

Βλέπων τὸν ἀντίπαλόν μου μὴ δυνάμενον ἔνεκα τῆς μέθης· ἀπροφυλαχθῆ ἀρκούντως, τὸν παρεκάλεσα νὰ παύσωμεν διότι ἦν ἄνισος ὁ ἀγὼν· αὐτὸς ὅμως ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως μὲ προσέβαλε μετὰ τσαύτης ὀρμῆς, ὥστε τὸ ξίφος τοῦ πληγῶσάν με ὀλίγον εἰς τὸν λαιμὸν ὠλισθήσεν ἐπὶ τῆς ὠμοπλάτης μου· συνεπαίχθη δὲ τοῦ σπαθισμοῦ τούτου ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν καὶ πρὶν ἢ ἐγὼ τὸ αἰσθανθῶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ τεταμένου ξίφους μου, τὸ ὅποιον ἐβυθίσθη μέχρι τῆς λαβῆς· εἰς τὸ στήθος του. Ὅτε δὲ τὸ ἔσυρον, ὁ Γάστων ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων του, ἀτενίζων μὲ μὲ πλήρες μίσους βλέμμα. — Σήμερον μ' ἐνίκησες, εἶπεν τοῦ ἐνῶ τὸ ἐκ τοῦ στόματος ἐξορμῶν αἷμα ἔπνιγε τὴν φωνήν του, ἀλλὰ θὰ συναντηθῶμεν καὶ πάλιν.

» Οἱ παριστάμενοι τὸν μετέφερον εἰς τὸ καφφενεῖον, ἐγὼ δὲ ὡς ὄνειρευόμενος τοὺς ἠκολούθησα. Τὸ θέαμα εἶχέ τι μυστηριώδες καὶ ἀπίστον· ὁ ψυχορραγῶν ἐτέθη ἐπὶ τραπέζης· ἐν

μέσῳ παιγνιογράτων, κύβων, πετρῶν ἰσμένων ποτηρίων καὶ φιαλῶν, ἐν ᾧ τὸ ὄκλον τῆς σβεννυμένης λυχνίας φῶς ἐρώπιζεν ἀμυδρῶς τὰ ἐν τῷ καφφενεῖῳ. Ὁ Γάστων ἐκπνεῖν μὲ ἠτένισε μὲ τὸ χαῦνον ὄμμα του, ἐνῶ ἰστάμενος παρὰ τὴν τράπεζαν ὡς ἀπολεθιωμένος· μοὶ ἔνευσε νὰ πλησιάσω, οἱ δὲ λοιποὶ ὀπισθοχώρησαν. — Συνταγματάρχῃ Τρεγκάρθεν, μοὶ εἶπε, πλησίασον τὸ οὖς σου εἰς τὸ στόμα μου· εἶμαι ὁ τελευταῖος τῆς οἰκογενείας μου· μετ' ἐμοῦ καταβιβάζεται τὸ ὄνομα τῶν Πανταρλίκων εἰς τὸν τάφρον, καὶ αἴτιος τούτου εἶσαι σύ.

» Πθέλησα νὰ ὁμιλήσω, ἀλλὰ διὰ σημείων μοὶ τὸ ἀπηγόρευσε, καὶ συναθροίσας, τὰς ἐκλειπούσας δυνάμεις του ἐξηκολούησε : — Ἐγὼ ν' ἀφήσω κληροδοτήματι εἰς τοὺς νεκρούς· ὅμως ὅτι θὰ τὸ ἐκτελέσῃ· σὺ ὁ ἴδιος καὶ μόνος σύ.

— Πῶς; εἰς τοὺς νεκρούς; ἠρώτησα.

» Ἀπαίσιον μειδιάμα· ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ προσώπου του. — Ἐννοῶ τὸ ξίφος τῶν προγόνων μου, προσέθηκε, τὸ ξίφος, τὸ ὅποιον ἂν εἶχον τὴν ἐσπέραν ταύτην ἤθελες εἶσθαι σὺ ἀντ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης ταύτης. Τὸ ξίφος αὐτὸ πρέπει ν' ἀναρτηθῇ ὑπὸ σοῦ μόνου ἐν τῷ ὀπλοστασίῳ τοῦ πύργου τῶν Πανταρλίκων ὑπὸ τὸ οἰκόσημον τῆς οἰκογενείας μου, ὁπότεν τὸ ἔλαβον ἐγὼ.

— Ὁμνῶ ὅτι θὰ ἐκτελέσω τὴν θέλησίν σου, εἶπον, ἀλλὰ ποῦ θὰ εὔρω τὸ ξίφος;

— Τὸ ἔχει ὁ ὀπλοποιὸς Ἰερώνυμος, εἰς τὸν δὲ ἔδωκα σήμερον διὰ τὸ καθαρίσθαι.

» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ ψυχορραγῶν στρατὸς πρὸς τοὺς περικταμένους, εἶπεν Ἰταλιστὶ : — Ἐστὲ μέγιστοι ὅτι ἀπαιτῶ ὁ ὀπλοποιὸς Ἰερώνυμος νὰ δώσῃ τὸ ξίφος τοῦ μαρκησίου Πανταρλίκων εἰς τὸν Ἄγγλον Συνταγματάρχην Τρεγκάρθεν. Τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐπιπλῶν καὶ ἐνδυμάτων μου ποσὸν νὰ δοθῇ εἰς τοὺς μέλητας ἀδελφούς ὅπως εὐχωνται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς μου.

» Ἡ φωνὴ του ἐξέλιπεν· ἡ κεφαλή του ἔπεσεν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἀρπάσας τὴν χεῖρά μου τὴν ἐσφιγξὲς τόσον δυνατὰ, ὥστε οἱ ὀνόχες του ἄφησαν ἐπ' αὐτῆς αἱματηρὰ σημεῖα· διὰ τελευταίαν δὲ φοράν ἀτενίσας με ἐνῶ ἐξέπνευσεν εἶπεν : — Ὁμωσας! ἐπικατάρτος ὁ παραβαίνων τὸν δοθέντα ὄρκον.

Ὅπως ἀπέθανεν ὁ Γάστων μὲ ἄραν ἐπὶ τῶν

χειλέων. Τὴν ἐπαύριον, ζητήσας ἔλαβον παρὰ τοῦ ὀπλοποιῦ τὸ ξίφος, ὅπερ ἦν ὄντως ἔπλον παροδῶρον. Ἡ λαβὴ καὶ τὸ προφυλάττον τὴν χεῖρα μέρως ἦσαν θαυμασίως ἐπεξεργασμένα, καὶ οὐδὲν κεκοσμημένα ὑπὸ ἀραβουργημάτων καὶ σμυρίων καθβαλιστικῶν. Πρὶν δ' ἐκτελέσω τὴν τελευταίαν τοῦ Πονταρλίκ θέλησιν ἐπέστρεψα εἰς Μελίτην, ἔνθα εὗρον τὸ σύνταγμα τοῦ ἔτοιμον ν' ἀπέλθῃ, συνεπέειχ διαταγῆς, εἰς Βραγαλάρην. Οἴκοθεν ἐνοεῖται, ὅτι ἐπρεπε ν' ἀχωρήσω καὶ ἐγὼ καὶ οὕτως ἀνέβαλον τὴν ἡρώσειν τὴν ὑποχρεώσεώς μου.

Ἐκ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἀρχεται, φίλοι, ἡ δυστυχία μου. Τὴν πρώτην τῆ, εἰς Βραγαλάρην ἀρίζεός μου νύκτα, ἀφήτας τοὺς ἀξιωματικούς ἐν τῷ ἑστιατορίῳ, ἐξήλθον νὰ περιπατήσω ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων ἢ δ' ἑσπέρα παρασκευῆς. Οἶνον δὲν εἶχον πίνει οὐδὲν ἢ κεφαλή μου ἦν ψυχρὰ, καὶ ὁ σφυγμός μου κατακλιώτατος· τὸ μόνον δ' ἀπασχολοῦν με τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦν ἐσωτερικός τις ἀγὼν τοῦ ἀν' ἧτο καλλίτερον δι' ἐμὲ νὰ ἐκπληρώσω δι' ἄλλου τὴν ἀπέναντι τοῦ Πονταρλίκ χρεῶσιν ἢ νὰ ὑπάγω ὁ ἴδιος, ὅπουταν αἰσθασαίσεις καὶ ἡ ὑπηρεσία μου ἦελον μοι τὸ ἀπορροφῆσαι. Τοιαῦται δὲ σκέψεις ἀπησχόλησαν, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸν νοῦν μου, καὶ σχεδὸν εἶχον ἀποκαίσει νὰ πέμψω ἄλλον, ὅτε ἀίρνης ἐνφύον τὸν γυνίαν τινα τῆς ἐπάλλξεως εἶδον θέου ἀπαρδῶρον καὶ τρομερόν. Ἀκριβῶς ἀπέναντί μου ἑστῆτο ἐκεῖνος ὁ ὑπ' ἐμοῦ φρονεῦθεις Γάστρινος, τὸν ὁποῖον εἶδον ταρέντα ἐν τῷ κομητοῦ τῶν μελανῶν ἀδελφῶν ἐν Παλιέρμῳ. Τὸ ἄποπὸν τοῦ ἦν ὠχρὸν ὡς νεκροῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ἔκτους ὑπῆρχε μεγάλη αἰμοσταγῆς πληγὴ. Ἐπαινεῖς ὡσεὶ με ἐμέμφετο, καὶ μ' ὄλον ὅτι ἐκείνου τὰ χεῖλη του ἦλυσσα εὐκρινῶς ἐξῆλθον λέγοντες: — Εἶμαι ὁ τελευταῖος τῶν Πονταρλίκ μετ' ἐμοῦ καταθιβάξεται τὸ ἔνομα οἰκογενείας μου εἰς τὸν τάφον, τὸ ξίφος Πονταρλίκ πρέπει ν' ἀναρτηθῇ ὑπὸ σοῦ, ἡμῶσας. Μετὰ τοῦτο, τὸ φάσμα ἐξήρανόσθη ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἐπέσα λειποθυμημένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐλάβετέ με ὡς φρονεῖλαβῆ ἢ φαντασιακόπον, ἀποκαθαιβῶ ὅμως ὅτι ἐβλεπον τὸν νεκρὸν ἐκαστὴν παρασκευῆς ἐσπέραν, ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ. εἶτε μόνος εἶτε μετὰ τῶν συναδέλφων ἡμῶν· ἐκάστοτε δὲ ἦλυσον τὰς μυστηριώδεις ἐκεῖνας λέξεις· οὐδεὶς ὅμως ἄλλος ἐκτός

ἐμοῦ ἐβλεπε τὸ φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἐβλεπον ἐπὶ δύο μῆνας, ἕως οὗ, φοβούμενος μὴ πάθῃ ἐκ τῆς συνεχούς ταραχῆς ἢ ὑγεία μου, ἐζήτησα καὶ ἔλαβον παρὰ τοῦ ὑπουργείου δίμηνον ἀδειαν, ὅπως ἐπισκερθῶ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς συγγενεῖς μου. Πρὶν δ' ἀπέλθω εἰς Γιβραλτάρην ἠρῶσθη καὶ ἔμαθον παῦ καίται ὁ πύργος τῶν Πονταρλίκ. Ἀποθιβάσθεις εἰς μίαν τῶν παραλίων τῆς Βρετανίας πόλεων καὶ λαβὼν ἵππον, ἔδουσα πρὸς τὸ μέρος ἔνθα ἔμαθον ὅτι ἔκειτο ὁ πύργος· μῶλις δ' εἶχον ἀφιπεῦσαι ἐν τῷ ξηνοδοχεῖῳ τοῦ πλησίον τοῦ πύργου χωρίου, τὸ ὄνομα τοῦ Μαρκησίου προσέβαλε τὰς ἀκοάς μου, προφερόμενον ὑπὸ Βρετανῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐπινον καλῆμενοι περὶ τὴν ἑστῆσαν.

— Ναι, μετὰ τοῦ Γάστρινος ἐξέλιπε μεγάλη οἰκογενεῖα εἶπεν εἰς.

— Ὅνομα διάσημον, ἀλλὰ κακὰς ἀναμνήσεις καταλιπὼν, προσέβηκεν ἄλλος.

— Ποῦ ἀπέθανεν ὁ τελευταῖος τῶν Πονταρλίκ; ἠρώτησε τρίτος.

— Νομίζω ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ, ὡς λέγουσιν ἔπασε μονομαχῶν μετὰ τινος Ἀγγλοῦ, ἀπεκρίθη ὁ πρῶτος.

— Ἐγὼ δὲν πιστεύω, ὑπέλαβεν ὁ ξηνοδόχος, ὅτι ὑπάρχει ἄνθρωπος λυπηθείς διὰ τὸν θάνατον τοῦ· οἱ Πονταρλίκ ἦσαν κακὴ γενεὰ, καὶ ὁ τελευταῖος ὁ χειρότερος πάντων.

— Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν χωρικῶν ἠρώτησα τὸν ξηνοδόχον πόσον ἀπέειχε τῶν Πονταρλίκ ὁ πύργος· οὗτος δ' ἀτενίσας με ἔκθαμβος,

— Θέλετε νὰ ἐπισκερθῆτε τὸν πύργον; ἠρώτησε.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη.

— Γνωρίζετε ὅτι ὁ πύργος εἶναι ἀκατοίκτητος καὶ ὅτι ὁ τελευταῖος Πονταρλίκ ἀπέθανεν ἐν Ἰταλίᾳ;

— Μάλιστα.

— Ὁ ξηνοδόχος παρατηρήσας με ἐπὶ τινὰς στιγμάς ὡς εἰ θέλων νὰ βεβαιωθῇ ὅτι εἶχον σώας τὰς φρένας, εἶπεν: — Ἀπὸ ἐδῶ ἕως εἰς τὸν πύργον εἶναι δύο ὥραι καὶ ὁ δρόμος διέρχεται διὰ τοῦ δάσους.

— Δύναμαι νὰ εὕρω ὁδηγόν;

— Διὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ δρόμου, μάλιστα.

— Καὶ διὰ τί ὄχι δι' ὄλον;

— Διότι κάνεις δὲν ἀποφασίζει μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν πύργον.

— Διατί;

— Ὁ ξηνοδόχος ὑψώσας τοὺς ὤμους, — Διότι ἔχει κακὴν φήμην, εἶπε διηγούνται πολλὰ παραδόξα καὶ τρομερὰ περὶ αὐτοῦ.

— Καὶ δὲν κατοικεῖ οὐδεὶς τώρα ἐν τῷ πύργῳ; ἠρώτησα.

— Ὁ γέρον θυρωρὸς μόνον μετὰ τῆς συζύγου του, μένοντες ἐν σμικρῷ παρὰ τὴν θύραν τοῦ πύργου οἰκίσκῳ.

— Καλὰ· ποῦ εἶναι ὁ ὁδηγός;

— Ἰδοῦ, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Βρετανός, δεκνῶν δεκαπενταετῆ περίπου παιδᾶ· ὁ υἱός μου Παῦλος θὰ ἔλθῃ μαζῆ σας.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΔΕ ΒΙΣΜΑΡΚ.

ΒΙΣΜΑΡΚ Σχεγγάουζεν (Ὀλιον, βαρόνος εἶτα κόμης δὲ), πρῶστος πολιτικός, γενν. τῇ 1 Ἀπριλίου 1814 ἐν Σχεγγάουζεν, παρὰ τὸν Ἑλβαν, κατάγεται ἐξ εὐγενῶν καὶ ἀρχαίου οἴκου, ἔλκοντος τὸ γένος, ὡς λέγουσιν, ἐκ τῶν ἀρχαίων σλαβικῆς φυλῆς. Ἐσπούδασε τὰ νομικὰ ἐν Γετγγ, Βερολίνῳ καὶ Γρεῖσδουάδῃ, εἶτα κατετάχθη εἰς τὸ στρατιωτικόν. Ἐθελοντῆς τὸ πρῶτον ἐν τῷ ἐλαφρῷ ἱππικῷ, ἐγένετο λοχαγὸς ἐν τῇ πολιτοφυλακίᾳ. Μέλος τῆς Διαίτης τῆς ἐπαρχίας τῆς Σαξωνίας τῷ 1846, καὶ τῆς γενικῆς Διαίτης τῷ 1847, διεκρίθη ἐπὶ ὑζύτῃτι νοῦς καὶ παραδόξῳ τόλμῃ ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Διετίετο, λέγουσιν, ὅτι πᾶσαι αἱ μεγάλαι πόλεις ἐπρεπε νὰ σαρωθῶσιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς διότι καθίστανται κέντρα τῆς ἀκράτου δημοκρατίας καὶ τοῦ συνταγματισμοῦ. Τὰ συμβάντα τοῦ 1848 δὲν ἀπέστειλαν οὐτε ἐτροποποίησαν τὰς τάσεις αὐτοῦ.

Ἡ ἀφετηρία αὐτοῦ, ἐν διπλωματικῷ σταδίῳ χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1851. Τὸ πρόσωπον ὅπερ διεδραμάτισεν ἐν τῇ δευτέρᾳ Βουλῇ τοῦ πρῶσσιου κοινοβουλίου ἐφείλκεσεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τοῦ βασιλέως Φριδερίκου Γουλιέλμου Δ'. Ἡ πρεσβεία Φραγκφώρτης παρουσίαζε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐξαιρετικὰς δυσχερείας· ὁ βασιλεὺς διεπιστεύθη αὐτὴν τῷ Βίσμαρκ, ὅστις ἐδείχθη ἀξίος τῆς ἐκλογῆς ταύτης. Εἰς ἄκρον συνταγματικὸς καὶ πολέμιος τῶν ἀποκλειστικῶν συμμαχιῶν, ὁ Βίσμαρκ ἐθεώρει

τὴν Αὐστρίαν ὡς ἀντίπαλον τῆς Πρωσσίας καὶ ἐπικίνδυνον τῇ Γερμανίᾳ. Τῷ 1852, ἀπέσταλη εἰς Βιέννην, συντέλεσεν ὅπως ἀποκρουσθῇ ἡ Αὐστρία ἐκ τοῦ Ζολδερείου, καὶ ἐδείχθη ἐν τε τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐν Φραγκφώρτῃ, ἔνθα διέμενε μέχρι τοῦ 1859, σταθερὸς ἀντίπαλος τοῦ Ρεχβέρδου. Τῷ 1858 ἐδημοσιεύθη πολύκροτον φυλλάδιον. Ἡ Πρωσσία καὶ τὸ ἰταλικὸν ζήτημα, οὗ ἐνομίσθη συγγραφεὺς, οὐχὶ ἀπιθάνως, διότι ἐν αὐτῷ ἀνεπτύσσετο, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἡ πολιτικὴ ἢ ἠκολούθησε πάντοτε. Ὁ ἀνώνυμος συγγραφεὺς, ἀναμνησκων τὸν παλαιὸν ἀνταγωνισμὸν τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Αὐστρίας, ὑπεστήριξε μετὰ πολλῆς εὐφυίας καὶ ἐνεργητικότητος τὸ ζήτημα τριπλῆς συμμαχίας μετὰ τῆς Γαλλίας, Πρωσσίας καὶ Ρωσσίας, ὡς μέσον πρὸς ἀναπόφευκτον ἐπίτευξιν τῆς γερμανικῆς ἐνότητος διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῆς Πρωσσίας.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1859, ὁ Βίσμαρκ διωρίσθη πρεσβευτῆς ἐν Πετρούπολει, ἔνθα διέμενε μέχρι τοῦ 1862, ἐφείλκεσας τὴν εὐνοίαν καὶ ὑπόληψιν τοῦ τσάρου, ὅστις ἀπένευεν αὐτῷ τὸ παράσημον τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέσκη. Κατὰ μᾶλλον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, μετέβη ὡς πρεσβευτῆς εἰς Παρισίους· ὁ διορισμὸς αὐτοῦ ἐνεποίησε καλὴν ἐντύπωσιν, διότι ὁ Βίσμαρκ ἐφημιζέτο ἐπὶ εὐθύτητι, εὐλιμνεῖα, συμβιβαστικῷ πνεύματι καὶ ἀσφαλεῖ καὶ βεβαίᾳ κρίσει· ἀλλὰ τὴν νέαν ταύτην θέσιν δὲν ἐτήρησεν ἐπὶ πολὺ. Κατὰ συνέπειαν ταραχῶν διεγερθειῶν ἐν τῷ πρῶσιου κοινοβουλίῳ, ἔνεκα τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ στρατοῦ, ἐκλήθη, τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1862, εἰς τὴν πρωθυπουργικὴν ἔδραν μετὰ δύο χαροφυλακίων, τοῦ βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῶν ἐξωτερικῶν.

Τὰ πράγματα διέκειντο τότε λίαν κακῶς. Ὁ Βίσμαρκ, μετ' ὄλους τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ, δὲν ἠδυνήθη νὰ νικήσῃ τὴν ἀντίστασιν τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων, ἧτις ἠναντιοῦτο εἰς τὸν στρατιωτικὸν ἀναδιοργανισμὸν, ὡς τείνοντα εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσῃ τὴν πολιτοφυλακίαν χάριν τοῦ στρατοῦ, ἧτις τῆς ἀντιδράσεως. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην, οἱ ἀντιπρόσωποι ἐδέξαντο διὰ μεγίστης πλειοψηφίας τὰς προτάσεις τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς, αἵτινες ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐκνήχθησαν ἀνεφάρμοστοι. Ἡ Βουλὴ τῶν ἀριστοκρατῶν ἐξεναντίας παρεδέξατο τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Βίσμαρκ.

ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἀντιπρόσωποι διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς ψηφοφορίας ταύτης καὶ ἐκήρυξαν αὐτὴν παράνομον, ἡ βουλευτικὴ περίοδος ἐκλείσθη διὰ βασιλικῆς διατάξεως. Ἡ ὑπουργεῖα αὐτοῦ ἐξηκολούθει διακρινομένη διὰ ζωνηροτάτων φιλονεικιῶν, συγκρούσεων τῆς ἐξουσίας καὶ ἀσπληνῶν μέτρων κατὰ τοῦ τύπου. Κατ' ἰανουάριον τοῦ 1862, διεμαρτυρήθη ἐναντίον τῆς ἀναφορᾶς, ἣν οἱ βουλευταὶ ἐπέδωκαν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐν ἡ μεταξὺ ἄλλων κατηγοροῦν τοῦ ὑπουργοῦ ὡς παραβιάσαντος τὸ σύνταγμα. Τὰ τῆς Πολωνίας πράγματα κατὰ μικρὸν ἐδεινούοντο· μουσικὴ συνθήκη μετὰ τῆς Ρωσίας, συνομολογηθεῖσα τῇ 8 φεβρουαρίου, κατεκρίθη σφοδρῶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ πλειονοψηφίας 246 ψήφων κατὰ 46. Ἀπὸ τούτου αἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἤρξαντο μυρίας ὑφιστάμεναι καταδιώξεις· κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ πρωσικὴ κυβέρνησις καθυπέβαλε τὸν τύπον εἰς τὸ σύστημα τῶν ἐπιτιμησέων καὶ παύσεων, ὅπερ ἀπὸ δεκαετίας ἴσχυεν ἐν Γαλλίᾳ. Αἱ ἐπιτυχίαι τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ ὑπουργείου κατὰ τῆς Δανιμαρκίας, δὲν ἐτροποποίησαν μετὰ τῆς Βουλῆς τὰς σχέσεις αὐτοῦ, αἵτινες ἐγένοντο, κατ' ἰούνιον τοῦ 1865, τρικυμιωδέστεραι παρά ποτε. Εἶναι δ' αὕτη ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων ρητορικῶν ἀγώνων τοῦ Βίσμαρκ μετὰ τοῦ Βισσώβ. Ἐδει δὲ νὰ ἐπέλθωσιν οἱ θρίαμβοι τοῦ ἐπιόντος ἔτους, ὅπως σιγήσῃσιν ἀπέναντι τῆς ἐπιβροχῆς τοῦ παντοδυναμοῦ ὑπουργοῦ αἱ φιλελεύθεροι τάξεις τῆς πλειονοψηφίας.

Ἐν ταῖς συζητήσεσι περὶ τῆς διεμαρτυρήσεως τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων κατὰ τῆς εἰς δίκην ἀγωγῆς δύο τῶν μελῶν αὐτῆς, τοῦ Twensten καὶ Prentzel (κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1866), ὁ Βίσμαρκ ἐλάλησε μετ' ὑπερβολικῆς ἐπαρσεως· ἠσθάνθη ὅτι ὑπεστήριζεν αὐτὸν ἡ Βουλὴ τῶν Ἀρχόντων, ἡ ἡ πλειονοψηφία διεμαρτυρήθη, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν βασιλέα, κατὰ τῶν ἐναντιώσεων τῆς ἄλλης Βουλῆς· εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ. Τῇ 23 φεβρουαρίου, ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργείου, ἀπανιόμενος τὴν συνδρομὴν τῶν ἀντιπροσώπων, ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῆς βουλευτικῆς περιόδου. Ἦδη ἤρξατο προοιμιαζομένη ἡ μεγάλη μετὰ τῆς Αὐστρίας πάλη. Ὁ Βίσμαρκ ἐμέμφετο αὐτῆς ὡς ὑποδοθηθούσης, ἐν τοῖς δουκάτοις τοῦ Ἑλβα, τὰ συμφέροντα τοῦ δουκὸς τοῦ Αὐγου-

στεμβούργου· ἡ δὲ Αὐστρία ἀπῆλθε κατηγοροῦσα τοῦ πρώσου ὑπουργοῦ ὡς προπαρασκευάζοντος, διὰ τῶν ραδιουργιῶν τῶν πρακτόρων αὐτοῦ, τὴν προσάρτησιν τῶν δουκάτων εἰς τὴν Πρωσίαν. Κατόπιν ἐπῆλθε τὸ ζήτημα τῶν ἐξοπλισμῶν. Αἱ ἐγκυκλίαι τοῦ ἀπριλίου δεικνύουσιν ἡμῖν ἐκάστην τῶν δύο δυνάμεων, καταγγέλλουσαν τὰς πολεμικὰς παρασκευὰς τῆς ἐτέρας καὶ ἐπιβάλλουσαν ὡς ὅρον τῆς εἰρήνης τὸν ἀφοπλισμὸν τῆς ἀντιπάλου αὐτῆς. Κατὰ τὸν χρόνον τούτον, ὁ Βίσμαρκ διεπραγματεύετο μετὰ τῆς Ἰταλίας συνθήκην συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας, ἣτις ἐπέβαλλε τῇ Αὐστρίᾳ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἰσχυροποιήσῃ τὰ ἀμυντικὰ αὐτῆς· μέσα ἐν ταῖς ἐνεστικαῖς ἐπαρχίαις· ταῦτα δ' ἐξήγειραν νέας ἀφορμὰς παρὰ τῶν ἐκ μέρους τοῦ πρώσου ὑπουργοῦ.

Ἡ ἔρις ἤρξανε. Ὁ Βίσμαρκ διαφιλονεικεῖ τῇ Δικαίᾳ τῆς Φραγκφούρτης τὸ δικαίωμα τῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὴν αὐστροδανικὴν διαφορὰν. Αἰτεῖται μεταρρυθμίσειν τοῦ διοργανισμοῦ τῆς γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας καὶ προτείνει νὰ συγκαληθῆται τοῦ λοιποῦ ἐθνικὸν κοινοβούλιον, ἐκλεγόμενον διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τῶν δευτερευόντων κρατῶν διενούοντο ὅπως ἀντιστῶσιν ἐνόπλιως κατὰ τῶν σχεδίων τῆς πρωσικῆς πολιτικῆς, ὁ Βίσμαρκ εἰδοποίησεν αὐτὰ ὅτι ὀφείλουσι ν' ἀφοπλισθῶσιν. Ἡ Σαξωνία ἰδίως ἀπαντᾷ δι' ὑπεκφυγῶν εἰς τὰς πρωσικὰς διαταγὰς, διὰ μέσου τοῦ ὑπουργοῦ αὐτῆς Βέουστ, ὅστις ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐγένετο ἀτομικὸς ἐχθρὸς τοῦ πρώσου πρωθυπουργοῦ. Ἀπόπειρα κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Βίσμαρκ, τῇ 8 μαΐου, ἐπήνεγκεν εὐνοϊκὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀντίδρασιν παρὰ πολλοῖς ἀντιδοξοῦσιν αὐτῷ· ἐλαφρῶς πληγηθεὶς ὑπὸ μιᾶς τῶν τεσσάρων κατ' αὐτοῦ βληθεισῶν βολῶν πιστολίου, ὁ ὑπουργὸς συλλαμβάνει τὸν δολοφόνον, ὀνόματι Βλίνδ, ὅστις ἠτύχωνεν ἐν τῇ εἰρηκτῇ δι' ἐγχειρίδιον. Ἄμα τῇ ἐπαύριον, ὁ Βίσμαρκ ἐξητήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἐπανελάμβανε, μετ' εἰρηνικῶν δῆθεν προθέσεων, τὰς διεμαρτυρήσεις αὐτοῦ ἐναντίον τῶν ὑποθετικῶν ἐξοπλισμῶν τῆς Αὐστρίας, Σαξωνίας καὶ τῆς Βυρτεμβέργης. Μέχρι μεσοῦντος ἰουνίου, προσπαθεῖ διὰ τῶν ἐγκυκλιῶν καὶ τῶν διπλωματικῶν αὐτοῦ διακοινώσεων, ὅπως ἐπιβρίψῃ τοῖς ἄλλοις τὴν εὐρύνην τοῦ παρασκευαζομένου πο-

λέμου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐγένοντο αἱ μουσικαὶ ἐκείναι συνθήκαι τῆς Γαλλίας μετὰ τῆς Πρωσίας, αἵτινες ἀπεκαλύφθησαν βραδύτερον ἐπὶ τοῦ γαλλοπρωσικοῦ πολέμου καὶ ἐν αἷς ὁ Βενεδέττης ἐνεπαίχθη τοσοῦτο φανερῶς ὑπὸ τοῦ πολυμηχάνου Βίσμαρκ.

Τέλος ἡ περίφημος σύμβασις τοῦ Γάστεϊν παρεβιάσθη διὰ τῆς εἰσελάσεως τῶν Πρώσων στρατιωτῶν εἰς τὸ Ὀλστεϊν, μετ' ὅλας τὰς διεμαρτυρήσεις τῆς Δικαίτης καὶ τὰς τελευταίας διπλωματικὰς παραστάσεις τῆς Αὐστρίας ἐν διακοινώσει τοῦ ὑπουργοῦ αὐτῆς κόμητος Μενσδόρφ. Ὁ Βίσμαρκ ἀπαντᾷ εἰς αὐτὴν διακηρύττων ὅτι θεωρεῖ ἐχθρικὰς τὰς κυβερνήσεις, αἵτινες ψηφίζουν, ἐν τῇ Δικαίτῃ, τὸν συνασπισμὸν τῆς Ὁμοσπονδίας κατὰ τῆς Πρωσίας· τῇ 15 ἰουνίου, ἐπιδίδει τῷ πρεσβευτῇ τῆς Αὐστρίας τὰ διαβατήρια αὐτοῦ καὶ εἰσάγει τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως εἰς Ἀννόβερον, Ἐσσην καὶ Σαξωνίαν. Τὰ τοῦ πολέμου βαίνουσι μετὰ τῆς γνωστῆς ἡμῖν ἀστραπιαίας ταχύτητος· μετὰ σειράν ἀλλεπάλληλων στρατηγηματικῶν ἔργων καὶ ἀσημάντων συμπλοκῶν, ἡ μεγάλη μάχη τῆς Σαδόβας (3 ἰουλίου) τίθησι τὴν Αὐστρίαν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς πρωσικῆς φιλοδοξίας.

Ὁ Βίσμαρκ ἐξακολουθεῖ διαδραματίζων τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μετὰ νέας δραστηριότητος. Ὑπογράφει μετὰ τῆς Αὐστρίας, ἀπ' αὐτῆς ἔτι τῆς 26 ἰουλίου, τὴν προεισαγωγικὴν συνθήκην τῆς εἰρήνης τοῦ Νικολσδούργου· δι' αὐτῆς μὴ ὠθουμένης εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπελπισίαν τῆς χθὲς ἔτι τοσοῦτῳ φρενῶς δυνάμει, ἀφαιροῦνται ἀπ' αὐτῆς πάνθ' ὅσα δύναται ν' ἀπολέσῃ καὶ καταλείπονται αὐτῇ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαιὰ εἰς ὑπαρξίν καὶ συντήρησιν αὐτῆς· πρὸ παντός ἄλλου ἀποκλείεται τῆς γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, ἣτις σύμπασα ἀνήκει τῷ νικητῇ. Ἡ γραμμὴ τοῦ Μοίνου χωρίζει τὰς προσωρινῶς Βορείους ἀπὸ τῶν Νοτίων χωρῶν, ὧν αἱ πρῶται συμπαρασύρονται τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Πρωσίας. Ἐπαρχεῖαι καὶ βασιλείαι προσαρτῶνται ἀμέσως· ἡ ἐλευθέρη πόλις τῆς Φραγκφούρτης δέχεται πρωσικὴν φρουράν, ἣν μάττην ἀγωνίζεται ὅπως ἀποβάλῃ διὰ διεμαρτυρήσεων καὶ στρατιωτικῶν κινήματων τὸ Ἀννόβερον συγχωνεύεται ὁλόκληρον ἐν τῇ Πρωσίᾳ μετὰ τῆς γῶργας, τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἐξουσίας. Αἱ ἐκδηλώσεις τῆς πίστεως πρὸς τὸν ἐν-

πρωτον βασιλέα ἢ τῆς ἀποστροφῆς πρὸς τὴν πρωσικὴν δυναστείαν καταστέλλονται δι' αὐστηρῶν μέτρων. Ὁ Βίσμαρκ ὁμολογεῖ τρανῶς τὰ κατεπείγοντα αἴτια ὧν ἐνεκα διατηρεῖ τὴν νέαν τῶν πραγμάτων τάξιν, ἣτις ἀποκατέστη ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χώρας. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ τὰ δουκὰτα τοῦ Σλέσβικ-Ὀλστεϊν, ἄτινα ἀφορμὴ ἐγένοντο τοῦ πολέμου, θὰ προσαρτηθῶσιν ἐπίσης· ἄνευ ὅρων καὶ ἐπιφυλάξεως εἰς τὴν πρωσικὴν μοναρχίαν· ἀλλὰ τὸ ἐγγράφον τῆς προσαρτήσεως νὰ δημοσιευθῇ ἐν Κιέλνῃ μόνις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπομένου ἔτους. Ὁ Βίσμαρκ ὑπογράφει, κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1866, μετὰ τῆς Βυαρίας, τοῦ δουκάτου τῆς Βιάνης, τῆς Βυτεμβέργης, κάλ, συνθήκας συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας, δι' ὧν ἐν καιρῷ πολέμου ἀνατίθεται τῷ βασιλεῖ τῆς Πρωσίας ἡ ἀρχιστρατηγία. Ἐν μέσῳ τοῦ ὄργασμοῦ τούτου πρὸς τὴν αὐξήσιν τῆς γῆς καὶ τῆς δυνάμεως, ἡ Πρωσία ἠθέτησε τὰς πρὸς τὴν Γαλλίαν δοθείσας ὑποσχέσεις περὶ ἀπονομῆς χωρῶν. Τῷ 1867 συνεπληρώθη ὁ διοργανισμὸς τῆς Βορείου Ὁμοσπονδίας, ἥτοι τὸ σημαντικώτατον τῶν ἔργων τοῦ Βίσμαρκ. Ἐν τῇ Ὁμοσπονδίᾳ ταύτῃ συμπεριελήφθησαν 22 χῶραι περιέχουσαι πληθυσμὸν 29 ἑκατομμυρίων· ἡ προεδρεία ἀπενεμήθη τῷ βασιλεῖ τῆς Πρωσίας, συνέστη ἐν Ὁμοσπονδιακῶν συμβούλιον, ἀπαρτιζόμενον ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων τῶν Ὁμοσπονδίων Πολιτειῶν καὶ Διαιτῶν, ἐκλεγομένων, κατὰ τὴν ἀρχαίαν γνώμην τοῦ Βίσμαρκ, διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας. Τὸ νέον Ὁμοσπονδιακὸν πολιτεύμα γίνεται δεκτὸν παρὰ τῶν πρωσικῶν Βουλῶν, εἰς ἃς ὑποβάλλεται ἐν ἀρχῇ τοῦ ἰουνίου, καὶ ἄρχεται ἰσχύον ἀπὸ τῆς 1ης ἐπομένου ἰουλίου. Ἐκ φυσικοῦ αἰσθηματος εὐγνωμοσύνης ἢ πάντα ταῦτα κατορθώσας διωρίσθη ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ πρόεδρος τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΣΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ΓΗΘ

Α. ΛΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.)

Μία τῶν μᾶλλον σαφῶν ἰδεῶν ἐν Εὐρώπῃ, καθόσον ἀφορᾷ τοὺς Σίνας, εἶναι ἡ ἰδέα ὅτι ἡ γλῶσσά των εἶναι δυσκολωτάτη καὶ ὅτι μολίς ἐπαρκεῖ βίος ὀλόκληρος ὅπως ἐκμάθῃ τις αὐτήν. Δι' ὅπερ ὀλίγοιτοί εἰσιν οἱ γινώσκοντες αὐτὴν Εὐρωπαῖοι· καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ ἐμπορευόμενοι, καὶ ἐν Καντώνη καὶ Μακάω διαμένοντες, δὲν φροντίζουσι τὸ παράπαν νὰ τὴν ἐκμάθωσι, καὶ δὴ μεταχειρίζονται διερμηνεῖς Σίνας. Πρέπει μὲν νὰ συμφωνήσωμεν ὅτι ἡ Σινικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ ἰδιοτροπωτέρα ἀφ' ὅσας λαλοῦνται καὶ γράφονται ἐν τῇ ὑδρογειῶ· ἀλλ' εἶναι ἀπολύτως λελανθασμένη ἡ ἰδέα ὅτι εἶναι δυσκολωτάτη καὶ ὅτι ἵνα ἐκμάθῃ τις αὐτὴν δεῖται χρόνου πολλοῦ.

Ἡ Σινικὴ παράδοσις ἀποδίδει τὴν ἐφεύρεσιν τῶν Κινεζικῶν χαρακτήρων εἰς τὸν πρίγκηπα Φου-Χι, ὅστις, κατὰ τὴν χρονολογίαν τῶν Σινῶν, ἐβασίλευσε 34 αἰῶνας καὶ ἤμισιν πρὸ Χριστοῦ· καὶ καθάπερ φαίνεται ἡ τοιαύτη παράδοσις δὲν ἀπομακρύνεται ἐπὶ πολὺ τῆς ἀληθείας. Ἡ γραφομένη Σινικὴ γλῶσσα εἶναι οὐ μόνον πασίγνωστος καθ' ὅλον τὸ Οὐράνιον Κράτος, ἀλλ' εἶναι συνάμα καὶ αὐτὴ ἡ κατὰ τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Τονχίνην καὶ τὴν Κογγιγγίνην γλῶσσα. Οὐχ' οὕτως ὅμως ἔχει περὶ τῆς λαλουμένης, ἥτις οὐ μόνον εἶναι διάφορος εἰς τὰ ποιήματα αὐτὰ κράτη, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ Σινικῇ Αὐτοκρατορίᾳ, οἱ κάτοικοι τῶν μεσημερινῶν μερῶν ὁμιλοῦσι διαφόρως τῶν τὰ βόρεια οἰκούντων, καὶ τοι, καθὰ προέφημεν, αἱ λέξεις γράφονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπανταχοῦ.

Ἀπασαί αἱ Σινικαὶ λέξεις εἰσιν οὐσιωδῶς μονοσύλλαβοι. Τὰ ψηφία των δὲν ἔχουσιν εἰ μὴ 212 ριζικὰ σημεῖα, δι' ὧν συνθέτουσι τὰς 80, 000 λέξεις, ἐξ ὧν σχεδὸν σύγκειται ἡ γλῶσσά των, ὧν ἡ πολυσυνθετωτέρα συνίσταται εἰς τὸν συνδυασμὸν 60 ἢ 70 γραμμῶν ἢ πάντη διακεκρμένων στιγμῶν. Αἱ λέξεις ἀπασαί παριστάνονται δι' ἰδιαιτέρου σημείου, ὅπερ σύγκειται ἐκ μιᾶς ρίζης ἐξηγημένης· ἐκ τῶν 212 ριζικῶν σημείων καὶ ἐξ ἄλλων ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημείων, ἅτινα ἐγγράφονται δεξιόθεν, ἀριστερόθεν, κάτωθεν ἢ ἄνωθεν.

Ἴνα δῶμεν λεπτομερῆ ἰδέαν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος παραδόξου γλώσσης, ἃς ἀναπτύξωμεν τὸν τρόπον δι' οὗ συντάσσονται τὰ Σινικὰ λεξικά. Τὰ 212 ριζικὰ σημεῖα εἰσιν εὐδιακρίτως ἐκτετυπωμένα ἐν τῇ κεφαλίδι ἐκάστης σελίδος· ὑποκάτωθεν ἀρχεται ἡ σημείωσις τῶν χαρακτήρων συνθεθειμένων ἐν τῷ μικροτέρῳ ἀριθμῷ τῶν στιγμῶν καὶ γραμμῶν, καὶ ἐξακολουθεῖ βαθμηδὸν ἡ τῶν πολυσυνθετωτέρων. Ἐπὶ τοῦ περιθωρίου τῆς σελίδος σημειοῦνται οἱ ἀριθμητικοὶ χαρακτῆρες 1, 2, 3, κτλ. ὅπερ ἐμφαίνει ὅτι ἡ ρίζα (ἢ ἄνωθεν τῆς σελίδος ὑπάρχουσα) ἀντιστοιχεῖ μὲ τὰς 1, 2, 3... στιγμὰς ἢ γραμμὰς. Ὑποθετέον, χάριν παραδείγματος, ὅτι σπουδάζων τις τὴν ἐν λόγῳ γλῶσσαν, θέλει νὰ ἐξηγήσῃ χαρακτῆρα τινὰ ὃν ἀγνοεῖ, ἀλλ' εἰς ὃν διακρίνει ὅτι τὸ σημεῖον τὸ ἐκφράζον τὴν λέξιν ἕδωρ, εἶναι ἡ ρίζα τοῦ χαρακτῆρος μεθ' οὗ ἐνοῦνται ἐξ γραμματῶν ἢ ἐξηγηματικῶν στιγμῶν. Ἀνοίγει τότε τὸ λεξικὸν καὶ ζητεῖ τὴν σελίδα ἐπὶ κεφαλῇ· ἧς τινος εὐρίσκεται ὁ χαρακτῆρ ἕδωρ· διατρέχει τότε μὲ τὸ βλέμμα τὸ περιθώριον, ἄχρις οὗ ἀνεύρει τὸν ἀριθμητικὸν χαρακτῆρα ἐξ καὶ πάραυτα βλέπει τὸν χαρακτῆρα οὗ τινος τὴν ἔννοιαν ἐξήκει· καθόσον ἀπαντες οἱ χαρακτῆρες τῆς γλώσσης, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ρίζαν ἕδωρ, καὶ οἵτινες σύγκεινται ὑπὸ 6 ἐτέρων στιγμῶν ἢ γραμμῶν, εὐρίσκονται καταχωρημένοι εἰς τὴν ἐν λόγῳ σελίδα. Τὸ ὄνομα ἢ ὁ ἦχος ἐκάστου χαρακτῆρος σημειοῦται ἀμέσως ὑπὸ τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα ἐκπεφρασμένος δι' ἐτέρων ἤλων μᾶλλον οἰκείων, καθὼς ἡμεῖς ποιοῦμεν εἰς τὰ λεξικά μας διδόντες τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως δι' ἐτέρων κοινοτέρων καὶ μᾶλλον οἰκείων λέξεων.

Ὅταν ὁ καταγινόμενος προοδεύσῃ κάπως εἰς τὴν γλῶσσαν, δύναται συχνάκις δι' ἐνὸς βλέμματος νὰ ἐννοήσῃ ὅπως οὖν τὴν ἔννοιαν πολλῶν χαρακτήρων· καθόσον τὸ πλεῖστον μέρος ἔχουσιν ἔννοιαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παραπλήσιον τῆς ἐννοίας τῆς ρίζης. Τὰ σημεῖα φέρ' εἰπεῖν ἅτινα ἐκφράζουσι τὴν χεῖρα καὶ τὴν καρδίαν εἰσὶ δύο ρίζαι.

Ὅλαί αἱ λέξεις αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὰς τέχνας, τὰ ἐπαγγέλματα, τὰ ἔργα, ἔχουσιν ὡς ρίζαν τὸ πρῶτον· αἱ λέξεις δὲ αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὰ πάθη, τὴν ἀγάπην, τὰ αἰσθήματα, ἔχουσιν ὡς ρίζαν τὸ δεύτερον. Ἡ ρίζα τῆς μονάδος, ἥτοι τοῦ ἀριθ. 1, περιλαμβάνει τοὺς χαρακτῆρας ἄ-

παντας τοὺς μὲ τὴν ἐνότητά, τὴν συμφωνίαν, τὴν ἁρμονίαν σχετιζομένους. Διὸ ὅταν εὐρεθῇ χαρακτῆρ σύνθετος ἐκ δύο ἀπλῶν ριζῶν, ἐν καὶ καρδία δὲν δεῖται κόπου πολλοῦ ἵνα ἐννοηθῇ ὅτι σημαίνει *συνειρηθῆσαι*· ἀλλ' ἐὰν εἰς τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα εὐρίσκεται τὸ σημεῖον τῆς ἀρνήσεως, τότε σημαίνει *διαφωνᾶν*.

Ἐὰν αἱ λέξεις πᾶσαι ἦσαν συνθεθειμέναι τοιοῦτοτρόπως, ἡ Σινικὴ γλῶσσα ἦθελεν εἶσθαι ἡ φιλοσοφικωτέρα πασῶν τῶν ὑπαρχουσῶν ἢ ὑπαρχασῶν γλωσσῶν, καὶ ἦθελε καταστῆ ἡ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα γλῶσσα τῆς ὑψηλῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔχει πάντοτε οὕτως· πολὺν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὴν σύζευξιν χαρακτήρων τινῶν μηδεμίαν ἐχόντων σχέσιν μὲ τὴν λέξιν ἣν θέλουσι νὰ σημαίνωσι. Ὁ χαρακτῆρ, φέρ' εἰπεῖν, ὁ ἐμφαίνει τὸ ἥμισυ (οἰουδῆποτε πράγματος) ἐνούμενος μὲ τὸν σημαίνοντα καρδίαν ἐκφράζει φαντασιωδῶς πως *ἕνα γίλιον πολυφθιγόν*· καὶ ὁ χαρακτῆρ καρδία μὲ τὴν ἐπισημείωσιν τοῦ ἀρνητικοῦ σημείου, ἐκφράζει ἀξιολογώτατα τὴν *ἀδιαφορίαν*· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν διατὶ ὁ χαρακτῆρ ὁ προφερόμενος *πίγα* καὶ σημαίνων *τάξιν*, σχηματίζεται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος κοῦ, τοῦ σημαίνοντος τὸ *στόμα*· καθὼς προσέτι διατὶ ὁ ἐκ τεσσάρων κοῦ ἐσχηματισμένος χαρακτῆρ ἔχων ἐν τῷ μέσῳ τὸ σημεῖον τὰ, ὃ ἐστὶ μέγας, σημαίνει ἐν *ὄργιστον*.

Καθὰ προέφημεν, αἱ λέξεις ἀπασαί εἰσὶ μονοσύλλαβοι, καὶ τοι φαίνονται ἐν τῇ γραφῇ σύνθετοι ἐκ ποσότητος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης σημείων. Οὕτως ὁ χαρακτῆρ ὁ σημαίνων *εὐχαριστημέιος*, σύνθετος ἐκ τεσσάρων διαφόρων χαρακτήρων, τοῖ (πνεῦμα, δαιμόνιον), ρε, (ἐν), κοδ (στόμα) καὶ τιέν (καλλιεργημένη γῆ), προσφέρεται διὰ τοῦ μονοσυλλάβου *φοῦ*. Ἴδου τὸ πάντη ἄσχετον καὶ ἰδιότροπον τοῦ σχηματίζειν τὰς λέξεις!

Καὶ μ' ὅλας τὰς τοιαύτας ἐξαίρεσεις, ἡ Σινικὴ γλῶσσα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δύσκολος, καθόσον ἐννοηθεῖσῶν ἀπαξ τῶν ριζῶν, καὶ γενομένης μικρᾶς πρακτικῆς, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ ἀναγνωρίζωνται αἰρίζαι τῶν ποιητικῶν χαρακτήρων, ἢ κατάληξις των καθίσταται εὐκολος. Ἡ μεγαλητέρα δυσχέρεια ὑφίσταται μᾶλλον ἐν ταῖς μονογραφαῖς τῶν χαρακτήρων, αἵτινες ἂν διὰ τοὺς Σίνας εἰσὶν εὐκατάληπτοι, εἶναι ὅμως πολὺ δυσκατάλη-

πτοι διὰ τοὺς πρωτοπείρους. Ἡ μεγαλητέρα δυσκολία διὰ τοὺς Σίνας εἶναι ἡ διδακτικὴ μέθοδος ἣν μεταχειρίζονται οἱ διδάσκαλοι των, δι' ἧς κατορθοῦσι νὰ διανύσωσιν ὀλόκληρα ἔτη, χωρὶς νὰ ὠφελήσωσι τὸ παράπαν τοὺς μαθητάς των. Διὰ τοὺς Εὐρωπαίους, αἱ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Σινικῆς δυσκολαί συνίστανται εἰς τρεῖς· πρώτη εἶναι ἡ ἐξήγησις τῶν χαρακτήρων, ὧν ἡ ἔννοια εἶναι ἄσχετος μὲ τὰ σημεῖα δι' ὧν σχηματίζονται, ἢ ἡ διάκρισις τῆς ρίζης των, ἥτις κάποτε συγγέεται ἐν μέσῳ τῶν προσθέτων σημείων· δευτέρα δυσκολία εἶναι αἱ μονογραφαί· αἱ ἐν χρήσει εἰς τὰ χειρόγραφα, αἵτινες ἐπὶ τοσοῦτον παραμορφοῦνται τὸ σημεῖον, ὥστε καταντᾷ ἀγνωστον· τρίτη τέλος εἶναι ἡ φρασεολογία (πρὸ πάντων εἰς τὰ τετορευμένου ὕφους συγγράμματα), δι' ἣν ἀπαιτεῖται βιβλία γλώσσης τῶν ἡθῶν, τῶν ἐθίμων καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Σινικοῦ λαοῦ.

Ἐν Σινικῇ, ἡ καθομιλουμένη εἶναι εἰς ἄκρον ἀπλή· δὲν ἔχουσι διόλου διαφορὰν τὰ ῥήματα ἀπὸ τὰ ὀνόματα· πᾶσα λέξις εἶναι ἀμετατρέπτως μονοσύλλαβος εἰς πάντα ἀριθμὸν, γένος, πτώσιν, ἐγκλισιν ἢ χρόνον, καὶ ἐπειδὴ τὸ μέγιστον μέρος τῶν ἐν λόγῳ μονοσυλλάβων ἀρχονται ἀπὸ συμφώνου καὶ λήγουσιν εἰς φωνῆν (ἐξαιρέσει τῶν ληγόντων εἰς λ, ν, νγκ), ὁ ἀριθμὸς τῶν φωνῶν ἢ συλλαβῶν τούτων, εἶναι πάντη περιορισμένος. Διὰ τὸν Εὐρωπαῖον μολίς ἀνεργεῖται εἰς 350· ἀλλ' ὁ Σίνος, εἰθισμένος ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, ἀποκτᾷ μεγίστην ἰσχύιν ἐπὶ τῶν ὀργάνων τοῦ λάρυγγος καὶ μετριάζει τὴν προφορὰν του οὕτως, ὥστε εἰς τὸ αὐτὸ μονοσύλλαβον δίδει πέντε εἰδῶν φωνάς· διὸ δύναται νὰ προσφέρῃ πλέον τῶν 1300 ριζικῶν λέξεων αἵτινες, μὲ τὰς συνθέτους λέξεις, τῷ ἀρκοῦσιν ἵνα ἐκφραζῇ ἀπάσας αὐτοῦ τὰς ἀνάγκας.

Ὁ πίναξ ὃν κατωτέρω προσφέρομεν τῷ ἀναγνώστῃ, εἶναι κατάλογος ἀπασῶν τῶν λέξεων, ἢ ἀπλῶν συλλαβῶν τῆς Σινικῆς γλώσσης, μὲ τὰς στροφὰς τῆς προφορᾶς των, καὶ τὸν τόνον τῆς φωνῆς των διὰ μέσου τῶν ὁποίων πλασιαζόνται ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον ἡ εὐστροφωτέρα γλῶσσα δύναται νὰ ἀρθρώσῃ καὶ τὸ εὐαισθητότερον οὖς νὰ διακρίνῃ. Ἡ πρώτη στήλη ἐμφαίνει ἀπαντα τ' ἀρκτικά γράμματα τὰ δυνάμενα προσφέρεσθαι ὑπὸ τῶν Σινῶν· ἡ δευτέρα περιέχει τὸν ἀριθμὸν τῶν καταλήξεων, ὃ ἐστὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ μονοσυλλάβου μετὰ τὸ

άρκτικὸν γράμμα, καὶ ἡ τρίτη τὸν ἀριθμὸν τῶν φωνῶν αἴτινες δύνανται νὰ δοθῶσιν εἰς ἕκαστον μονοσύλλαβον, τῆς διαφόρου στροφῆς τῆς προφορᾶς καὶ συγκεράσεως τῆς φωνῆς τῆς διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἐπιτυγχανόμενης.

Α΄.	Β΄.	Γ΄.
α	20	131
φ	40	30
γκ	11	32
μεταξὺ χ καὶ σ	36	111
υ	16	61
γ	14	34
κ	37	206
λ	25	66
μ	22	58
ν	23	56
ο	1	2
π	11	104
σ	29	86
τ	47	105
τζ	28	147
μεταξὺ νν καὶ πβ	13	89
κχ	19	60
ἄλλοις	332	1331

Ἐκ τοῦ πίνακος αὐτοῦ ἐμφαίνεται ὅτι ὁ εὐρωπαϊὸς δὲν δύναται νὰ προφέρῃ ἐκ πρώτης ἀφαιτηρίας εἰμὴ 332 ἀπλᾶς φωνᾶς ἢ μονοσύλλαβα, ἐν ὅλῃ τῇ ὑπὸ τῶν Σινῶν ὁμιλουμένη, καὶ ὅτι μέσον τῶν ἐπιπλάστων, συστροφῶν καὶ τονισμῶν τῆς φωνῆς, ὁ Σίνος δύναται νὰ ἐπαυξήσῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν εἰς 1331 διὰ τὴν προφορὰν τῶν ὁποίων ὁ εὐρωπαϊὸς πρέπει νὰ καταγίνῃ ἐπιτοπίως εἰς τὴν ἐκμάθησιν διὰ τῆς πείρας. Τῆς γραφομένης γλώσσης, περιεχούσης 80 σχεδὸν χιλιάδας χαρακτῆρων, καὶ ἑκάστου χαρακτῆρος σημαίνοντος μίαν λέξιν, ἐξάγεται ὅτι διαιροῦντες τὰς 80,000 διὰ τοῦ 1331 δὲν εὐρίσκομεν εἰμὴ ἐν μόνον μονοσύλλαβον ἀνὰ 60 λέξεις, ὅ ἐστιν ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ἐνοηθῇ ὅτι ἕκαστον μονοσύλλαβον εἶναι ἐφαρμοστέον ἐπὶ 60 διαφόρων χαρακτῆρων, ἔχει δηλονότι 60 διαφόρους ἐννοίας. Τιοιουτοτρόπως, οἰονδήποτε Σινικὸν

σύγγραμμα εἶναι πάντῃ ἀκατάληπτον εἰς τὸ οὐδὲν καὶ διὰ τὴν κατάληψιν αὐτοῦ πρέπει νὰ μεσολαβήσῃ ἡ ὄρασις, διότι ὁ τρόπος δι' οὗ σχηματίζεται ὁ χαρακτῆρ ἐπιβοηθεῖ εἰς τὴν ἐξήγησίν του. Εἰς τὰς κοινὰς ὅμως ἐργασίας καὶ τὰς ἀδιαλείπτους τοῦ βίου ἀνάγκας, αἱ παρὰ τῶν Σινῶν ἐν χρήσει λέξεις ἀναβιβάζονται εἰς μόνον 15,000 σχεδὸν εἰς τρόπον ὥστε τὸ αὐτὸ μονοσύλλαβον δὲν ἔχει πλέον τῶν 11 ἢ 12 μόνον διαφόρων σημασιῶν.

Ἐνοητέον δὲ ὅτι ἡ ἀνάγκη τοῦ μεταχειρίζεσθαι τὰς αὐτὰς λέξεις πρὸς ἑκφρασιν ποιικί-

λων ἀντικειμένων, ἀναγκαιῶς ἐπιφέρει εἰς τὴν συνομιλίαν πολλὰς παρενοήσεις καὶ δίδωσιν ἀφορμὰς εἰς παρεξηγήσεις, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον περιέργους, πρὸ πάντων παρὰ τοῖς ξένοις. Διὸ ἀναφέρωμεν τὸ παρακατιὸν ἀνέκδοτον, ἐπισημῶν ἀγιωτάτω τινὶ ἱεραποστόλῳ! "Ἐμεινεν οὗτος νὰ διανυκτερεύσῃ ποτὲ παρὰ τινι χωρικῷ Κινέζῳ καὶ λαβὼν ἀνάγκην ψάθης τινος, τὴν ἐξήγησεν· ἀλλ' ὅπως ἐξεπλάγη ὅτε τῷ παρουσιάσθη μία νεάνις! Τὰ δύο αὐτὰ ἀντικείμενα τὰ τοσοῦτον διάφορα, ἐκφράζονται Κινεζιστὶ διὰ δύο λέξεων ἐν αἷς ἡ προφορὰ ἀναμφισβήτητος ἐστὶν ἡ αὐτὴ, καὶ συνεπῶς δέον νὰ ἐπεταῖ αὐταῖς λέξις τις ἑτέρα πρὸς διακρίσιν τῆς ἐννοίας. Τοῦτο αἰετοποτε πράττουσιν οἱ Κινέζοι ἐν ταιαύταις περιπτώσεσιν, ἀλλ' ὅπερ ὁ ἅγιος ἱεραπόστολος ἡγόησε.

"Ὅτε Κινέζος τις προφέρει λέξιν ἧς ἡ προφορὰ εἶναι ἀμφισβόλου ἐννοίας, διαγράφει αἰετοποτε εἰς τὸν ἀέρα διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ ἢ τοῦ ῥιπιδίου τοῦ τὸν χαρακτῆρα ἢ τὴν ῥίζαν τοῦ χαρακτῆρος ὅστις ἐκφράζει τὴν ἐν λόγῳ λέξιν, καὶ οὕτω γίνεται πάραυτα καταληπτός. Πολλάκις, καθὰ προεῖρηται, προσθέτουσιν εἰς τὴν λέξιν καὶ ἑτέραν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν πρώτην καὶ ἐπεξηγοῦσαν οὕτως αὐτήν. Μεταξὺ, φερ' εἰπεῖν, τῶν διαφόρων ἐννοιῶν τοῦ μονοσυλλάβου γοῦ, ὑπάρχει καὶ ἡ τοῦ πατρός. "Ἰνα δὲ γίνῃ διακρίσις τῆς ἐννοίας ταύτης τῶν λοιπῶν, προστίθεται ἡ λέξις τσῆν δηλοῦσα συγγενή. "Ὅστε ὅταν ὁ Κινέζος λέγῃ φοῦ-τσῆν, ὁμιλεῖ περὶ τοῦ πατρός του, ὡς ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῆς μητρός του, λέγει μόν-τσῆν. Ἄλλ' ἐν τῇ γραφῇ ὁ χαρακτῆρ τσῆν θὰ θεωρεῖτο ὡς πάντῃ περιττός πλεονασμός, διότι ὁ χαρακτῆρ φοῦ ὁ δηλὸν τὸν πατέρα, εἶναι ὅλος διάφορος πάντων τῶν λοιπῶν χαρακτῆρων τῶν ἐχόντων τὸ αὐτὸ μὲν ὄνομα, διάφορον ὅμως τὴν σημασίαν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἰδιοτροπιῶν, ἡ Κινεζικὴ ἔχει καὶ ταύτην, ὅτι γράφεται ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς τ' ἀριστερά. Δὲν παραδέχεται δὲ ξένας λέξεις· καὶ ὅταν οἱ Κινέζοι ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσωσι πράγματα ὧν δὲν ἔχωσιν τὴν ἀντιστοιχοῦσαν λέξιν, σχηματίζουσι νέαν, μεταχειριζόμενοι τὰ μονοσύλλαβά των στοιχεῖα. Ἰδοὺ ἐν παράδειγμα.

"Ἰνα εἰπωσιν Εὐρώπῃ, λέγουσι Σι-γιάνη ἢ ἐστὶ χώρα Ἰνδική. Τὴν Ἰαπωνίαν καλοῦσι Τέου-ρη-γιάνη, χώρα ἀνατολική. Τὴν Ἀγγλίαν

ἀποκαλοῦσι Σιάου-σι-γιάνη μικρὰν ἀνατολικὴν χώραν· καὶ ἵνα εἰπωσιν Ἀγγλους, λέγουσι Χέουνη-μόνη, ὅ ἐστὶν ἐρυθρὰ κεφαλὴ. Καὶ οὕτω πως σχηματίζουσι τὰς μὴ Κινεζικὰς λέξεις· διὸ καὶ ἡ Κινεζικὴ γλῶσσα δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ καθαρωτέρα τῆς ὑψηλίου.

Εἶθε ἡ μικρὰ αὕτη διατριβὴ νὰ καταστήσῃ εὐπρόσιτα τὰ θεμέλια ἐφ' ὧν ἐρείδεται ἡ μοναδικὴ αὕτη γλῶσσα, ἧτις ὁμιλουμένη καὶ, ἔτι περισσότερον, γραφομένη ὑπὸ τοσοῦτων ἑκατοτάδων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἦτο ἀξία νὰ καταλάβῃ τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

**ΕΠΙ ΤΩΝ ΧΙΟΝΟΣΚΕΠΩΝ ΟΡΕΩΝ.
ΔΙΗΓΗΜΑ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΟΝ**

ὑπὸ
ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΤΟΥ «JOHN HALFAX».

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλ. 10^ο.)

Τότε, ὅτε "Ολαφ καὶ ἡ τροφὸς εἰσέδυσαν εἰς τὸ δεσμοκτήριον, σιωπηλοὶ, ὡς ὁ θάνατος. Ὁ δὲ δεσμοφύλαξ, ἅμα ἰδὼν τὸ σκυθρωπὸν πρόσωπον τοῦ "Ολαφ, παρεκάλεσε τὸν "Οδῖνον νὰ προφυλάξῃ παντὸς κακοῦ τὴν χαρίζουσαν δεσποινίδα τῆς Μεσημβρίας, ἣν πάντες ἐσέβοντο, καὶ τῆς ὁποίας τὰς ἐπιθυμίας πάντες ἐξεπλήρουον, διότι τὸν τε σύζυγον ἠγάπα ἐμπαθῶς, καὶ πρὸς αὐτοὺς λίαν εὐπροσήγορος ἐφαίνετο καὶ συμπαθής!

Ἡ Ἐρμελίνδῃ, ἀφοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν φυλακὴν, εἶχεν ἀφουρνίσει τὸν ἀγαθὸν μοναχὸν, ὅστις ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἐνόμισεν, ὅτι ἄγγελός τις τοῦ Οὐρανοῦ παρέστη αὐτῷ. Ἄλλ' ὅταν εἶδε τὴν νεάνιδα γονυκλινῇ ἐνώπιόν του, μετὰ δακρύων φωνοῦσαν, ὡς ὁ Ἡσαΐας «Εὐλόγει με, πάτερ μου» ὁ ἅγιος γέρον ἀνεγνώρισεν ἐντελῶς τὸ ἀγαπητὸν αὐτοῦ τέκνον, τὸ ὄν, τοῦ ὁποίου τὴν μέλλουσαν ἐντολήν, ἅμα γεννηθέντος, εἶχον προμαντεύσει ἢ τε μήτηρ καὶ ἡ τροφός.

— Ὁ Θεὸς κόρη μου, δὲν παρητήθη τοῦ σκοποῦ του, διότι ἐν μέσῳ τῶν εἰδώλων δὲν ἀπηνήθη τὴν πίστιν σου! Ἐλπίζωμεν λοιπὸν, ὅτι παρὰ τὰ σκότῃ τὰ καλύπτοντα τὴν χώραν ταύ-

την, θὰ ἴδωμεν ἡμέραν τινὰ λάμπον ἐν αὐτῇ τῷ φῶς. Διαφέρει ὁ Ἰψίστος τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ μέσα τὰ ὁποία μεταχειρίζεται, διότι, ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ εὐσεβὴς με ἀπέστειλεν, ἵνα φέρω εἰς τὸν Ἰψάλ τὸν ἄγιον σταυρὸν, οὐδόλως ἀμφέβαλλον, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ἦν πρόσκλησις τῆς τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ αὐτῶς ὑπήκουσα· ὅταν δ' οἱ πολεμιστὰι τοῦ "Ολαφ με ἀπήγαγον αἰχμάλωτον, πλήρης πίστεως ἐκυψα τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτόν· Κύριε, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, διότι με ὀδηγεῖς βεβαίως, ὅπου ἡ αὐλαξ εἶναι ἐτοιμὴ ἵνα δεχθῇ τὸν σπῆρον! Ἄλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ δεσμοκτήριῳ τούτῳ χαίρω, καὶ ἀποδίδω χάριτας εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὰ μεγάλα ἔργα, ἅπερ παρασκευάζει!

— Ἄλλὰ πάτερ μου, τίς οἶδεν, ἐάν ᾖναι ἐγγὺς ὁ κίνδυνος, καὶ ἐάν δὲν βεῦση ὄλον σου τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς ἀγρίας ταύτης γῆς;

— Ἄλλὰ, τὸ αἷμα αὐτὸ, ὡς ἡ δρόσος τῆς πρώτης, θὰ μαλακύνῃ τὴν γῆν, καὶ ὕστερον αὐτὸς ὁ Θεὸς θὰ ἐκλέξῃ ἐργάτην ἀξιώτερον ἐμοῦ, ἵνα ἐξακολουθήσῃ μὲν καὶ προπαρασκευάσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ, ποτίσῃ δὲ καὶ περιποιηθῇ τὴν ἀκαλλιέργητον ταύτην γῆν. Οὕτως ὠμίλησεν ὁ υἱὸς τῆς Οὐλρίκῃς· ἠγόησε δ' αὐτὸς τε καὶ ἡ Ἐρμελίνδῃ, ὅτι τῆς ὁμιλίας ταύτης παρήσαν μάρτυρες· ἔκλιναν δὲ τὸ γόνα ἀμφότεροι, καὶ ἤρχισαν νὰ δέωνται ἐν γωνίᾳ τινι τοῦ δεσμοκτηρίου, ὡς οἱ ἅγιοι τῆς ἐκκλησίας, κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ μὲν ὡς ἀπόστολος πλήρης πίστεως καὶ ἠθικῆς δυνάμειος, ἡ δὲ νεάνις πραεῖα καὶ ἐρωτόληπτος, παρίστων ἀμφότεροι τὰς δύο δυνάμεις, δι' ὧν ἐθριαμβεύσεν ὁ Χριστιανισμὸς, τὴν ἀγίαν δηλονότι καρτερίαν, ἧτις πάντας τοὺς κινδύνους ὑπερνικᾷ, καὶ τὸν ἔρωτα, ὅστις, πρὸ οὐδεμιᾶς θυσίας δειλιά!

Ἡ Οὐλθα καὶ ὁ Οὐϊκίγκος, ἐν τῷ σκοτεινῷ τέρῳ τοῦ δεσμοκτηρίου ἰστάμενοι, ἤκουσαν πάντα, χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἴδῃ αὐτούς. "Ὅταν δ' ἡ Ἐρμελίνδῃ ἀνηγέρθη, τὸ πρῶτον ὅπερ ἐσκέφθη ἦν ὁ "Ολαφ, περίληπος δ' ἀνέκραξεν.

— Ὡ πάτερ μου, πρῶτον ἤδη ἠναγκάσθη νὰ τηρήσω μυστικὴν τὴν πράξιν μου ταύτην· οὐδὲν γνωρίζει ὁ ἀγαπητός μου "Ολαφ. Ὡ! μέχρι πότε λοιπὸν θὰ ἦμαι καταδικασμένη νὰ παλαίω μεταξὺ θρησκείας καὶ ἔρωτος, τὸν ὁποῖον ὠρκίσθη εἰς τὸν πεφιλημένον μου σύζυγον;

Ὁ Ἀνσγάριος προστήρησεν αὐτὴν ἐκπεπληγμένον. Πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ σκοπῶν ἢ τὴν κατάκτησιν τῶν ψυχῶν, ἐγένετο, οὕτως εἶπεν, ξένος τῶν τοῦ κόσμου, μόλις δ' ἐννόει τὰς ἐπιγείους συμπαθείας. Ὅθεν καὶ ἡ Ἑρμελίνδῃ αὐτῇ, τὸ φίλον τῆ Οὐλίρκῃ τέκνον, οὐδὲν ἄλλο ἐφάνετο αὐτῷ, ἢ ὄργανόν τι τῆς Θείας Προνοίας διὰ τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνέκαθεν ἐπεδίωκε.

— Δυστυχῆς τέκνον, εἶπεν ὁ μοναχὸς, συμπαιθεῖς, τὸν ἀγαπᾷς λοιπὸν αὐτὸν τὸν Οὐλίρκον ἀπὸ τοῦ βάλους τῆς καρδίας σου; Ὡ! πόσον εὐτυχέστεροι εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες δίδουσι ὅλην αὐτῶν τὴν καρδίαν εἰς τὸν Θεόν! . . . Ἄφες με, ἡδῆ, προσφιλές μοι τέκνον, νὰ δεηθῶ εἰς τὸν Θεόν, διότι σὺ αὐτῇ πρὸ ὀλίγου μοι ἔλεγες· τίς οἶδεν, ἐὰν οἱ εἰδωλολάτραι δὲν ἐτοιμάζονται νὰ θυσιάσωσι τὸν ἀπόστολον εἰς τὸν Ὀδίνον;

Ἡ Ἑρμελίνδῃ προσέπεσε καὶ πάλιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀνσγάρου.

— Ὅχι, πάτερ μου, εἶπεν ὄχι! δὲν θὰ ἀποθάνῃς!

Τοιαύτη ἦν ἡ λυπηρὰ φωνή, τοῦ στόματος τῆς νεάνιδος ἐξεληθοῦσα· εἶτα δὲ προσέθετο.

«Πάτερ, ἡ φυγὴ εἶναι εὐκολοῦς ἔτι· διότι, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁ σύζυγός μου κοιμάται· ἡ νύξ εἶναι σκοτεινὴ καὶ θυσελώδης.

Ὁ Ἀνσγάριος, ταῦτα ἀκούσας, ἐστράφη καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς Ἑρμελίνδης βλέμμα ἐκπεπληγμένον.

— Παράδοξον! ἡ γυνὴ νὰ ἀπατήσῃ τὸν σύζυγόν της. Χριστιανὸς ὁ ἱερεὺς θὰ τολμήσῃ νὰ ἐξομολογήθῃ τοῦτο εἰς τὸν Θεόν! Ἀλλὰ δι' αὐτὸ λοιπὸν ἀνετέθη ἡμῖν ἡ ἐντολὴ νὰ μεταφέρωμεν τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῶν χιονοσκεπῶν ὄρεων;

— Πάτερ, ἀλήθειαν λέγεις· ναί! ὀφείλεις νὰ ὑπερνικήσῃς τὸν κίνδυνον . . . Μείνον λοιπὸν, καὶ εἴθε ὁ Θεὸς νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ σοῦ! . . . Σὲ δ' ὦ φίλτατέ μοι Ὀλαφ, σὲ ἀγαπῶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἐμπιστεύομαι εἰς σέ . . . Ἡμέραν δὲ καὶ νύκτα θὰ εὐχῶμαι εἰς τὸν Θεόν, ἵνα οὐδὲν ἁμάρτημα μολύνῃ τὴν ψυχὴν σου!

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἑρμελίνδῃ ἐπεκαλεῖτο οὕτω τοῦ συζύγου της, ὁ Ὀλαφ προχωρήσας, παρενέβη μεταξύ αὐτῆς καὶ τοῦ αἰχμαλώτου. Τὸ ὠραῖον τοῦ νεαροῦ ἠγεμόνος πρόσωπον ἦτο μὲν ὠχρὸν, ἀλλὰ τόση ἠδύτης καὶ

φαιδρότης· ἐπ' αὐτοῦ ἐπεκάθητο, ὥστε καταπληκτικὴ ἦν τῇ ἀληθείᾳ ἢ ὁμοιότητι αὐτοῦ πρὸς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἀβευράνου.

Ἡ παρουσίᾳ τοῦ Οὐλίρκου οὐδένα διήγειρε τρόμον· σιωπῇ τις μόνον πάνδημος ἐπεκράτησεν.

— Ἱερεῦ, εἶπεν αἴφνης ὁ Ὀλαφ, ἔλαβον τὴν σπάθην ταύτην ἵνα ἐμβάψω αὐτὴν ἐν τῷ αἵματί σου· ἀλλ' ἤδη παρθέτω αὐτὴν εἰς τοὺς πόδας σου, ἵνα οὐδεὶς δυνήτῃ νὰ εἴπῃ καὶς υἱὸς τοῦ Ὀδίνου ἐφάνη ἀγενέστερος τοῦ ἐχθροῦ του Χριστιανῶν. Τότε ἡ Ἑρμελίνδῃ ἐρρίφη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ὀλαφ, ὅπως καὶ ἄλλοτε ποτὲ, ὅτε ὁ νεαρὸς Ἰάρολος ἐπεσκέψατο αὐτὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἀβευράνου, ἀλλὰ σήμερον ἡ νεαρὰ γυνὴ ἠδυνήθη νὰ ἐκτιμῆται κάλλιον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, πόσον ἡ σφοδρὰ συζυγικὴ ἀγάπη ἦν ὑπερέτερον τοῦ ὅλων παιδαριώδους τῆς μνηστῆς ἔρωτος!

Αἱ θύραι τοῦ δεσμωτηρίου ἀνεφύχθησαν τῷ αἰχμαλώτῳ, τοῦ ὁποίου προηγούντο ὅτε Ὀλαφ καὶ ἡ Ἑρμελίνδῃ. Τῶν θεραπειῶν τις μία μόνον ἔμεινεν ὅπως κεκρυμμένη δ' ἐν τῷ σκότει ἔτριξε τοὺς ὀδόντας καὶ κατηράτο τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ποὺς τοῦ Χριστιανοῦ ἐπάτησε, τὸ πρῶτον, τὴν γῆν τῆς Σκανδιναυίας. Τίς ἄλλη ἠδύνατο νὰ εἶναι εἰμὴ ἡ Οὐλθα;

VIII

Ἔτερα πάλιν ἔχνη ἀνθρωπίνων βημάτων διακρίνονται ἐπὶ τῶν χιονοσκεπῶν ὄρεων. Ἡ Οὐλθα καὶ αὐθις πορεύεται πρὸς τὴν ἱερίαν τῶν Νορνιρ, ἵνα ἐξομολογήθῃ αὐτῇ τὰς λύπας αὐτῆς καὶ τὰς ἀγωνίας.

— Τὸ σκότος αὐξάνει ἀνέκραξε· τὸ πνεῦμα τοῦ Ὀδίνου μετ' ὀλίγον θὰ παύσῃ νὰ πλανᾶται ἐπὶ τῆς Σκανδιναυίας! Κατηραμένη νὰ ἦναι ἡ νίκη, ἣτις ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς αἰχμαλώτον τὸν Χριστιανόν! Οἴμοι! ὁ εὐγενής μου αὐθέντης νὰ μὴ καταπατῇ ὑπὸ τοὺς πόδας του τὸν γῆινον αὐτὸν σῶλῆκα, τὸν ὁποῖον τάχιον ἢ βράδιον πέπρωται νὰ ἴδωμεν μεταμορφούμενον εἰς ὄφιν, καὶ διὰ τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἐλιγμῶν περιβάλλοντα τὴν πατρίδα ἡμῶν! Ἡδῆ οἱ πολεμισταὶ ἀκροῶνται εὐμενῶς τοῦ Χριστιανοῦ ἱερέως, τὴν ἀπιστον λαλοῦντος γλώσσαν· ἦδη οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ὀδίνου κατέλιπον τὸν βωμόν· οἱ δὲ πτωχοὶ, οἱ ἀσθενεῖς, αἱ γυναῖκες, τὰ

παιδιά, καὶ πάντα ἐν γένει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπατένουσι τὰς χεῖρας πρὸς Θεόν, ὅστις δὲν εἶναι ὁ κύριος τοῦ Ayovrd! Ὡς πρὸς δὲ τὸν Ὀλαφ, οὐδόλως ἀνθίσταται· ὀλίγον τῷ μέλει ἐὰν ὑβρίζεται ἡ θρησκεία τῶν πατέρων του! Ὡς Σβένσκη, σὺ, ἣτις συνδιαλέγεσαι μετὰ τῶν Νορνιρ, γνωρίζεις ὁποῖον θὰ ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταιγίδος, ἣτις ἐπίκειται τρομερὰ; Ἡ Σβένσκη δὲν ἀπεκρίθη μὲν, ἀλλ' ἔδειξε σιωπηρῶς διὰ τοῦ δακτύλου τοὺς τρεῖς σκόλοπας τοὺς ἐξικνουμένους μέχρι οὐρανοῦ· ἐνῷ δ' ἡ ἱερεία ἐτέλει τὰς παραδόξους ταύτας τελετὰς ἡ Οὐλθα ἴστατο ὀλίγον μακρὰν.

Ὁ ἦχος τῆς καθαρᾶς καὶ ἐντόνου φωνῆς τῆς Σβένσκης ἀντήχησεν εἰς τὸν ἀέρα· ἐὰν δ' ἤκουέ τις αὐτὴν, ἤθελε νομίσῃ ὅτι ἦν θρῆνος μᾶλλον ψυχῆς περιλύπου ἢ γλώσσα κατοίκου τῆς γῆς ταύτης. Αἱ λυπηραὶ αὐταὶ ἐπιφωνήσεις συνεκίνησαν σφόδρα τὴν καρδίαν τῆς Οὐλθας, ἣτις κατακλιθεῖσα ἐπὶ τῆς γῆς, κατεκρύβη σχεδὸν ἅπασα ὑπὸ τὴν χιόνα.

— Σβένσκη, προσφιλῆς μου Σβένσκη, ἐψιθύρισε, διατὶ νὰ μὴ δύναμαι νὰ σὲ σφίξω ἐπὶ τοῦ στήθους μου καὶ αἰσθανθῶ τοὺς παλμούς τῆς καρδίας σου! Ἀλλ' οὐδέποτε θὰ τολμήσω . . . Ἡ ἀγνὴ ψυχὴ περιφρονεῖ τὴν διεσθαρμένην. Ὡς μεγάλη Ὀδίνε, τὰ ἁμαρτήματά μου εἶναι βαρᾶ! πόσον λοιπὸν τρομερὰ θὰ μοι ἦναι ἡ τιμωρία! Ὅταν ἡ Οὐλθα ἀνηγέρθη μετὰ τινος στιγμᾶς, ἡ Σβένσκη ἴστατο ἐνώπιόν της.

— Ὁμίλησαν λοιπὸν αἱ Νορνιρ; ἠρώτησεν ἡ τροφὸς τοῦ Ὀλαφ, μόλις τολμῶσα νὰ παρατηρήσῃ κατὰ πρόσωπον τὴν θυγατέρα τῶν χιόνων.

— Ὅχι· οὐδένα λόγον ἤκουσα· καὶ ὅμως ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀντήχησέ τι, εἶπεν ἡ Σβένσκη· ἐντολή τις τρομερὰ μοι ἐνεπιστεύθη, ἣν ὀφείλω νὰ ἐκτελέσω. Οὐλθα, ὁ τελευταῖος γόνος τῆς γενεᾶς τῶν Γαλμάρων, δὲν πρέπει νὰ ἀτιμάσῃ τὸ ὄνομα τῶν προγόνων του. Οὐαὶ τῇ θρησκείᾳ τοῦ Ὀδίνου, ἐὰν ὁ Ἰάρολος γένηται θῦμα τῶν δολοπλοκίων τοῦ ἱερέως!

— Πῶς θὰ δυνήθωμεν λοιπὸν, Σβένσκη, νὰ ἀποκρούσωμεν τὴν δυστυχίαν ταύτην;

Ἐπὶ τοῦ προσώπου τότε τῆς νεαρᾶς ἱερείας σοβαρὸς τις λογισμὸς ἐξωγραφήθη, ἀρμονικῆ δὲ τῇ φωνῇ καὶ ψυχρῶς, ὡς ἡ παγερὰ αὔρα, εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους.

— Σοὶ εἶπον πρὸ ὀλίγου, ὅτι δύο πάθη κινεῖται τὸν κόσμον, ἡ φιλοδοξία δηλονότι καὶ

ὁ ἔρως. Ὁ Ὀλαφ οὐδ' ὀλίγον κατέχευται ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας· προσβάλωμεν λοιπὸν τὸν ἔρωτα, ὃν ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα του, καὶ ὁ θάνατος τῆς Ἑρμελίνδης ἄς ἐξιλεύσῃ τὴν ὕβριν τὴν προσφθεῖσαν εἰς τὸν Ὀδίνον!

Λάμπις τότε τρομερὰ ἐπέλαμψεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Οὐλθας.

— Ναί! ναί! ἀνέκραξεν· ἄς ἀποθάνῃ ἡ γυνὴ τῆς Μεσημβρίας ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς· τίς θὰ ἦναι ὅμως τὸ ὄργανον τῆς τοιαύτης ἐκδικήσεως;

— Ἐγώ!

Ἡ Οὐλθα ἀφῆκε κραυγὴν ἀγωνίας.

— Σὺ, ὦ θυγατερ τῶν χιόνων, σὺ ἡ τόσον ἀγνὴ θὰ μολύνῃς τὴν ψυχὴν σου διὰ τοιαύτης κακουργίας· σὺ θὰ μίανῃς τὰς τόσον ἀγνάς χεῖρας διὰ τοιοῦτου ἐγκλήματος! Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ ἐδέσποξε τοῦ μαρμαρίνου ἀγάλματος· ἡ ψυχρὰ δ' αὐτῆς ὠραιότης ἐφάνη διὰ νέας ζωῆς ζωογονηθεῖσα, καὶ γενομένη τρομερὰ. Ἐπὶ τέλους ἡ Σβένσκη ἀδημονοῦσα ἀνεβόησε.

— Ὡς Νορνιρ φοβεραὶ! αἰσθάνομαι περὶ ἐμεῖ τὰς κλωστὰς τὰς ὁποίας ἐκλώσατε! Περιβάλλουσι τοὺς πόδας μου, παντοῦ δ' ὅπου με ἄγουσι, πορεύομαι! Ὡς! οὐδέποτε, οὐδέποτε ἡ θρησκεία τοῦ Ὀδίνου θὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Χριστιανῶν! Ὡς Νορνιρ, ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀφιερῶ ἐμαυτὴν τῷ ἐγκλήματι, τοῦ ὁποίου τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦναι, εἰμὶ βεβαία, ἀγία τις πράξις! Καὶ ἀληθῶς δὲν θὰ ἐμποδίσω διὰ τῆς πράξεώς μου ταύτης τὰς θυγατέρας τῶν Σκανδιναυῶν νὰ ἐγκαταλίπωσι τοὺς ναοὺς, ἐν οἷς ἐδέοντο οἱ πρόγονοι αὐτῶν;

Ἡ Οὐλθα προσπεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας τῆς Σβένσκης ἠσπάσθη αὐτοὺς, εἶτα ἐγερεῖσα ἠκολούθησε σιωπηρὰ τὰ βήματα τῆς ἱερείας.

Μιᾶ τῶν ἡμερῶν εἶγεν ἐπανελθεῖ ὁ Ὀλαφ ἐκ κυνηγίου τῶν ἀρκτων, ὅθεν κατήγαγε παράδοξον λείαν. Ἐίχεν εὑρεῖ ἐν τῇ χιόνῳ ὠχρὰν τινα καὶ σχεδὸν ἀνευ ζωῆς νεάνίδα, ἣς ἡ ὠραιότης ἦ ὑπεράνθρωπος.

Βαθμηδὸν τὸ χροιάθρονον αὐτὸ σῶμα ἀνέλαβε τὴν ζωὴν· ὁ δὲ νεαρὸς Ἰάρολος αὐτὸς ἐπὶ πολλὰς λεύγας ἔφερον ἐπ' ὤμων τὸ ὠραῖον τοῦτο πλάσμα, ὅπερ ἤδη ἐναπέθηκεν ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς συζύγου του.

Ἡ Ἑρμελίνδῃ ἄμα ἰδοῦσα τὴν νεάνίδα, τοῦτο μὲν ὑπὸ οἴκατο κατελήφθη, τοῦτο δὲ καὶ ὑπὸ θαυμασμοῦ ἔμεινε δ' ἀπόπληκτος ἐπὶ τῇ ἀν-

θρωπίνη, ἅμα δὲ καὶ ὑπερφυσικῇ ὠραιότητι τῆς Σβένσκη, τῆς ὁποίας τοὺς ὠραίους καὶ ξανθοὺς βοστρύχους ἤρξατο νὰ θωπεύῃ ὡς παιδίον.

— "Ολαφ, εἶπε, τὸ κάλλος αὐτὸ μοι ὑπομνήσκει τοὺς ἀγγέλους, οὓς παῖς ἔτι οὖσα ἔβλεπον τόσον συγχά κατ' ὄναρ. "Ω! πόσον θὰ ἦναι εὐτυχῆς ἐκεῖνος εἰς ὃν θὰ προσφέρει ὁ Θεὸς ἐν τόσῳ πολύτιμον δῶρον! Λέγουσα ταῦτα, ἡ Ἑρμελίδη ἀσπῆκεν ἑλαφρόν τινα ἀναστεναγμόν. "Ο "Ολαφ οὐδὲν ἀπήντησε, ἀλλ' ἄπισω αὐτοῦ κατεκόπευε τις ὄ,τι συνέβαινε, καὶ ἤκουσε τὸν ἀναστεναγμόν τὸν ἐξεληθόντα ἐκ τοῦ βάρους τῆς καρδίας τῆς Ἑρμελίνδης. Τὰ μέγιστα δ' ἐχάρη ἡ Οὐλβα, διότι προεμάντευσε, ὅτι θύελλά τις ἐπέκειτο.

Δύο μῆνες παρήλθον, ἡ δὲ ξένη νεάνις ἐπλήρου, ὡς εἶπεῖν, τῆς μαγείας τοῦ αἰθερίου αὐτῆς κάλλους τὸ μέγαρον τοῦ Οὐϊκίγκου. Καθ' ἐκάστην ἡ ἐπιρροή αὐτῆς ἤϋξανε, πανίσχυρος δ' ἐν τὸς ὀλίγου ἐγένετο ἡ θυγάτηρ τῶν χιόνων. Μετ' ἀκαταγωνίστου εὐγλωττίας ὑπερασπίσθη τὴν θρησκείαν τοῦ Ὀδίνου καὶ ἐδεδεσμευμένον διὰ τῶν δεσμῶν τῆς μαγείας κατεῖχε τὸν Ἰάρλον.

Ἄλλὰ καὶ τῆς Ἑρμελίνδης ὁ πιστὸς ἔρωσ προήσπιζε τὸν εὐγενῆ συζύγον ἐναντίον τῶν πικρῶν μομφῶν τοῦ Ἀσγαρίου, τὰς ὁποίας προῦκάλει ἡ ἐπαναστροφή τοῦ "Ολαφ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

— Πάτερ μου, πάτερ μου, ἔλεγε· μὴ καταδικάζεις αὐτόν, διότι τὴν τρομερωτέραν τῶν ἀγωνιῶν ὑποφέρει κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην! Ἐγὼ τὴν ἐπιρροὴν μόνον τοῦ ἔρωτος δύναμαι νὰ ἐξασκήσω ἐπ' αὐτοῦ· ἐνῶ ἡ κόρη αὐτῆ τοῦ Βορρά μετὰ θαυμασίου εὐγλωττίας ὁμιλεῖ αὐτῷ τὴν πάτριον γλῶσσαν· ἐπικαλεῖται πάσας τὰς ἀναμνήσεις τῆς γενεᾶς του, καὶ κατέχει αὐτόν ὑποχείριον. Διὰ τί νὰ μὴ δύνωμαι καὶ ἐγὼ νὰ ἐκφρασθῶ οὕτως εὐγλωττῶς! Μεθ' οἷας ἐπιτυχίας ἤθελον ἀποκρούσει ἀπ' αὐτοῦ τὸν πειρασμόν καὶ τὴν ὄρμην πρὸς τὸ κακόν!

"Οταν ὁ ἄκαμπτος Ἀσγαρίου ἐμελλε νὰ ἀπαγγεῖλῃ τὸ ἀνάθημα κατὰ τοῦ Οὐϊκίγκου, ἡ Ἑρμελίδη ἤρχιζε νὰ κλαίῃ.

— "Ω πάτερ, ἀνέκραζεν, εὐσπλαγχνίσθητι αὐτόν, λυπήθητι δ' ἐμέ! Ἰπόμενε μέχρι τέλους, καὶ ὁ Οὐρανὸς θὰ μοι ἐπαναδώσῃ αὐτόν! "Ω! ναὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ ποτὲ ν' ἀποθάνω, πρὶν γένηται ἡ ἐπανάκτησις τῆς ψυχῆς ταύτης! Πέποιθα ὅτι θὰ μὲ ἀνταμείψῃ διὰ τὴν πρὸς αὐτόν

ἀφοσίωσίν μου! Τοὺς λόγους τούτους οὓς εἶπεν ἡ ἀγνή Ἑρμελίδη, ἀγγελὸς τις μετήνεγκεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Θεοῦ, ὅστις ὑπεδέξατο αὐτοὺς ἰλεως.

Ἐν τούτοις, ἡ ἐπιρροή τῆς Σβένσκης ἠϋξανεν ὁσημέραι· ἡμέραν δὲ τινὰ ἡ θυγάτηρ τῶν χιόνων τοιαῦτα ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τῷ Οὐϊκίγκῳ.

— "Ολαφ, ἔρχομαι νὰ αἰτήσω παρὰ σοῦ μίαν χάριν, εἰμὶ δὲ βεβαία ὅτι θὰ μοι τὴν ἐκτελέσῃς. Ἴνα τὰ μαῦρα νέφη τὰ καλύπτοντα τὴν Σκανδιναυτὴν διαλυθῶσιν, ἵνα ἡ λατρεία τοῦ Ὀδίνου ἀκμάσῃ ἐπὶ τῶν χωρῶν τούτων, ἐν αἷς διὰ τόσων κηλίδων ἠμαυρώθη, ὥστε δι' αἵματος μόνον ἀνθρωπίνου δύναται τις νὰ ἀποπλύνῃ αὐτάς, μεγάλη θυσία παρίσταται ἀναγκαία.

Ταῦτα εἶπεν ἡ Σβένσκη σοβαρῶς καὶ τραχέως· γαυριῶσα δ' ἀνηγέρθη ἡ ἐμπνευσμένη τῶν Νορνερ ἱέρεια.

"Ο "Ολαφ ἐν τούτοις ἐθεώρει αὐτὴν περιέργως πως· ἡ δ' αὐστηρὰ αὐτοῦ θέλησις ὑπετάγη, οὕτως εἶπεῖν, ὑπὸ τὴν τρομερὰν δύναμιν τῆς νεάνιδος.

— Ναί! εἶπε καὶ πάλιν ἡ Σβένσκη σοβαρῶς· ναί! θυσία τις εἶναι ἀναγκαία! ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ζοφεροῦ σκότους τῆς νυκτὸς ἀντήχησεν ἐν ἐμοὶ φωνὴ τις ἐπαναλαμβάνουσα ὅσα σοὶ εἶπον. "Οταν δ' ὀφθαλμὸς μου παρατηρῇ τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη διακρίνει ἐπ' αὐτῶν ἀνεξάλειπτα ἴχνη αἵματος. Ὁ Ὀδίνος λοιπὸν ἀπαιτεῖ, ὡς βλέπεις, θυσίαν δι' ἧς καὶ μόνῃς ἴσως ἐξίλειωθῇ. "Ολαφ, πότε θὰ προσφέρῃς αὐτῷ τὸ θῦμα;

— Καὶ τίς ἄρα γε προώρισται εἰς τοῦτο; εἶπεν ὁ "Ολαφ σιγῆλῃ τῇ φωνῇ, ἀποστρέφων ἀνεπαισθητῶς τὸ πρόσωπον, ἵνα ἀποφύγῃ τὰ βλέμματα τῆς ἱερέας. Ἄλλ' ἡ Σβένσκη ἐπλησίασεν αὐτῷ· τὰ δαιμόνια δ' αὐτῆς χεῖλην ἐψιθύρισαν εἰς τὸ οὖς τοῦ Οὐϊκίγκου τὸ ὄνομα τῆς Ἑρμελίνδης.

"Ο "Ολαφ ἀνακραυγᾶσας ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του διὰ τῶν χειρῶν, φοβηθεὶς μὴ ἴδῃ τρομερόν τι θέαμα· καὶ ὅμως μετὰ μίαν στιγμήν τὰ βλέμματά του ἐβρίθθησαν ἐπ' ἐκείνης ἧτις ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ αὐτόν· τότε δὲ τὸ ὠραῖον πλάσμα τοῦ ὁποίου εἶχεν ὑποστῆ τὴν ἀπατηλὴν γοητείαν, ἐφάνη αὐτῷ εἰδεχθὲς πρόσωπον προμελετηθέντος ἐγκλήματος. Ἄφωνος ὑπὸ τοῦ φόβου, ὁ Οὐϊκίγκος παρετήρησεν ἐπὶ πολὺ τὴν ἱέρειαν τῶν Νορνερ· εἶτα τὰ χεῖλην του ἀνέψυχθησαν ἐπαναλαμβάνοντα, ὡς ἴχῳ τις, τὸ ὄνομα

ὅπερ εἶχε ψιθυρίσει ἡ Σβένσκη. Ἑρμελίδη! Ἑρμελίδη!

Τὸ ὄνομα τοῦτο ὡς ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἐφώτισε τὴν περιφοβὸν τοῦ "Ολαφ ψυχῆν· ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν δ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον τὸ φῶς αὐτὸ ἐπιλάμψαν, ἀντανεκλάσθη καὶ ἐπ' ἐκείνης, διότι ἐν τῇ νεανικῇ αὐτῇ καρδίᾳ ἀδυνατεῖ τις νὰ εἴπῃ τί ἀγγελικὸν πράγματι ἐνυπῆρχε. Καὶ ἀληθῶς, ἀνευ τούτου, ἤθελεν ἀγαπήσει αὐτόν τόσον ἡ Ἑρμελίδη;

Οὕτω τὸ ὄνομα τῆς φίλης συζύγου ἀντήχησεν ἐν ταῖς σιωπηραῖς αἰθούσαις· τῶν χειλέων δὲ καὶ τῆς καρδίας τοῦ "Ολαφ τὸ πρῶτον ἐξελθὼν ὡς φωνὴ τις προσκλήσεως ἀντήχησεν Ἑρμελίδη! . . . Ἑρμελίδη!

Τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀγγελὸς τις τοῦ Οὐρανοῦ μετήνεγκεν εἰς τὰ ὦτα τῆς Ἑρμελίνδης καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν ἀνεπαισθητῶς ὅπου ὁ πεφιλημένος αὐτῇ ἐμάχετο κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ κακοῦ. Τὴν στιγμήν δὲ ταύτην ἐφαίνετο ὡς ἂν ἔλεγε τῷ συζύγῳ αὐτῆς· Ἰδοὺ ἐγὼ!

Τότε ὁ Οὐϊκίγκος ἰδὼν αὐτὴν ἐνώπιόν του ἐβρίθην ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς Σβένσκης· οὐδὲν δ' ἄλλο ἢ δαίμονα ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν· ἐνῶ ἡ γυνὴ τοῦ παρίστατο ἐκεῖ ὑπομειδιῶσα τόσον ἐρωτικῶς, ὥστε ἠσθάνθη παραυτίκα ἐπανεισερχομένην εἰς τὴν ψυχὴν τὴν τε πίστιν καὶ τὴν εἰρήνην. Τότε ἐξέφυγε τῶν χειλέων τοῦ νεαροῦ Σκανδιναυοῦ ἡ οὐρανία αὐτῆ φωνή. "Ἑρμελίδη μου, πεφιλημένη μου Ἑρμελίδη, σῶσόν με. . .

Καὶ ὁ "Ολαφ ἐγονυπέτησε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Ἑρμελίνδης, κρύπτων τὸ πρόσωπον διὰ τῶν πτυχῶν τοῦ ἐνδύματός του, ἵνα μὴ ἴδῃ πλέον ἐκείνην ἧτις ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ αὐτόν πρὸ μικροῦ ὡς δολοφόνον. Ἡ Ἑρμελίδη κατ' ἀρχὰς μὲν οὐδὲ λέξιν εἶπεν· εἶτα ὅμως θέσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνδρός, ὡς μήτηρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πεφιλημένου καὶ μόνου αὐτῆ τέκνου, ἐψιθύρισεν ἠδέως πως.

— "Ολαφ, ἀγαπητέ μου "Ολαφ, ἄγωμεν.

"Ο Οὐϊκίγκος, λαθόμενος τότε τῆς χειρὸς ἦν τῷ προσήνεγκεν αὐτῇ, ἠκολούθησε τὸν ἀγαθὸν ἀγγελὸν ὅστις ὑπερησπίσθη αὐτόν, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἔλαμπεν ὑπὸ τε τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς χαρᾶς.

Ἡ Σβένσκη παρετήρει αὐτοὺς ἀτάραχος καὶ τοῦ λίθου αὐτοῦ ψυχροτέρᾳ· εἶτα προσέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οὔτε λέξιν οὔτε φωνὴν ἀφείσα. Τότε ὅμως ἐσπευσεν ἡ Οὐλβα ἧτις εἶπετο αὐτῇ

ὡς σκιά, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν ταῖς ἀγκάλας.

— Ἱέρεια τῶν Νορνερ, Ἱέρεια τῶν Νορνερ ἐγέρθητι. . . φύγωμεν· ἡ κατάρρα τοῦ Ὀδίνου ἄς πέσῃ ἐπὶ τῆς ζοφερᾶς ταύτης κατοικίας! Φύγωμεν, ἄς ζητήσωμεν καταφύγιον μακρὰν τῆς κατηραμένης ταύτης χώρας! . . . ἡ γενεὰ τοῦ Ἰαλμάρου ἄς ἐξολοθρευθῇ! Σβένσκη, Σβένσκη, δὲν ἠδυνήθεις νὰ ἐκπληρώσῃς τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν ἔδωκες, ἀλλ' αἱ Νορνερ θὰ ἦναι ἀνεξιλέωτοι.

Τότε ἡ νεαρὰ ἱέρεια ἠγέρθη καὶ εἶπεν.

— "Ω φοβεραὶ Νορνερ, τοιαύτη λοιπὸν ἦτο ἡ θέλησις ὑμῶν; Μὲ ἠπατήσατε; . . . ὄχι, ὄχι ἠπατήθη ἐγὼ αὐτή. Καὶ πῶς τῇ ἀληθείᾳ θὰ δυνηθῇ ποτὲ τὸ κακὸν νὰ παραγάγῃ τὸ ἀγαθόν; . . . Ὁ Ὀδίνος ἀποστρέφεται τὰς ἀνοσίους ἐπιθυμίας· ἡ ἐνοχος ἐπιθυμία ἐτιμωρήθη, ὡς ἔπρεπε!

Ἄφρῳ αἱ ἀμυδραὶ τῆς ἡμέρας λάμψεις ἐσβέσθησαν καὶ ἐπῆλθεν ἡ νύξ, ἄσματα ἀρμονικὰ ἀντήχησαν ἐν ταῖς κεναῖς αἰθούσαις τοῦ μεγάρου· ἦτο ὁ ἐσπερινὸς τῶν χριστιανῶν ὕμνος τὸν ὁποῖον ἦδε καθαρὰ τις φωνὴ παιδική· ἐν τῇ θεῖᾳ δὲ ταύτῃ μελωδίᾳ κατεδηλοῦτο ἀβρῆτος χαρὰ.

Ἡ Σβένσκη ἀναγνωρίσασα τὴν φωνὴν τῆς Ἑρμελίνδης, ἀνηγέρθη ταλαντευομένη ὡς λειπόθυμος.

— "Ολαφ, "Ολαφ, ἀνέκραξε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, ἡ κατάρρα τοῦ Ὀδίνου νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου! Ἡπατήθης ὑπὸ τῶν χριστιανῶν. . . δὲν θὰ ἀναπαυθῇς λοιπὸν ἐν τῇ εὐλογημένῃ κατοικίᾳ τοῦ Ἀσθρ (Aser). . . Ἄλλὰ ἀπόλετο πλέον πάσα ἐλπίς; τὸ λάθος σου εἶναι ἀνεπανόρθωτον; . . . "Οχι! ἀνέκραξεν αἴφνης περιχαρῆς, ὄχι! ἐννοῶ ἤδη ὃ Ὀδίνε τοὺς σκοπούς σου· ἡ θέλησίς σου πραγματοποιεῖται σήμερον φανερά. "Ω! ναί! ἡ θυσία, ἡ ἀνθρώπινος θυσία εἶναι καὶ πάλιν σήμερον ἀναγκαία πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τοῦ "Ολαφ· θὰ σοὶ προσφέρωμεν λοιπὸν τὴν θυσίαν αὐτὴν ὃ Ὀδίνε· θὰ κατευασθῇ ἡ ὄργῃ σου. . . Ἦδῃ εἰς τὰ ὄρη! εἰς τὰ ὄρη! Σὲ δὲ υἱὸ τοῦ Ἰαλμάρου θὰ σὲ ἐπανίδω ἐν τῇ Βαλχαλλὰ τῶν πατέρων σου.

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Σβένσκη ὤρμησεν ἔξω τοῦ μεγάρου, καὶ ἔφυγεν ὡς λαίλαψ, ἵνα τρέχῃ νύκτα τε καὶ ἡμέραν ἐπὶ τῶν ὄρεων. Ἡ Οὐλβα ἠκολούθησε τὴν φυγάδα μέχρις οὗ ἐγένετο ἄφαντος. Εἶτα προεχώρησε πρὸς βάρβαρόν τι

ἐντός τοῦ ὁποίου ἦτο συσσωρευμένος μέγας σωρός χιονώδης· παρὰ τὸ στόμα τῆς ἀβύσσου ἕστατο τεταμέναις ταῖς χερσὶν ὡρὰ γυνὴ τῆς ὁποίας ἡ ξανθὴ κόμη ἐκυμάτιζε κατὰ τὸν ἄνεμον. Ἐνῶς ἡ Οὐλβία ἐθεώρει αὐτὴν πάταγός τις ὅμοιος τῷ γογγυσμῷ τῆς θαλάσσης διετάραξε τὴν ἡρεμίαν τῆς φύσεως, μέγας δὲ τις ὄγκος τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἀποσπασθεὶς ἐκυλίσθη ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν βύρην αὐτοῦ ταχύων. Ἡ ὡρὰ σκιὰ δὲν ἐκινεῖτο πλέον· ὁ δὲ μέγας ὄγκος διελθὼν ἐκείθεν παρέσυρε τὴν ἰσρίαν τῶν Νορνίρ.

Κραυγὴ τότε διάτορος ἀγωνίαν καὶ φρίκην ἐμφαίνουσα, ἐξῆλθε τῶν χειλέων τῆς Οὐλβίας· ἦτο ἡ τελευταία.

N. S.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Μόσχος (1).

Ἡ περίεργος αὕτη οὐσία εἶναι ζωϊκὴ ἔκκρισις εὐρισκομένη ἐν ἔκκριτικῶς παρὰ τὸν ὄμφαλον τοῦ ἄρρενος μόσχου κυστιδίου. Ἐν τῷ ἔμπορῷ, τοὺς μικροὺς τούτους σάκκους ἀποκαλοῦσι κύστες, ὁ δ' εἰς τὴν Εὐρώπην μεταφερόμενος μόσχος πωλεῖται ὑπὸ τὸ ὄνομα μόσχου εἰς κύστες. Ἐξαχθεὶς δ' ἐκ τοῦ ἐμπεριέχοντος αὐτὸν σάκκου, ἀποκαλεῖται μόσχος εἰς κόκκους.

Ὁ μοσχοφόρος μόσχος εἶναι μαστοφόρον μηρυκαστικόν, κατοικοῦν τὴν τὸ βόρειον μέρος τῶν Ἰνδιῶν περιζωννύουσαν σειρὰν τῶν ὀρέων, προχωροῦσάν τε καὶ πρὸς τὴν Σιβηρίαν, τὸ Θιβέτ καὶ τὴν Κίναν· ἀνευρίσκεται ὡσαύτως

(1) Ἡ ἀπό τινο; κειροῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ περὶ αὐτὸ διαχρῆστα ὀσμὴ τοῦ μόσχου, ἔδωκεν ἡμῖν ἀφορμὴν ὅπως γράψωμεν ὀλίγας τινὰς λέξεις περὶ τοῦ φαρμάκου ἢ μᾶλλον τοῦ ἀρώματος τούτου, ὅπερ τοσοῦτον ἠδῶς ἀρωματίζει τὰ θαλάκια ἐκείνων ἐκ τῶν κυρίων φοιτητῶν ὅσοι, ἐκτείνοντες τὸ παρατηρητικὸν αὐτῶν πνεῦμα πέραν τῶν ὀρίων τῆς ἀπλῆς ψηλαρήσεως, διήνοιξαν τὴν ὥραιαν κύστιν τοῦ μόσχου, ἣν εἶχε τὸ φαρμακευτικὸν Μουσεῖον, ζημιώσαντες οὕτω τὸ Πανεπιστήμιον δεκάδας τινὰς δραχμῶν, ὥστε τοῦ λοιποῦ θέλει περιάγεσθαι εἰς ὄψιν αὐτῶν, ἀντὶ κύστεως πλήρους, δέρμα μόνον κύστεως, καὶ τοῦτο δὲ ἀραρότως ἐπιπωμασμένον ἐντός τῆς περιεχούσης αὐτὸ φιάλης. ὅπως μὴ ἀποπτῆ, ὡς τὰ μάλα πτητικὰ οὐσία εἰς τὸ θαλάκιον φιλεπιστημόνος τινος ἐξεταστοῦ.

ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ὀρέων τοῦ Ἀλτάϊ, πλησίον τῆς λίμνης Βαϊκάλ, καὶ εἰς ἄλλας τινὰς σειρὰς ὀρέων, ἀλλὰ πάντοτε παρὰ τὰ ὄρια τῶν αἰωνίων χιόνων. Ἡ εὐσμος οὐσία ἡ ἀποκαλούμενη μόσχος ἐξάγεται ἐκ μόνου τοῦ ἄρρενος.

Ἄλλοτε εἶχεν ὁ μόσχος μεγίστην φήμην ὡς φάρμακον, ἔχει δὲ καὶ νῦν εἰσέτι παρὰ τοῖς Ἀσιατικοῖς λαοῖς. Ἴσως πολλοὶ ἐνθυμοῦνται ὅτι αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγειλον περὶ τοῦ τελευταίου φαρμάκου, ὅπερ ἔλαβεν ὁ αυτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Νικόλαος πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἦτο ποτὸν διὰ μόσχου. Ἀξιολογώτερος τῶν μόσχων εἶναι ὁ τοῦ Βοντάν, τοῦ Τονκέν καὶ τοῦ Θιβέτ, ὁ τῆς Βεγγάλης εἶναι κατωτέρας ποιότητος, ὁ δὲ τῆς Ῥωσσίας πολλῶν πλέον. Ἡ δύναμις καὶ ἡ ποσότης τοῦ ὑφ' ἐνός ζώου παραγομένου μόσχου ποικίλλεται κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου. Κύστις μόσχου περιέχει συνήθως ἀπὸ τριῶν μέχρι δέκα πέντε γράμμων (1—5 δραχμῶν) μόσχου εἰς κόκκους.

Ὁ εἰς Ἀγγλίαν μεταφερόμενος μόσχος προέρχεται ἐκ Κίνας ἐντός κιβωτίων χωρητικότητος 1 1/4—3 χιλιογράμμων ἕκαστον. Συνήθως νοθεύεται διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ζώου, ἄλλατε πάλιν μιγνύουσιν αὐτὸν μετὰ μελαίνης καὶ εὐθρύπτου τινὸς γῆς. Αἱ κύστες, ἐν αἷς εὐρισκομέναι μικρὰ τεμάχια δέρματος, ἐνέχουσι συνήθως τὴν ἀρίστην ποιότητα τοῦ μόσχου, ἐξ οὗ κρίνομεν ὅτι ὁ ἀριστος τῶν μόσχων εἶναι καὶ ὁ μᾶλλον ἀξιονόθευτος. Ὁ μόσχος διακρίνεται διὰ τὴν ἄκραν διχτυρικότητα καὶ πτητικότητα τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ. Ἄπαντα τὰ πλησίον αὐτοῦ τεθειμένα ἀντικείμενα, εἰ καὶ μὴ ἐρχόμενα εἰς ἄμεσον ἐπαρῆν, λαμβάνουσι τὴν ὀσμὴν αὐτοῦ ἢ διατηροῦσιν ἐπὶ πολὺ. Ἐνεκα τῆς βηθείσης ιδιότητος, ἡ εταιρία τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἀπηγόρευσε τὴν σύγχρονον μεταβίβασιν μόσχου καὶ τεῖου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτμοπλοίου.

Ὁ ἄνθρωπος ἤθελεν ἀφήσει βεβαίως τὸν μοσχοφόρον μόσχον νὰ ζῆ ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τῶν ὀρέων αὐτοῦ, ἂν δὲν εἶχε τὸ περίφημον ἄρωμα, δι' οὗ ἐπρόϊκισεν αὐτὸν ἡ φύσις. Τὸ δέρμα αὐτοῦ εἶναι πολὺ μικρὸν, ὥστε δὲν ἔχει ἀξίαν· ἐπίσης καὶ τὸ κρέας αὐτοῦ δὲν παρέχει οὐδὲν θέλγητρον εἰς τοὺς ἐγχωρίους, οἵτινες εὐκόλως προμηθεύονται ἕτερα κινήγια· ἀλλ' ὁ μόσχος εἶναι τὸ πολυτιμότερον ζῶον διὰ τοὺς αὐτόχθονας Ἰνδοὺς, οἵτινες ἰχνηλατοῦσι μετ' ἐπιμελείας τὰς χώρας ἐν αἷς τὸ ζῶον τοῦτο κατοικεῖ. Ἡ οὐσία

αὕτη εἶναι περιζήτητος εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἐν τούτοις ὅμως νομίζω, ὅτι γνωρίζομεν πολὺ ὀλίγα περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἔξεων τοῦ παράγοντος ταύτην ζώου.

Ὁ μόσχος, ὡς εἶπομεν, εὐρίσκεται μόνον παρὰ τοῖς ἄρρεσι, στεροῦνται δ' αὐτοῦ παντελῶς οἱ θήλειαι, ὧν οὐδὲν μέρος τοῦ σώματος ἔχει τὴν ἐλαχίστην ὀσμὴν. Αἱ ἐκκρίσεις τοῦ ἄρρενος ἔχουσι ἐπίσης ὡς καὶ ὁ μόσχος, τὸ δὲ περιεργότερον εἶναι, ὅτι οὔτε εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ στομάχου, οὔτε εἰς τὴν οὐροδόχον κύστιν, οὔτε εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ἀπαντῶμεν τὸ ἐλάχιστον ἔχνος μόσχου. Ἡ τὸν μόσχον περιέχουσα κύστις, συγκεκριμένη ἐκ πολλῶν στρωμάτων λεπτοῦ δέρματος, κεῖται πλησίον τοῦ ὀμφαλοῦ, μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ τοῦ δέρματος, κατὰ δὲ τὸ κατώτερον μέρος τῆς κύστεως ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ δέρματος ὀπήτις, οὐδεμίαν συγκοινωνίαν ἔχουσα μετὰ τοῦ λοιποῦ σώματος, εἰς ἣν δυνάμεθα διὰ μικρᾶς ὠθήσεως νὰ εἰσάξωμεν τὸν μικρὸν δάκτυλον. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκχεῖται ὁ μόσχος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκ τῆς ὀπῆς ταύτης, διότι εὐρισκομεν αὐτὴν ἐνίοτε μὲν πλήρη κατὰ τὸ ἥμισυ, ἄλλοτε δ' ἐντελῶς κενήν.

Ἄνευρίσκεται ὁ μοσχοφόρος μόσχος ἐπὶ τῆς σειρᾶς τῶν Ἰμαλαίων ὀρέων, ἀπὸ τῶν χιονοσκεπῶν κορυφῶν μέχρι τῶν ὑπὸ δασῶν καλυπτομένων ὀρέων, εἰς ὕψος 2,500 μέτρων. Ἐπὶ τῶν χαμαλωτέρων ὀρέων εἶναι σχετικῶς σπανιότερος, διαμένει δ' ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῶν ἀποτομωτέρων ἀκρωτίων, ἐπὶ τῶν παγετωδῶν δασῶν τῶν παρὰ τὰς γιόνας κειμένων. Κατοικεῖ ἀδικικίτως ὅλα τὰ δάση, ἀπὸ τῶν δασῶν τῶν δρυῶν μέχρι τῶν ἐκ θάμων συγκειμένων, ἂν ὅμως κρίνομεν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, φαίνεται ὅτι προτιμῶσι τὰ δάση ἐν οἷς ὑπάρχουσι ἄρκουθοι καὶ ροδόδενδρα.

Δὲν διαφέρουσι πολὺ τῶν λαγωῶν ὑπὸ πολλὰς ἐσώψεις, ἰδίως δὲ κατὰ τὰς ἐξεις καὶ τὸ εἶδος τοῦ βίου αὐτῶν. Πᾶν ζῶον ἐκλέγει ἴδιον τόπον πρὸς κατοικίαν, εἰς ὃν μένει ἡσυχον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐγκαταλείπον αὐτὸν μόνον τὴν ἑσπέραν, ὅπως ἀναζητήσῃ τροφήν, ἢ ὅπως πληνήσῃ ἐνθεν κακίθην, ἐπιστρέφον δὲ πάλιν εἰς αὐτὸν περὶ τὸ λυκαυγές. Πολλὰκις συμβαίνει νὰ διέλθῃ τὴν ἡμέραν ἐκεῖ ὅπου ἤθελον εἰρεθῆ τὴν προίαν, ἀλλὰ συνήθως ἐπιστρέφουσιν εἰς

τὸ αὐτὸ μέρος σχεδὸν καθ' ἐκάστην, σκάπτουσι φωλεὰς εἰς διάφορα μέρη τῆς περιογῆς· αὐτῶν, τὰς ὁποίας ἐπισκέπτονται ἐναλλάξ. Ἐνίοτε ἰστανται ὑπὸ τὸ αὐτὸ δένδρον ἢ ὑπὸ τὸν αὐτὸν θάμνον ἐπὶ ὀλοκλήρους ἐβδομάδας. Δὲν κοιμῶνται ποτὲ εἰς τὸν ἥλιον καὶ κατὰ τὰ δριμύτερα ψύχη, ἂν δὲ ποτε συμβῆ τὸ τοιοῦτον, κάμνουσι τὴν φωλεάν αὐτῶν εἰς μέρη εἰς τὰ ὅποια δὲν εἰσχωροῦσιν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες. Κατὰ τὰς νυκτερινὰς αὐτῶν ἐκδρομὰς, φαίνεται ὅτι ἐξέρχονται καὶ ὅπως διασκεδάσωσι καὶ ὅπως ἀναζητήσωσι τὴν τροφήν αὐτῶν, διότι πολλάκις ἐπισκέπτονται ἀποκρήμους κορυφὰς, εἰς ἃς μόλις ὑπάρχουσιν ἴχνη βλαστήσεως. Οἱ αὐτόχθονες Ἰνδοὶ νομίζουσιν ὅτι συγγάζουσιν εἰς τὰ μέρη ταῦτα ὅπως γορεῦσιν, τούτου δ' ἕνεκα στήνουνσι τὰς παγίδας αὐτῶν μᾶλλον εἰς τὰς ἄκρας τῶν κρημνῶν παρὰ εἰς τὰ δάση.

Ὁ μοσχοφόρος μόσχος δὲν βαδίζει βραδέως καὶ ἡρέμα, ἀλλὰ προχωρεῖ πάντοτε διὰ πηδημάτων, καθ' ἃ καὶ οἱ τέσσαρες αὐτοῦ πόδες ὑψόμενοι ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους, πίπτουσι πάλιν συγχρόνως. Ὅταν τρέχῃ δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ταχύτητος, τὰ πηδήματα αὐτοῦ εἶναι ἐκπληκτικὰ, ἀναλόγως τῆς σμικρότητος τοῦ σώματος τοῦ ζώου. Ἐπὶ ὀμαλῆς κατωφρεσίας, πηδᾷ εἰκοσι μέτρα δι' ἐνός πηδήματος, ἐξακολουθεῖ δὲ προχωρῶν διὰ πηδημάτων ὑπεράνω ἀρκετὰ ὑψηλῶν θάμων. Ἐχει τὸ βῆμα λίαν ἀσφαλές, ὥστε, ἂν καὶ πηδᾷ ὑπεράνω ἀποκρήμων βράχων, οὐδέποτε ὅμως πίπτει, παρ' ὅταν μόνον πληγωθῆ.

Τρώγει ὀλίγον παραβαλλόμενος πρὸς τὰ λοιπὰ μηρυκαστικά· τοῦλάχιστον πιστεύομεν οὕτω, κρίνοντες ἐκ τοῦ ἐλαχίστου ποσοῦ τῆς τροφῆς ἣν εὐρισκομεν ἐν τῷ στομάχῳ αὐτοῦ, οὗτινος τὸ περιεχόμενον εἶναι πάντοτε εἶδος τι χυλοῦ, μὴ ἐπιτρέποντος ἡμῖν νὰ γνωρίσωμεν τὸ εἶδος τῆς τροφῆς ἣν προτιμῶσι. Φαίνεται ὅμως ὅτι τρώγουσι φύλλα, γόρτα καὶ βίβλα, οἱ δ' αὐτόχθονες Ἰνδοὶ νομίζουσιν ὅτι οἱ ἄρρενες φονεύουσι καὶ τρώγουσιν ὄρεα, πρὸς δὲ καὶ εἶδος τι δάφνης λίαν εὐσμου, εἰς ἣν ὀφείλουσι καὶ τὸν μόσχον αὐτῶν.

Ὁ μοσχοφόρος μόσχος γεννᾷ ἀπᾶς τοῦ ἔτους, συνήθως δύο μικρὰ, κατὰ τὸν ἰούνιον ἢ τὸν ἰούλιον, ἅτινα τοποθετεῖ εἰς δύο διάφορα μέρη, ἢ δὲ μήτηρ προσέρχεται μόνον ὅταν πρόκειται νὰ θηλάσῃ αὐτὰ. Ποτὲ δὲν παρετήρησαν

μητέρα συνοδευομένη υπό του θρῆμματος αὐτῆς, ἢ δύο μικρὰ περιφερόμενα ὀμοῦ. Ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῶν τηροῦσι μονήρη δίαιταν, ἂν δὲ συλλαβόντες μικρὸν γαλακτοτροφῶσιν αὐτὸ δι' ἀμνάδος ἢ αἰγός, οὐ μόνον δὲν συνειθίζει εἰς τὸν μετὰ τῆς τροφῆς αὐτοῦ συναγελασμόν, ἀλλ' ἅμα ἀποθηλάσκει ζητεῖ μέρος ὅπως κρυφθῆ. Ἡ ἀνατροφή τῶν μικρῶν εἶναι δυσκολωτάτη, διότι πολλὰ, ἅμα στερηθέντα τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν, ἀποτυφλοῦνται ἢ ἀποθνήσκουσι.

Εἰς τινὰ μέρη κυνηγοῦσι τοὺς μόσχους διὰ κυνῶν, ἀλλὰ πολὺ συχνότερον συλλαμβάνουσιν αὐτοὺς διὰ παγίδων, τὰς ὁποίας κατασκευάζουσιν ὡς ἐξῆς. Κατασκευάζουσιν ἐκ θάμων καὶ κλάδων δένδρων διάφραγμα, ἔχον ὕψος μὲν ἐνὸς μέτρου, μῆκος δὲ 1300 καὶ ἐπέκεινα μέτρων, ἀνά πᾶν δὲ δεκάμετρον ἀφίνουσιν ὅπας, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων θέτουσι παγίδα ἐκ σχοινοῦ προσηλωμένην εἰς ἐπίμηκες ξύλον, οὗτινος τὸ μὲν παχύτερον ἄκρον εἶναι καλῶς ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν γῆν, τὸ δὲ λεπτότερον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ παγίς, κεῖται ἔμπροσθεν τῆς ὀπῆς. Ὁ μοσχόφορος μόσχος θέλων νὰ διέλθῃ, πατεῖ ἐπὶ μικρῶν τινῶν ξυλαρίων, ἅτινα συγκρατοῦσι τὴν παγίδα κατὰ γῆς, ἐνῶ τὸ ξύλον ὑψόμενον ὀπισθεν περισφίγγει τὸν κόμβον περὶ τὸν πόδα τοῦ ζώου. Ἐκτὸς τοῦ μόσχου, συλλαμβάνονται εἰς τὰς παγίδας ταύτας καὶ ἕτερα ζῶα, εἶναι δὲ σπάνιον οἱ κύριοι τῶν παγίδων οἱ πᾶσαν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν ἐπισκεπτόμενοι αὐτὰς νὰ μὴ εὗρωσι παγιδευμένα ζῶα.

Αἱ ἰκτιδὲς ἀνακαλύπτουσι πολλὰς τὰς παγίδας, κατατρώγουσι τὰ συλληθέντα ζῶα, τῶν δὲ μόσχων διαρρήγνυουσιν καὶ τὴν κύστιν καὶ διασκορπίζουσι τὸ ἐν αὐτῇ κατὰ γῆς, ὥστε ἂν δὲν κυνηγῶνται καὶ αὐταί, ἀποβαίνουσιν ἢ φοβερωτέρα τῶν κυνηγῶν μᾶστιξ. Πολλάκις συλλαμβάνονται καὶ αὐταί εἰς τὰς παγίδας, ἀλλὰ, κόπτουσαι διὰ τῶν ὀξέων αὐτῶν ὀδόντων τὸ σχοινίον, διαφεύγουσι. Οὐδὲν ἐκ τῶν ζῶων τρώγει τὸ ἄρωμα τοῦ μόσχου, ὁσάκις δὲ λεοπάραδαις ἢ ἄλλο κτηρίον σπαράξῃ μοσχόφορον μόσχον, ἐξετάζοντες μετὰ προσοχῆς τὸ ἔδαφος δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν μέγα μέρος τοῦ μόσχου.

Ὁ μόσχος νοθεύεται κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους· συνήθως ἐξάγουσι διὰ τῆς ὀπῆς τὸν μόσχον, ἀντικαθιστῶσι δ' αὐτὸν δι' ἄλλης τινος οὐσίας τὸ χρῶμα τοῦ μόσχου ἐχούσης,

ἣτις ἐρχομένη εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐν τῇ κύστει ἐνοπολιεφθέντος ὀλίγου μόσχου καὶ προσκτωμένη τὴν ὁσμὴν αὐτοῦ, ὄζει ἐπίσης ἰσχυρῶς, ὡς ἂν εἴητο καθαρὸς μόσχος. Φαίνεται πολὺ δύσκολον εἰς τοὺς αὐτόχθονας Ἴνδους ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ δολιεύσωσι τὸν μόσχον, ὅπως αὐξήσωσι τὸ βάρος τῆς κύστεως, εἴτε προσθέτοντες αἷμα ἀπεξηραμένον τοῦ αὐτοῦ ζώου, εἴτε εἰσάγοντες ἕτερα σώματα, οὔτε τὴν χροιάν καὶ τοῦ μόσχου ἔχοντα.

Τὴν σήμερον κατήντησε τοῦ συρμοῦ νὰ λέγωμεν ἅπαντες ὅτι δὲν ἀγαπῶμεν τὴν ὁσμὴν τοῦ μόσχου. Ἄλλ' ἐν τούτοις μακροχρόνιος παρατήρησις γενομένη ἐν τοῖς καλλιτέροις μυρεψικοῖς ἐργασταίοις τῆς Εὐρώπης, ἐπιτρέπει ἡμῖν ὅπως διαβεβαιώσωμεν, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ δημοσίου πρὸς τὸν μόσχον εἶναι μεγίστη. Αἱ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν ζητούμεναι σκευασαί εἶναι αἱ περιέχουσαι μόσχον, ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ μυρεψὸς διαβεβαιῶσιν αὐτοὺς ὅτι δὲν περιέχουσιν οὔτε ἔχνος μόσχου!

Ἡ αὐτοκράτειρα Ἰωσηρίνη ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὰ ἀρώματα, πρὸ πάντων δὲ τὸν μόσχον. Τὸ δωμάτιον τοῦ σολισμοῦ αὐτῆς ἦτο πλήρες μόσχου, μ' ὅλας τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ναπολέοντος. Τεσσαράκοντα πέντε ἔτη παρήλθον ἔκτοτε, διαβεβαιῶσιν δ' ὅτι, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς οἰκίας πολλάκις ἐπλυνε καὶ ἔθαψε τοὺς τοίχους τοῦ δωματίου τούτου, ἀλλ' οὔτε τὸ ξύσιμον, οὔτε ἡ πλύσις, οὔτε ἡ βαφή ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαλείψωσι τὴν ὁσμὴν τοῦ μόσχου, ἣτις ἐπιμένει τοσοῦτον διαπεραστικῆ, ὡς ἂν εἴη τὸ περιέχον αὐτὴν δοχεῖον εἶχεν ἀφαιρεθῆ μῶλις τὴν προτεραίαν.

Ὁ μόσχος χρησιμεύει ἰδίως εἰς ἀρωματισμὸν τῶν σαπῶνων, τῶν κόνεων καὶ εἰς ἀνάμιξιν μετὰ τῶν βευστῶν κοσμητικῶν σκευασμάτων. Ἡ δικαία φήμη τοῦ γνησίου σάπωνος τοῦ Windsor τοῦ ἐν τοῖς ἐργασταίοις τῶν Παρισίων κατασκευαζομένου, ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν ἠδύτητα τῆς ὁσμῆς αὐτοῦ τῆς ἐκ τοῦ μόσχου προερχομένης.

Ὁ μόσχος φαίνεται ὅτι ἔχει μεγάλαν φήμην ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν, ἐπειδὴ βλέπομεν αὐτὸν μετὰ τῶν λοιπῶν πολυτίμων πραγμάτων, ἅτινα ὁ Σουλτάνος Σαλαδῖνος ἐπέμψεν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐχρησιμοποιοῦν δ' ὡσαύτως αὐτὸν καὶ εἰς φαρ-

μακευτικὰς σκευασίας, ὡς καὶ εἰς ταρίχευσιν τῶν νεκρῶν.

Ἄγνοοῦμεν παντελῶς τὰ περὶ τῆς φυσιολογικῆς χρησιμότητος τῆς κύστεως τοῦ μόσχου καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχομένου, γνωρίζομεν δὲ μόνον ὅτι ἡ ἔκκρισις εἶναι ἀφθονωτέρα κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ὄργασμοῦ, ὅπερ ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχει χρησιμότητά τινα κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν ζῶων τούτων.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ μόσχου ἀλλοιοῦται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ διαφόρων ὁσμῶν ἢ καὶ ἀόσμων οὐσιῶν. Οὕτως ἡ κηφουρά καὶ ἡ βαλεριανὴ μεταβάλλουσι τὴν ὁσμὴν αὐτοῦ, τὰ δὲ πικρὰ ἀμύγδαλα καταστρέφουσιν αὐτὴν ὀλοσχερῶς. Ὅσάκις λοιπὸν οἱ φαρμακοποιοὶ θέλουσι νὰ καθαρῶσιν τὸ ὄζον μόσχου ἰγδίον, κοπανίζουσιν ἐν αὐτῷ πικρὰ ἀμύγδαλα.

(ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Γ. ΑΚΕΣΤΟΡΙΑΗΣ.

ΜΙΡΑΒΩ.

ΥΠΟ
ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΩ.

(Συνέλιξις. — Ἰδε Φυλλ. III.)

Εἰς ἡλικίαν 21 ἔτους (1770) ἤρξατο συγγράφων ἱστορίαν τῆς Κορσικῆς, καθ' ἣν στιγμὴν πρὸ ὀλίγου εἶχε γεννηθῆ τις. (!) Περιέργον ὄρμημφυτον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν!

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ πατὴρ του, ὅστις ἐφόρετο αὐστηρότατα πρὸς αὐτὸν, ἐξέφερε τὸ ἐξῆς προφητικόν, «ὁ υἱός μου εἶναι φιάλη κεκλεισμένη ἐπὶ 20 ἔτη, ἂν ποτὲ αἰφνιδίως ἀνευ προφυλάξεως ἐκπωματισθῆ, πᾶν τὸ περιεχόμενον θὰ ἐξατμισθῆ.

Εἰκοσιδύο ἐτῶν ὦν, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν αὐλήν. Ἡ κ. Ἐλισάβετ, κατὰ ἐξ ἔτη πρεσβυτέρα, ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν ἦτο ἐμβολιασμένος· καὶ διὰ τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὅλη ἡ αὐλὴ ἐγένετο ὄχι· δὲν ἦτο· ἔφερον ὅμως ἐν ἑαυτῷ τὸ σπέρμα ἐπιδημίας, ἣτις μετὰ ταῦτα κατέλαβε λαὸν ὀλόκληρον.

Μετ' ἄρας ἐπιφυλάξεως εἰσῆλθη εἰς τὴν

(1) 15 Αὐγούστου 1769.

αὐλήν, ὡς ἰσοῦφες ἔχων τὸ μέτωπον πρὸς τὸν βασιλέα. Εἰς πάντας ἐφαινετο παράδοξος, εἰς πολλοὺς δὲ ἐπαχθής. «Εἶναι εὐπροσῆγορος καὶ ἄγριος ἐνταυτῷ ἔλεγεν ὁ πατὴρ του, πτηνὸν ἄγριον τοῦ ὁποίου ἡ φωνεὰ κεῖται μετὰ τῶν 4 πύργων· ἀναστρέφει τοὺς μεγάλους ὡς δέμα φρυγᾶνων. Ἐχει καὶ τὸ τρομερὸν δῶρον τῆς οἰκειότητος, ὡς ἔλεγεν ὁ μέγας Γρηγόριος. Εἶτα ὅμως ὁ γέρον αὐτὸς καὶ ὑπερήφανος εὐγενῆς προσετίθη. Ἄφου ἐπὶ 500 ἔτη ὑπέφεραν πάντοτε τοὺς Μιραβῶ, οὔτινες δὲν ἐγεννήθησαν ὡς οἱ ἄλλοι, θὰ ὑποφέρωσι καὶ αὐτόν».

Ὁ πατὴρ του, φιλόσοφος ἀγροτικός, ἤθελε νὰ λάβῃ τὸν Μιραβῶ μετ' ἑαυτοῦ, ἔχοντα ἡλικίαν 24 ἐτῶν «ὅπως καταστήτῃ ἀγρότην». Δὲν ἐπέτυχε. «Δύσκολον νὰ χαλινώσῃ τις τὸ στόμα τοῦ ἀτιθάσσου αὐτοῦ ζώου!» ἐφώνει ὁ γέρον.

Ὁ θεὸς ἐξετάζων ψυχρῶς τὸν νέον ἔλεγε. «Δὲν εἶναι χείρων τοῦ Νέρωνος, θὰ γίνῃ καλλιῶν τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου. Ὁ μαρκήσιος δὲ προσέθετε. Ἄς ἀφήσωμεν νὰ ὀρμήσῃ ὁ ἄσρος αὐτὸς καρπός».

Ὁ πατὴρ καὶ ὁ θεὸς διήμεσον ἀδιακόπως ἐπιστολάς περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ νέου αὐτοῦ, βίποντος τοσοῦτον πρὸς τὸν φαυλόβιον βίον. «Ὁ ἀνεψιός σου ὁ Αὐλαψ» ἔλεγεν ὁ πατὴρ «ὁ υἱός σου, κύριε Μαρκήσιε, τῆς Καταιγίδος» ἀπάντα ὁ θεὸς.

Ὁ θεὸς γηραιὸς ναυτικός, ἔλεγεν· «οἱ τριακορταδύο ἄνεμοι τῆς πυξίδος ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κεφαλῇ του».

Μετὰ 30 ἔτη ὁ καρπὸς ὀρμήσε. Ἦδη αἱ καινοτομίαι ἤρξαντο νὰ λάμπωσιν εἰς τὸν βαθὺν ὀφθαλμὸν τοῦ Μιραβῶ. Ἦτο πλήρης ἰδεῶν. «Ὁ ἐγκέφαλος αὐτὸς ὁμοιάζει πρὸς πεπληρωμένον κλίβανον» ἔλεγεν ὁ συνετὸς θεὸς. Ἐν ἑτέρᾳ δὲ τινι στιγμῇ, ὁ αὐτὸς ἔγραφε ταύτην τὴν παρατήρησιν ἀνθρώπου ἐκπεπληγμένου. «Ὅταν διέρχεται τις ἰδέα τὴν κεφαλὴν του, προβάλλει τὸ μέτωπον καὶ οὐδαμῶς βλέπει.» Ἄφ' ἑτέρου ὁ πατὴρ, ἀπορῶν διὰ τὴν δέσμη ταύτην τῶν ἰδεῶν, ἃς βλέπει ὡς ἀστραπὰς, φωνεῖ «Χάος ἐν τῇ κεφαλῇ του ἔχει, βιβλιοθήκην ἀνεστραμμένην, ἰκανότητα θαμβοῦσαν διὰ τῆς ἐπιπολαιότητος. Ἀπερρόφησεν ὅλους τοὺς τύπους, καὶ δὲν γνωρίζει τὴν οὐσίαν!» Προσθέτει δὲ μηκέτι γνωρίζων τὸ πλάσμα του «Ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἦτο τερατώδες ἄρσεν ἠθικῶς καὶ φυσικῶς. Ἦδη ἐγένετο ἀνὴρ, ὄλος ἀρτα-

γάχλασις και ἀνταύγασμα. Μωρὸς συρόμενος ἐκ δεξιῶν ὑπὸ τῆς καρδίας, ἐξ ἀριστερῶν ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, τὴν ὁποίαν ἔχει πάντοτε τέσσαρα βήματα μακρὰν του.» Μετὰ ταῦτα δ' ὁ γέρον προσετίθη μετὰ μελαγχολικοῦ μειδίσμου καὶ ἀποφασιστικοῦ «Προσπαθῶ νὰ χύσω ἐν αὐτῷ τὰς γνώσεις μου, τὴν ψυχὴν μου καὶ τὴν καρδίαν μου.» Τέλος, ὡς ὁ θεὸς κατελαμβάνετο ἐνίοτε ὑπὸ προκασιθημάτων, φθῶν, ἀνησυχῶν καὶ ἀμφιβολῶν, οὕτω καὶ ὁ πατήρ του ἠθάνετο πᾶν ὅ,τι ἐκινεῖτο ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ υἱοῦ του, ὡς ἡ ῥίζα τοῦ δένδρου αἰσθάνεται τὸν κλονισμόν τῶν φύλλων.

Τριακονταετής: ὁ Μιραβὼ ἦτο υἱὸς πατρὸς ὄρισαντος οὕτως ἐαυτὸν. «Κ' ἐγὼ ὡσαύτως, Κυρία, καί τοι χυδαῖον καὶ βαρὺν μὲ βλέπετε, ἐδίδασκον τριετής ὢν, ἐξεστῆς ἤμην εἰς ἄσπυτος, δωδεκαετής ὢν, ἀντικείμενον ἐλπίδος, εἰκοσαετής ἐν πυρπολικόν, τριακονταετής εἰς θεωρητικὸς πολιτικὸς, τεσσαρακονταετής εἰς ἀγαθὸς ἀνὴρ.

Τεσσαρακονταετής: ὁ Μιραβὼ ἦτο μέγας ἀνὴρ.

Τεσσαρακονταετής: ἦτο ὁ ἀνὴρ μιᾶς ἐπαναστάσεως.

Τεσσαρακονταετής: εἶδε ἐκρηγνυομένην περὶ αὐτὸν, ἐν Γαλλίᾳ, μίαν τῶν φοβερωτέρων ἀναρχιῶν τῶν ἰδεῶν, ἐν αἷς τήκονται αἱ προβεβηκυῖαι κοινωναίαι. Ὁ Μιραβὼ εὐρίσκειτο ἐπὶ κεφαλῆς.

Αὐτὸς οὗτος, σιωπηλὸς ἄχρι τοῦδε, ἐφώνησε τὴν 23 Ἰουνίου 1789 εἰς τὸν αὐλάρχην Βρεζέ «Πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν αὐθέντην σας! . . . Αὐθέντην σας! Οὗτος ἦν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας κηρυττόμενος ξένος. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐχάραξαν τὸ ὄριον μετὰ τοῦ θρόνου καὶ τοῦ λαοῦ. Τὴν φωνὴν ταύτην ἐξεπόμευσεν ἡ ἐπανάστασις. Οὐδεὶς ἤθελε τολμήσει τοῦτο πρὸ τοῦ Μιραβὼ, διότι τοῖς μεγάλαις ἀνδράσι δέδοται τὸ προφέρειν τὰς ἀποφασιστικὰς λέξεις τῶν ἐποχῶν.

Βραδύτερον θὰ ἐξυβρίσωσι τὸν Λουδοβίκον δριμύτερον κατ' ἐπιφάνειαν, θὰ δειρώσιν αὐτὸν, θὰ χλευάσωσι καὶ θὰ καταδοῦσιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος. Ἡ ἐρυθρόπεπλος δημοκρατία θέτουσα τοὺς γρόνθους τῆς ἐπὶ τῶν ἰσχυρίων του, θ' ἀποτεῖνη πρὸς αὐτὸν βαρείας λέξεις, θὰ τὸν προσαγορεύσῃ Λουδοβίκον Καπέτον. Ἡ λέξις ὅμως τοῦ Μιραβὼ ἐφάνη εἰς τὸν Λουδοβίκον ἀποτρόπαιος καὶ πραγματικὴ Λουδοβίκος Κα-

πέτος, ὕβρις πρὸς τὸ πρόσωπον. Αὐθέντης, ὕβρις πρὸς τὴν καρδίαν.

Ἀφ' ἧς τὴν λέξιν ταύτην ἐπρόφερον ὁ Μιραβὼ, κατέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ τόπου, ὁ ἀνὴρ τῆς μεγάλης κοινωνικῆς στάσεως, ὁ ἀνὴρ, οὐ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος ἐκείνου εἶχεν ἀνάγκη, ἦτο δημοτικὸς καὶ οὐχὶ ὀχλικός· φαινόμενον σπάνιον εἰς παρομοίας ἐποχάς, ὁ ἰδιωτικὸς αὐτοῦ βίος ἀπεροφῆθη ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ. Ὁνώριος Ρικέτης, ὁ ἀπολλωλὸς αὐτὸς ἀνὴρ, ἐγένετο περιφανής, ἐπιθυμητὸς καὶ μέγας, ὁ πρὸς αὐτὸν ἔρωσ τοῦ λαοῦ ἀπέθη θώραξ προφυλακτικὸς κατὰ τῶν σικρισμῶν τῶν ἐχθρῶν του, τὸ πρόσωπόν του ἦτο τὸ λαμπρότερον ἐκείνων, πρὸς τὰ ὅποια ὁ λαὸς ἠτένιζε. Οἱ διαβάτκι ἴσταντο, ὅπότεν διήρχετο τὰς ὁδοῦς. Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς δόξης, ἐφ' ὅλων τῶν γωνιῶν τῶν Παρισίων, τὰ παιδία τοῦ λαοῦ ἔγραφον ἀλαυθαστῶς τ' ὄνομά του, ὄνομα, ὅπερ πρὸ 80 ἐτῶν, ὁ Σαιντ Σιμὼν, ὡς δούξ καὶ πατριῖος, καταφρονητικῶς ἔγραφε Μιρεβὼ (Mirebaut), ἀγνοῶν ὅτι θὰ ἤρχετο ἐποχὴ, καθ' ἣν τὸ Μιρεβὼ νὰ γίνῃ Μιραβὼ.

Ἐν τῷ βίῳ τινῶν ἀνδρῶν ὑπάρχουσι τινες παραλληλισμοὶ ἐκπληκτικοί. Ὁ Κρόμβελ ἀφανῆς ὢν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀπελπῖς, ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰαμαϊκὴν αἱ διαταγαὶ Καρόλου τοῦ Α'. ἀνέστειλαν τὴν ἀναρχίαν του. ὁ πατήρ τοῦ Μιραβὼ, μὴ δυνάμενος νὰ τὸν προστατεύσῃ, ἠθέλησε νὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὰς Ὀλλανδικὰς ἀποικίας, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, διὰ διαταγῆς του, ἐμπόδισε τοῦτο. — Συμπέρασμα. — Ἀφαιρέσατε τὸν Κρόμβελ ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ἀγγλίας, ἀφαιρέσατε τὸν Μιραβὼ ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Γαλλίας, ἀφαιρέτε ἴσως ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐπαναστάσεων δύο λαϊμητόμους· τίς οἶδεν ἂν ἡ Ἰαμαϊκὴ δὲν ἤθελε σώσῃ Κάρολον τὸν Α'. καὶ ἡ Barabia Λουδοβίκον τὸν ΙΣΤ'!

Ὅποτεν βασιλεὺς τις καταδεδίκαται εἰς θάνατον, ἡ Θεία Πρόνοια περιδέει τοὺς ὀφθαλμούς του. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἤθελε νὰ ἔχη παρ' αὐτῷ τὸν Κρόμβελ, ὁ τῆς Γαλλίας τὸν Μιραβὼ.

Φαινόμενον παράδοξον τὰ μεγαλειότερα γεγονότα μιᾶς κοινωνίας συνέχονται μετ' ἐλαχίστων τοῦ βίου ἐνὸς ἀνθρώπου.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βίου τοῦ Μιραβὼ ἐπληρώθη ὑπὸ τῆς ἐρωμένης του Σορίας, τὸ δευτέ-

ρον ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως. Μετὰ οἰκογενειακὴν καταγίδια, ἐπῆλθε πολιτικὴ.

Αἱ παρεγκλίσεις τῆς καρδίας του ἐξηγοῦνται ὑπὸ τῶν κλονισμῶν τοῦ βίου του.

Ἰδέτε. Οὐδέποτε αἱ αἰτίαι συνεδέθησαν τόσον στενῶς μετὰ τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ τύχη διδίδει αὐτῷ πατέρα, ὁ ὁποῖος ἐδίδασκεν αὐτὸν νὰ καταφρονῇ τὴν μητέρα του, μητέρα ἧτις ἐδίδασκεν αὐτὸν νὰ μισῇ τὸν πατέρα· διδάσκαλον τὸν Ποασσὼν, μισοπαῖδα, πρὸς αὐτὸν φερόμενον σκληρῶς, διότι ἦτο μικρὸς καὶ δυσειδίης· ὑπέρητην τὸν Γρεβῖνον, τὸν κατάσκοπον τῶν ἐχθρῶν του· συνταγματάρχην τὸν Μαρκήσιον Λαμπέρτ, φερόμενον τόσον ἀσπλαγγχῶς πρὸς αὐτὸν ὄντα νέον, ὅσον ὁ Ποασσὼν ὄντα παῖδα μητρυιᾶν τὴν Κυρίαν Παϊλλύ (Pailly), ἧτις τὸν ἐμίσει διότι δὲν ἦτο τέκνον τῆς γυναίκα τὴν Κυρίαν Μαρινιά, ἧτις τὸν ἀπέδιωσε, κοινωνικὴν τάξιν τὴν εὐγένειαν, ἧτις τὸν ἀπηνεῖτο· δικαστὰς τὸ παρλαμέντο τοῦ Βεζανσῶν, οἵτινες τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον· βασιλεῖα τὸν Λουδοβίκον XV, ὅστις τὸν ἐφυλάκισεν εἰ. τὴν Βαστίλλην. Τοιουτοτρόπως πατήρ, μήτηρ, σύζυγος, ὁ διδάσκαλος, ὁ συνταγματάρχης, οἱ δικασταί, ἡ εὐγένεια, ὁ βασιλεὺς, δηλαδὴ πᾶν ὅ,τι περιβάλλει καὶ περιφρουρεῖ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀτόμου ἐν τάξει νομίμῳ καὶ φυσικῇ, πρὸς αὐτὸν ὑπῆρξεν ἐμπόδιον καὶ κώλυμα, αἰτία πτώσεως καὶ μωλώπων, λίθος σκληρὸς ὑπὸ τοὺς γυμνοὺς αὐτοῦ πόδας, θάμνος ἀκανθῶν σχίζων αὐτὸν κατὰ τὴν πορείαν του. Ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ κοινωνία ὑπῆρξαν αὐτῷ μητρυαί. Καθ' ἅπαντα δὲ τὸν βίον, δύο τινα ἀπῆντησε, θεραπείαν αὐτῷ καὶ ἔρωτα παρασχόντα, δύο τινα ἀνώμαλα καὶ ἄτακτα, μίαν ἐρωμένην καὶ μίαν ἐπανάστασιν.

Μὴ ἐκπλήττεσθε λοιπόν, ἂν διὰ τὴν ἐρωμένην διέρρηξε τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς καὶ διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοὺς κοινωνικοὺς. Μὴ ἐκπλήττεσθε διὰ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα ἐν τοῖς ὅροις, ὃς ἀρχικῶς ἐθέμεθα, ὅτι ὁ δαίμων οὗτος μιᾶς οἰκογενείας, κατέστη τὸ εἶδωλον ἀποστάτου γυναικὸς ἀπὸ τοῦ συζύγου τῆς, καὶ ὁ Θεὸς ἔθνους αἰτήσαντος διαζύγιον ἀπὸ τοῦ βασιλείως αὐτοῦ.

Ε'.

Ἡ λύπη ἦν ἐπροξένησεν ὁ θάνατος τοῦ Μιραβὼ ἦτο γενικὴ, παγκόσμιος, ἐθνικὴ. Ἡσθάνετο τις, ὅτι μέρος τοῦ κοινωνικοῦ νοῦς ἀπέ-

πτη μετὰ τῆς φυγῆς ταύτης. Ἐκπληκτικὸν δέ τι γεγονός συνέβη τότε, ὃ ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν, καὶ θὰ ἦτο εὐήθεια ν' ἀποδώσωμεν αὐτὸ εἰς τὸν θαυμασμόν τὸν παράφορον καὶ ἀπερίσκεπτον τῶν συγχρόνων· τὸ γεγονός ἐδειξεν ὅτι ἡ Αὐλὴ ἐπέβησεν ὡς ὁ λαός.

Αἰσθημα αἰδοῦς ἀνυπερβλήτου κωλύει ἡμᾶς ν' ἀναδιφῶμεν ἐνταῦθα υυστήριά τινα, λεπτομερείας αἰσχυρᾶς τοῦ βίου τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ ἀνδρός, αἵτινες ἄλλως ἐξαφανίζονται ἐν τῷ συνόλῳ τῶν κολοσσικῶν αὐτοῦ ἔργων. Ἀπεδείχθη ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἡ αὐλὴ ἐδεβαίου ὅτι ἠλπίζεν ἐπ' αὐτοῦ. Παιδὴλον εἶναι, ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὁ Μιραβὼ πλειστάκις ὀπισθοδρόμησε κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν φρονίαν, καὶ κατὰ τινὰς στιγμὰς ἐξεδήλου τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀναχαιτίσῃ αὐτήν· αὐτὸς, ὁ ὁποῖος εἶχε τόσην ἀναπνοὴν δὲν ἠκολούθει τοῦ λοιποῦ ἀνευ ἁσθματος τὴν ταχείαν πορείαν τῶν νέων ἰδεῶν, καὶ ἀπεπειράθη πολ- λάκις, τυχεύσας εὐκαιρίας, ν' ἀναστειλῇ τὸν ῥοῦν τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἐχάλκευσε τοὺς τροχοὺς.

Ὁλέθριοι τροχοί, οἵτινες κατέστρεψαν τσαῦτα ἀξιοσέβαστα πράγματα, κατὰ τὴν διάβασιν!

Πολλοὶ καὶ σήμερον ἐτι προσβεβούσιν, ὅτι ἂν ὁ Μιραβὼ ἦτο μακροβιώτερος, ἤθελε καταστρέφει τὴν κίνησιν, ἣν εἶχε δημιουργήσει· ἦγουν, ὅτι εἰς αὐτὸς καὶ μόνος, ἤθελε ἀναχαιτίσει τὸν ῥοῦν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὴν γνώμην ταύτην, ἐπικυρουμένην καὶ ὑπὸ τινος φράσεως, ἦν ὁ Μιραβὼ θνήσκων δὲν ἐπρόφερον εὐκρινῶς, ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν τῆς Μοναρχίας. Ἐὰν ὁ Μιραβὼ ἔζη, ὁ Λουδοβίκος ΙΣΤ' δὲν ἤθελε κατατομηθῆ. Ἐπομένως ἡ 2 Ἀπριλίου 1791 ἐγέννησε τὴν 21 Ἰανουαρίου 1793.

Καθ' ἡμᾶς, καὶ οἱ ἔχοντες τότε τὴν πεποίθησιν ταύτην καὶ οἱ ἔχοντες αὐτὴν ἤδη, ὁ Μιραβὼ αὐτὸς, ἂν ἐνόμιζε τοῦτο δυνατόν, πάντες πλανῶνται. Καθαρὰ ὀπτικὴ ἀπάτη παρὰ τῷ Μιραβὼ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὃ ἐμφαίνει ὅτι ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν ἔχει καθαρὰν ἰδέαν τοῦ εἶδους τῆς ἐν ἑαυτῷ δυνάμεως.

Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις δὲν ἦτο ἀπλοῦν γεγονός, ἐνυπῆρχεν αὐτῇ πλὴν τοῦ Μιραβὼ καὶ ἕτερον τι.

Ὁ Μιραβὼ ἂν ἐξήρχετο, δὲν ἤθελε κενώσει αὐτήν.

Υπήρχεν ἐν τῇ γαλλικῇ ἐπαναστάσει παρελθόν και μέλλον, ὁ Μιραβώ ἦτο τὸ πικρόν.

Ἰνα ἐνδείξωμεν ἀπλῶς ἐνταῦθα τὰ δύο μόνον ἄκρα σημεῖα, λέγομεν, ὅτι ἡ γαλλικὴ ἐπαναστάσις συνείχετο μετὰ τοῦ Ῥισχελιού, ὡς πρὸς τὸ παρελθόν, και μετὰ τοῦ Βονοπάρτου ὡς πρὸς τὸ μέλλον.

Αἱ ἐπαναστάσεις, ἔχουσιν ἰδιάζον τοῦτο, ὅτι ἀδύνατον νὰ φοιῦση τις αὐτάς, ὁπόταν ἐγκυμονῶσι. Ἄλλως τε δὲ, και τὸ ζήτημα ἂν δὲν ὑποτελῆ σπουδαίον, παρατηροῦμεν ὅτι τὰ πολιτικά ἔργα, οὐχὶ οἱ ποιήσαντες αὐτά, ἀλλ' ἔτεροι δύνανται μόνον νὰ καταστρέψωσι.

Ὁ Μιραβώ τοῦ 91 ἦτο ἀνίσχυρος κατὰ τοῦ Μιραβώ τοῦ 89· τὸ ἔργον του ἦτο ἰσχυρότερον αὐτοῦ.

Προσθετέον δὲ και ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὡς ὁ Μιραβώ δὲν εἶναι αἱ κλειδὸς δι' ὧν δύνανται τις νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τῶν ἐπαναστάσεων, εἶναι μᾶλλον ἢ στρόφιγξ περὶ ἣν στρέφεται, ὅπως ἀνοιξῆ ἢ κλείσῃ. Ἰνα κλείσῃ τις τὴν ὀλεθρίαν ταύτην θύραν, πρὸς τὴν ὁποίαν συναθοῦνται ἀδιακόπως πᾶσαι αἱ ἰδέαι, πάντα τὰ συμφέροντα, τὰ πάθη, πάντα κακῶς ἔχοντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πρέπει νὰ μεταχειρισθῆ ζήφος, ἀντὶ μανδάλου.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ.

(Συνέχεια τῶν φύλλ. 1Α΄.)

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς εἰσι πολύτιμα, ἐπιμελοῦ νὰ διατρέξῃς αὐτά, μετὰ τῆς ἐδεχομένης ὠφελείας (α) και ἐνόσω οἱ χαρακτῆρες ἐντυποῦνται εὐκόλως, πρέπει νὰ διακοσμήσῃς τὸ μνημονικόν σου μετὰ πράγματα ἀξιότιμα ὡς ἐφόδια τοῦ ὑπολοίπου βίου σου (β) αὐξάνει δὲ τὸ μνημονικόν διὰ τῆς γυμνάσεως.

Μὴ ἀποσβέσῃς ἐπομένως και τὸ φιλοπερίεργον, τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ γένους σου ἐξαίρετον ἰδιώμα (γ) πλὴν νὰ τὸ κατευθύνῃς μόνον πρὸς

(α) Μένητο νέος ὧν ἔτι γέρον ἔση ποτέ.

(Φερεικράτης).

(β) Ἐρῖδιον εἰς τὸ γῆρας και κραιπνοῦ.

(Τιμοκλής).

(γ) N' et eigne z point le sentiment de la curiosité; faut seulement le conduire et lui donner un bon objet.

(Mme Campan).

τὰ σεμνὰ και καθήκοντα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ περιέργεια εἶναι ἀρχὴ γνώσεων, ποδηγέτης ἀπάγων ὅσον τάχιστα εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδὸν και κοσμιότητα, και ἔμφυτος κλίσις προηγουμένη πάσις μαθήσεως, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃς διὰ τῆς ὀκνηρίας και νωβρότητας.

Ἄν δυνήθῃς νὰ διαρρυθμίσῃς τὴν φαντασίαν σου και νὰ τὴν καθυποτάξῃς εἰς τε τὴν ἀλήθειαν και τὸν ὀρθὸν λόγον, τότε θέλεις ἀπαρτίσει τὴν καλὴν κατάστασιν και εὐδαιμονίαν σου. Αἱ γυναῖκες ἀγονται και φέρονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀπὸ τὴν ἰδίαν φαντασίαν των· ἐπειδὴ αὐταὶ ἐνασχολούμεναι εἰς φροντίδας μηδαμινὰς και οὐδενὸς λόγου ἀξίας, οὔτε τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης των, ἀλλ' οὔτε τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκιακῆς των καταστάσεως ἐπιφορτίζονται, και διὰ τοῦτο εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐπιρρέπουσιν, εἰμὴ εἰς μυθιστορίας (α), στολάς και θεάματα, γινόμεναι τῶν ἡδονῶν εὐτελεῖ ἀνδράποδα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀγωγή σου διαφέρει τῆς συνήθους τῶν γυναικῶν ἀγωγῆς, ἐλπίζω νὰ διακαλονίξῃς τὴν φαντασίαν σου και τὴν καθυποβάλλῃς εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον και εἰς τὴν ἀλήθειαν. Δὲν με λανθάνει ὅτι θέλεις περιορίσει τὰς ἡδονάς σου, ὅταν κανονίσῃς τὴν φαντασίαν σου, καθότι ἐκ ταύτης πηγάζουσιν αἱ ἡδοναὶ, και τότε πόσων δυστυχημάτων θὰ ἦσαι ἀπληλαγμένη, ὅταν φυλάξῃς δηλαδὴ τὸν κανόνα τοῦτον ἀδιάσειστον! Ἡ φαντασία μας εὐρίσκεται μεταξὺ ἡμῶν και τῆς ἀληθείας. Ὅπου δὲ ἡ φαντασία κυριεύει ἐκεῖ ὁ ἐρῆθὸς λόγος δὲν τολμᾷ νὰ εἰσχωρήσῃ, οὔτε θεωροῦμεν τὰ πράγματα εἰμὴ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν ἐκείνης. Ὅσοι, κακῆ τύχῃ, ἔγειναν τῆς φαντασίας αἰχμάλωτοι,

(α) Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ μυθιστορημάτων, ἂν και πολλοὶ πολλὰ/οὐ ὑπὲρ αὐτῶν ἔγραψαν και πολλοὶ κριτεπολέμησαν τοὺς πρῶτους, ἀροῦμαι νὰ σοὶ προσθέσω τὴν ἐξῆς γνώμην, τὴν, κατ' ἐμὴν ἰδέαν, λίαν ἐπιτυχῆ και ἀξιόλογον.

« A l'âge où le jugement n'est pas encore formé, où les premières idées sont excitées par la vague des sensations, il faut avec soin préserver les filles de la lecture des romans; qu'une mère aille courage d'y renoncer elle-même. — Je dis le courage parce qu'il en existe beaucoup qu'elle peut regretter de ne point lire. Mais n'aurait elle pas de bien plus justes regrets si elle ne préservait pas sa fille de l'attrait de ces lectures qui peuvent sans danger charmer quelquefois les loisirs d'une femme formée, tandis qu'elles peuvent porter l'atteinte la plus funeste aux idées et à l'instruction d'une jeune personne? Une mère doit donc s'interdire totalement ce genre de lectures.»

(Mme Campan).

ἐπεινο δοκιμάζουσι τῆς δυναστείας τῆς τὰ βάρσανα και τὰς πικρίας. Διὸ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτον, ἂν εὐρίσκετο τρόπος νὰ πραγματοποιηθῶμεν μετ' αὐτῆς συνθήκην ἀπαράβατον· δηλαδὴ νὰ παρέχῃ ἡμῖν τὰς ἡδονάς τις και οὐχὶ τὰς πικρίας τῆς. Τέλος οὐδὲν πρὸς τὴν εὐζωίαν τόσον ἀντίκειται, ὅσον ἡ ζωηρὰ και κραιπνηραμένη φαντασία.

Και ἀνωτέρω τὸ εἶπα, και πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνῃς ὀρθὰς περὶ τῶν πραγμάτων ἰδέας ἵνα και αἱ κρίσεις σου ὦσιν ὀρθαί. Πρέπει νὰ μὴ κρίνῃς καθὼς κρίνει ὁ χυδῆν λαός, νὰ μὴ ἦσαι δούλη τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, νὰ ἀπαλλάτῃς ἑαυτὴν ἀπὸ τὰς προλήψεις τῆς νηπιότητος, νὰ ἀναδειχθῇς τοιαύτη, ὥστε εἰς πᾶν λυπρὸν συνάντημα νὰ λέγῃς προθύμως τε και περιχαρῶς, ὅτι ἦσο παρεσκευασμένη, νὰ διασκεδάξῃς τὰς προσθήκας τῆς φαντασίας σου, διὰ νὰ μάθῃς ὅτι τὰ δοκούντα σοὶ ἀγαθὰ ἦσαν ἀνύπαρκα ἀναπλάσματα, διὰ τοῦτο και ψεκτέα και ἀπρόρισίμα, και τέλος πάντων νὰ ἐκτιμᾷς τὰ πράγματα καθ' ἣν πραγματικὴν τιμὴν ἔχουσι, ἐπειδὴ πολλοὺς περιπτοτέρους λόγους ἔχουμεν νὰ μεμφιμοιρῶμεν διὰ τὰς ἐσφαλμένους προλήψεις μας παρά διὰ τὴν διεστραμμένην τύχην μας, και πολλάκις δὲν μᾶς θλίβουσι τόσον τὰ πράγματα, ὅσον μᾶς λυπεῖ ἡ δόξα ἣν περὶ αὐτῶν ἔχομεν.

Διὰ νὰ ἔχῃς εὐήμερον κατάστασιν, πρέπει νὰ σκέπτεσαι ὀρθῶς, και νὰ σέβῃσαι μὲν τὰς κοινὰς ὑπολήψεις, ὅταν πρόκηται λόγος περὶ θρησκείας, νὰ συλλογίζεσαι δὲ μετὰ δικήσουνα τρίπον ἀπὸ τὸν χυδαῖον ἄνθρωπον, ὅταν ὁ λόγος περὶ ἠθικῆς και περὶ εὐζωίας. Χυδαῖον δὲ ὀνομάζω τὸν φρονούντα μηδαμινὰ και χαμαιζήλα πράγματα. Καὶ ὁ μὲν χυδαῖος διαλέγεται μόνον περὶ τύχης και ὑπολήψεως, και οὐδὲν ἄλλο ἀκούει τις παρ' αὐτοῦ εἰρὴ τὸ «ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδὸν σου, και σπεῦδε νὰ προχωρήτῃς» ὁ δὲ σοφὸς λέγει, «ἄρκεσθητι εἰς τὰ ἀπλά πράγματα· ἔκλεξον βίον εἰρηνικὸν και ἤρεμον· ἀπόφυγε τοῦ βίου τὸν πολυκροτον θόρυβον, και τοῦ ἀπειροκάλου ὄχλου» τὴν τύρβην τὴν θορυβώδη και πολυτάραχον. Ἡ τῆς ἀρετῆς ἀμοιβὴ δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν μακρυταίαν τῆς ἰδίας συνεδήσεως. Ἐφώντι, μεγάλη ἀρετὴ ἡ αὐτάρκεια.

Ὅταν δὲν ἔχῃς πολλὴν χρεῖαν τοῦ κόσμου, τότε ὁ κόσμος ἔχει μικρὰν ἰσχύιν ἐπὶ σοῦ· και ἂν δὲν κυριεύσῃς ἀπὸ τὰ ἐπιμὸνά σου ἰδιώματα, ἀλλὰ φέρεσαι περὶ τὰς τρυφὰς ἀδιαφόρος

τότε τὰ πάντα ὑπέκωκον εἰς τὴν ἐξουσίαν σου.

Οὐκ ὀλίγον δὲ συντελεῖ και ὁ μονήρης βίος εἰς τὸ νὰ κατατείλῃ και καταδάμασῃ τις τὰς ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας μᾶς προξενοῦν τὰ αἰσθητὰ ἀντικείμενα. Ἐπειδὴ δὲ σοὶ ἀρέσει ἡ μοναχία, ἔχε προσδιωρισμένας τινὰς ὄρας τῆς ἡμέρας εἰς ἀνάγνωσιν και χοῦσιν τῶν σκέψῶν σου. Εἰς πύτῃ τῆς ἐκκλησίας μας λέγει ὅτι, «Ἡ σκέψις τῆς ψυχῆς μας ὀφθαλμὸς ἀκόμητο δι' οὐ εἰσάγεται τὸ φῶς και ἡ ἀλήθεια.» Ἡ δὲ τοῦ Σολομῶντος σοφία λέγει: «Και ἀπάξω αὐτὸν εἰς ἐρημίαν και λαλήσω τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.» Ἐφώντι, ἐκεῖ ἡ ἀλήθεια δίδει τὰ μαθήματά της, αἱ προλήψεις ἐκλείπουσιν, ἡ περιαιτολογία μετριάζεται και ἡ τυραννικὴ ὑπόληψις ἐκπίπτει τοῦ κράτους της. Ὅστις κατανοῇτε ἀληθῶς τοῦ κόσμου τὴν ματαιότητα θέλει δικαιολογήσει τὸν Πλίνιον εἰπόντα ὅτι: «Βέλτιον νὰ διάγῃ τις μὴδὲν πράτων μηδαμινά.»

Ἦδη δὲ ἐπανερχομαι εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἡρεμίαν και εἰρηνικὴν κατάστασιν. Βεβαίως δὲν δύνανται τις νὰ αἰσθῆνθῃ τὴν γλυκύτητα τῶν ἡδονῶν τοῦ πνεύματος ἄνευ τῆς τοῦ πνεύματος ἀληθοῦς ὀρθότητος· ἐπειδὴ ὅταν τὸ πνεῦμα ἦναι καθρὸν και ἡτυχον, τότε τὰ πάντα μετατρέπονται εἰς ἡδονάς. Διὰ νὰ διάγῃς ὅθεν ἀναπαυμένην ζωὴν και ἀτάραχον, ἀκολουθήσου τοὺς ἐξῆς κανόνας ὡς ἀλκνθάπτους. Μὴ γίνεσθαι εἰς τὰς τρυφὰς ἐκδοτος μετὰ τειλεῖαν προστήλωσιν· μὴ ἐλπίζῃς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπατάσαι· προτίμα τὴν μοναδικὴν ζωὴν, ὡς μῆτέρα μὲν τῆς ἀναπαύσεως, φίλην δὲ τῆς φρονήσεως· και τέλος ἀπόφυγε, ὅταν τὸ δυνατόν, τὴν πολυκῦμανον τοῦτον κόσμον ὡς ἀπατεῶνα και ἐπισφαλῆ.

Ὅσω πλέον ἐπιμύνησαι μετὰ τὸν κόσμον, τοσούτω μᾶλλον κραταιοῦνται τὰ πάθη σου, ἐπειδὴ ἡ μετὰ τοῦ κόσμου ἐπιμύνησιν καθ' ἑαυτὴν τὸν ἄνθρωπον μᾶλλον ἀδικον και ἤττον σεμνὸν και κόσμιον. Ὁ ἴος τοῦ κόσμου ταχέως διαδίδεται εἰς τὰς τρυφῆρας ψυχὰς, διὰ τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀποκλείῃς τὰς διόδους δι' ὧν τὰ πάθη εἰσέρχονται. Εὐκόλοτερον εἶναι νὰ προλάβῃ τις τὰ πάθη του, ἢ νὰ τὰ ἐξαλείψῃ καθ' ὀλοκληρίαν ὅταν ἀπαξ γεννηθῶσι, και ἂν, καλῆ τύχῃ, κατορθώσῃ νὰ τὰ ἐξοστρακίσῃ και νὰ τὰ καταβάλλῃ πάλιν ἔφινει ἐπιθυμιῶν τινὰ ἔχην. Εἶναι εὐκόλον νὰ ἀντισταθῇ τις εἰς τὰ πικρὰ τῆς φύσεως ὀρ-

μητρά κινήματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄμως αὐτὴ ὑπερκεταίνει τὰ δικαιώματά της· πέραν τοῦ δέοντος, ὥστε ἀν' δικαιοσύνης τοὺς νοσοῦντας ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπίγνωσιν, θέλει εὖρει μετὰ μελέας καὶ ἐλέγχων αἴτια πολυπληθῆ καὶ πολυάριθμα.

Ὅταν ἐπιθυμῆς τι μὲ ὑπερβάλλουσαν ἔφρσιν, ἐξέταξε ἀν' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπεθύμηται· συνεισφέρει πλείονα ἀγαθὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀγαθῶν. Καὶ ἐνθυμοῦ ὅ,τι ποτε εἶπεν ὁ Ὁράτιος. «Ἡ ἡδονὴ προπορεύεται διὰ νὰ κρύπτη τὰ ἐπικύλουθὰ τῆς». Τότε μόνον δὲ θὰ ἐλευθερωθῆς ἀπὸ τοὺς φόβου σου, ὅταν ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας σου.

Ὁ νοσηρὸς ἄνθρωπος δὲν ἰσχύει ὀπισθενεῖν τῆς εὐδαιμονίας του· ἀλλὰ τὴν κατασκευάζει αὐτὸς εἰς ἑαυτόν· ἐπειδὴ ἡ εὐλαμία ἐστὶν εἰς τῆς φρονήσεως ἀποτέλεσμα. Παρηγορήσον ὅτι αἱ μὲν ἀληθεῖς τῆς ζωῆς ἀνάγκαι εἰσὶν ὀλιγάριθμοι, αἱ δὲ τῶν δοξασίων μας ἀπεναντίας πολυάριθμοι, καὶ ὅτι εὐκολώτερον εἶναι νὰ ἐξοικονοῦῃ τις τὰς ἐπιθυμίας του κατὰ τὴν κατάστασίν του, παρὰ τὴν κατάστασίν του κατὰ τὰς ἐπιθυμίας του. Καλὸν θὰ ἦτον ἴσως ἀνὰ τὰ πλοῦτη ἡδύναντο νὰ μᾶς κορέσωσι, καθότι ἤθελε παύσαι ἡ ἀπλετος ἐπιθυμία τοῦ θησαυριστοῦ, πλὴν ἡ διψα τῆς προσοικτιέσεως ἀυξάνει τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ εἶναι πτωχὸς ὅστις πλεόν ἐπιθυμεῖ καὶ ἀρέγεται.

Οἱ κοῦροι νέοι καὶ νέαι πρόρονται μὲ κενὰς ἐλπίδας· (α) διὰ τοῦτο λέγει τις τῶν νεωτέρων, «αἱ ἐλπίδες ἀπάγουσι τοὺς νέους διὰ μιᾶς ἠδονῆς ἡδονικῆς καὶ τερψιθύμου μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των, ἡ ὁποία ἤθελεν εἶσθαι σ' ἐνῆ, ἀν' αἱ ἐλπίδες δὲν ἔδιδον παράδειξιν. Αὐταὶ παρεγχοῦσι μὲν μέχρι τινός, ἀλλ' οὐχ' ἦσαν εἰς καὶ κινδυνώδεις ὅταν πείθωσι τινα νὰ ἀρίνη κατὰ ἐν χερσὶ καὶ νὰ διώκῃ τὰ ἀρατῆ.»

Ἡ φιλαυτία μᾶς κἀμνει νὰ ἀγνοῶμεν τὰ ἴδιά μας ἐλαττώματα, ἐπειδὴ τὰ σμικρύνει, ὥστε νὰ τὰ ἀισθάνωνται οἱ ἄλλοι, ἕως ἡμῶν μόνον (β)· εἰς ἡμῶν, φερ' εἰπεῖν, εἰς τὰς ἰδίας τοῦ σώμα-

τος δυστομίας, ἡμεῖς δὲν τὰς αἰσθανόμεθα τόσον ὅσον οἱ ἄλλοι. Ἴνα βλέπης, ὅθεν, φίλη μου, τὰ ἐλαττώματά σου ὅπως πραγματικῶς ἔχουσι, βλέπε μὲ ἀκριβεῖαν τὰ τῶν ἄλλων ἐλλείματα, καὶ θεωρεῖ τὰ ἴδια μὲ τοὺς αὐτοὺς ὀφθαλμοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους καὶ τὰ τῶν ἄλλων θεωρεῖς καὶ περιεργάζεσθαι. Ἐξέταξε τὴν διάθεσίν σου καὶ λάμβανε καλὸν παράδειγμα ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά σου πρὸς τὴν τούτου διαρρῦθαισιν, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐλάττωμα εὐρίσκειται ἀρετῆς ἀμέτοχον. Ὁ σκοπὸς τῆς ἠθικῆς δὲν εἶναι νὰ καταστρέφῃ τὴν φύσιν, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀπαρτίστη τελειότεραν, ἐπειδὴ γενικῶς ὅλα τὰ πάθη, δι' ἣν ἐπάγουσι κατὰσχύνειν μᾶς ἀναγκάζουσιν εἰς τὸν ἐξοστρακισμὸν αὐτῶν, ὡς παραδείγματος χάριν, ἀν' ἦσαι κενόδοξος, μεταχειρίζου τὴν κενοδοξίαν σου, ὅπως ἀναδειχθῆς ἀνωτέρα τῶν ἀτοπημάτων τοῦ εἶδους σου· ἀν' ἦσαι δειλὴ, μετατρέψον τὴν δειλίαν εἰς φρόνησιν διὰ νὰ ἀναγκαιῶνται ἀπὸ ἀτοπήματα, ἀν' ἦσαι δαπανηρὰ, εἶναι εὐκλόην νὰ μεταβάλῃς τὴν ἀσωτεῖάν σου εἰς μεγαλοδωρίαν καὶ ἐλευθεριότητα, νὰ διδῆς τούτεστι ἐν καιρῷ τῶ δέοντι, νὰ ἐλεῆς τοὺς ἐνδεῖς καὶ πένητας· νὰ χαρίζῃς εἰς τοὺς πτωχοὺς, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀνάγκης των, καὶ νὰ δανείζῃς εἰς ἐκείνους οἵτινες δὲν δύναται νὰ ἀποδώσουν τὸ δάνειον (γ).

Ὅταν ὑπὸ τινος περιφρονῆσαι καὶ ἐξυβρίζησαι, νὰ μὴ ἀδμονῆς καὶ παροξύνησαι, ἀλλ' οὔτε νὰ μεταβάλῃς τὴν καλὴν σου διάθεσιν διὰ τὴν ἀδικίαν ἣν νομίζεις ὅτι ἔπαθες. Σκέψθητι, ὅτι ἐκεῖνοι οὔτινες; δὲ ἐλύπησαν, εἶναι εἰς καλλιτέραν κατάστασιν νὰ σὲ κρίνωσι, παρὰ νὰ κρίνῃς σὺ αὐτὴ ὑπὲρ ἑαυτῆς· σκέψθητι, λέγω, ὅτι μᾶλλον πρέπει νὰ πιστεῖς ἐκείνους; ἢ τὴν ἰδίαν σου φιλαυτίαν, ἣτις αἰετοτε σὲ κολακεύει καὶ σὲ ἀπατᾷ· ἐπειδὴ ὡν ὁ ἄνθρωπος ἐπιβροσῆς εἰς τὸ νὰ κολακεύῃ ἑαυτόν, εἶναι ἀδύνατον νὰ γείνη κριτὴς ἀδέκαστος ἑαυτοῦ.

Ἴδὴν δὲ ἄς ἀνακεφαλαιώσωμεν ἐν ὀλίγοις τὰ μέχρι τούδε εἰρημένα· ταῦτα δὲ εἰσὶν, ὅτι πρέπει νὰ ἀπαλλαγῆς τῆς συνήθους τῶν γυναικῶν ἀγωγῆς καὶ τῶν προλήψεων τῆς νηπιότητος, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον τὸ λογικὸν νὰ κραταιωθῆ καὶ συνάμα ἐνδυναμωθῆ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν σαθρῶν φρονημάτων καὶ τῶν ἀταξιῶν τῆς ζωῆς μας προέρχονται ἐκ τῶν ψευδῶν ὑπολήψεων ὅτι ὁ

(γ) Μακάριοι οἱ ἐλεῖστες. — Ε. γ. — Μὴ φεάσκησθε ὡς πρὸς ἐσθὲν. Σολομ.

(α) Αἱ ἐλπίδες ῥέπουσι τοὺς κενὰς βροσῶν. Ἀριστερ.
(β) Ἄνθρωπον ἐκείτος ὄνομα πῆρας φερεῖ, τὴν μὲν ἔμπροσθεν τὴν δὲ ὀπίσθεν· γέμει δὲ κατὰ τὸν ἕκαστον. Ἀλλ' ἡ μὲν ἔμπροσθεν τῶν ἄλλοτριων, ἡ δὲ ὀπίσθεν τῶν αὐτῶν τοῦ φερόντος. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι τὰ μὲν ἐξ ἑαυτῶν κολακεύουσιν, τὰ δὲ ἄλλότρια πάντοτε ἀποβροσθεύουσιν. (Ἰσχυροσ.)

καὶ ἡ καρδία μας δὲν ἦναι εὐλόγητος· εἰς τὰ πάθη, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τὸ πνεῦμά μας εἶναι πεφωτισμένον, καὶ τέλος, ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν εἰς μὲν τὸ πνεῦμά μας ἀληθείας ἀφενδεῖς, διὰ νὰ μᾶς προφυλάττωσιν ἀπὸ τὴν πλάνην, εἰς δὲ τὴν καρδίαν μας φρονήματα ὁρθὰ, διὰ νὰ τὴν κρατύνωσι κατὰ τῶν παθῶν.

Ἴδὴν δὲ ἄς μεταβῶμεν καὶ εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς ζωῆς; χρῆσθαι καὶ καθήκοντα, ὡν τὸ κυριώτερον εἶναι ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη καὶ φρονησις. Ὅσοι ζῶσι μόνον δι' ἑαυτοὺς, ἐκτὸς τοῦ κόσμου λογίζονται, ἢ μᾶλλον, ὡς ὄντα μὴ ὄντα, καὶ περιπίπτουσιν εἰς τὴν κοινὴν περιφρόνησιν καὶ λοιδορίαν. Ὅσοι δὲ πάλιν ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν ἄλλων πλεόν τοῦ δέοντος, οὐ μόνον καὶ τῶν μετρίων ἀποτυγχάνουσιν, ἀλλὰ καὶ τῆς παρὰ τῶν ἄλλων φιλίας, συμπαιθείας καὶ ἀντιλήψεως ἐκπίπτουσιν. Ὁ πολιτικὸς βίος εἶναι συνάλλαγμα ἀμοιβῶν εὐεργεσιῶν· ὅθεν ὅταν φρονήσωμεν περὶ τῆς τῶν ἄλλων εὐδαιμονίας, τότε αὐξάνομεν τὴν ἰδίαν ἡμῶν εὐδαιμονίαν· καὶ πρῶτον, στυγεροὶ καὶ ἀξιωματικοὶ εἰσὶν ὅσοι ζῶσι μόνον δι' ἑαυτοὺς. Ὁ ἐγωιστὴς ἔχει καρδίαν ὡς πᾶς τις ἄλλος, πλὴν τὴν ἔχει διὰ τὸν ἴδιον ἑαυτόν του. Ἡ φιλαυτία κατὰ τὸ μέτρον τῶν διαφόρων αὐτῆς βαθμῶν, παράγει καὶ διάφορα κακά, καὶ οὐ μόνον μᾶς κερματίζει εἰς μέγαν ἀτοπήματα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρετὴν ἐκνευρίζει, καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας διόλου σχεδὸν ἀφαιρεῖ τὴν τερπνότητα.

Ἀδύνατον νὰ οἰκισθῆ ὁ ἄνθρωπος μὲ ὄσους ἢ ὑπερβάλλουσα φιλαυτία ἐκφύευσθε· τότε μόνον δὲ δύναται τις νὰ λυτρωθῆ αὐτῆς, ὅταν τὸ ζῆν ἐκμετρήσῃ. Ἡμεῖς νομίζομεν, ὅτι θέλομεν ὑψώσαι ἑαυτοὺς, ὅταν τὸν πλησίον ταπεινώσωμεν, καὶ διὰ τοῦτο γινόμεθα καὶ σαθροὶ καὶ ὑβρισταὶ καὶ φθονεροὶ καὶ λοιδοροὶ· ἀλλὰ σὺ ὀφείλεις νὰ θεμελιώης τὴν ἰδίαν ὑπόληψιν ἐπὶ τῆς ἀρετῆς σου, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἄλλων ἀνυπολήπτου καταστάσεως, πεπεισμένη ὅτι τὰ τῶν ἄλλων προτερήματα δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέτωσιν ἀπὸ σὲ τὸ προαιμιρὸν ἐν συντόμῳ, εἰς οὐδὲν πρέπει νὰ ἀποδίῃ τις τῆς ὑπολήψεώς του τὴν κατὰπτωσιν εἰμὴ εἰς ἑαυτόν.

Ὅσα λέγει τις καὶ πράττει κατὰ τῶν ἄλλων, εἴτε ἐμμέσως εἴτε ἀμέσως, πάντα τὰ ἢ βραδείως, κατ' αὐτὸ ἀνταντακλῶνται καὶ ἐπιστρέφουσι. Μᾶλλον, ὅθεν, ὅτι πάντα κακὰ ἀναπνεύσονται· ἔχει καὶ τὴν ἀντίθετον πονηρίαν καὶ τιμω-

ρίαν τῆς. Παραδείγματος χάριν, ἀν' τις ἦναι λοιδορός, θέλει ἔχει καὶ τὸν ἀντιλοιδοροῦντα, ἀν' ἦναι φθονερός, θέλει ἔχει καὶ τὸν ἀντιφθονοῦντα καὶ ἀν' ἦναι χλευαστικὸς, βεβίως θὰ ἔχη τὸν ἀντιχλευάζοντα· διὸ ταῦτα μετ' ἀκριβείας γινώσκουσα, ἀνάγκη νὰ εὐφημῆς τοὺς ἄλλους, ἵνα καὶ οἱ ἄλλοι εὐφημοῦν σὲ, καὶ κρύπτοντες τὰ ἐλαττώματά σου, μεγαλύνωσι τὰ προτερήματά σου καὶ δικαιοσύνησιν αὐτά.

Εἰς τὰς κρίσεις σου, πρὸς τούτοις, νὰ μὴ βιάζεσαι (α), οὔτε νὰ διδῆς εἰς τὰς συγκοραντίας ἀκρόασις, διὰ νὰ μὴ δικαίτης ἐπιφραλῶ; καὶ καταδικαίτης ἀδικῶς (β), ἐπειδὴ εἶναι καὶ πράγματα ὁμοιαλῆθη ἅτινα δὲν εἶναι ἀληθῆ, καὶ ἀληθῆ ἅτινα δὲν εἶναι πάλιν ὁμοιαλῆθη· διὰ, εἰς τὰς ἰδιαιτέρας κρίσεις μας, πρέπει νὰ μιμνήμεθα τοὺς δημοσίους κριτάς, οἵτινες οὐδὲν ἀποφασίζουσι πρὶν ἐξετάσωσι, ἀκούσωσι καὶ παραβάλωσι τὰς μαρτυρίας τῶν διαδικαζομένων. Ἡμεῖς ὄμως συνήθως καθιστῶμεν ἑαυτοὺς τοιοῦτους δικαιοκτῆς τῆς τῶν ἄλλων ὑπολήψεως ὥστε, ὅταν πρόκηται λόγος διὰ νὰ καταδικάσωμεν, πάντα μαρτυρία φέρεται ἀξιόπιστος, διότι, προτραπέμενοι ἀπὸ τὴν ἔμφροντον μοχθηρίαν μας, νομίζομεν ὅτι προσθέτομεν εἰς ἑαυτοὺς ὅ,τι ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἀφαιρούμεν· ὅθεν, ἐκ τούτου καὶ αἱ ἐχθροπάθειαι κριτέρχονται καὶ αἱ θυμῆνται ἀναφύονται. Σὺ δὲ ταῦτα γινώσκοντα, ἔστο δικαία περὶ τὰς κρίσεις σου, ἐπειδὴ, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, οὕτω θέλουσι σὲ κρίνει οἱ ἄλλοι, καθ' ὃν τρόπον σὺ κρίνεις τοὺς ἄλλους· λοιπὸν ἀν' θέλῃς νὰ σὲ εὐφημῶσιν οἱ ἄνθρωποι, μὴ κακολογῆς ποτέ τινα.

Μία τῶν πρωτίτων τῆς κοινωνίας ἀρετῶν εἶναι καὶ ἡ τιμιότης (γ) ἀρετὴ ἣτις ἐπάρει καὶ ὑψώνει τὸν ἄνθρωπον εἰς βῆλον ὑπεράτου· αὐτὴ δὲ δὲν ὑποστηρίζεται ἄλλως εἰμὴ μὲ ζῆλίαν τῆς φιλαυτίας μας.

Ὁ ἄνθρωπος φύσει ἐπιθυμεῖ νὰ δεσπόζῃ, ἀλλ' οὐδὲ τὸ προῖον τῆς ὑπεροχῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὄμως μόνον ἢ τῆς ἀρετῆς ὑπεροχῆς εἶναι δικαία καὶ νόμιμος· ὅθεν, ἀν' ἐπιθυμῆς νὰ

(α) At penitentiā u' i'p' rat, c'io qui j'u' i' at. P. Syrus.
(β) Difficilem habere oportet aures ad crimina. P. Syrus.
(γ) Dès qu'une femme a banni de son cœur cet honneur tendre et délicat qui doit être la règle de la vie, elle est perdue pour les autres vertus. (Mm. de Lambert.)

υπερέχως τῶν ἄλλων, ἔσο μᾶλλον καλοκάγαθος αὐτῶν.

Τὰ προτερήματα τῆς ψυχῆς συνάπτουσι τὸν πολιτικὸν κόσμον καὶ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους· διότι βλέπομεν πολλοὺς μὲν εὐήθεις καὶ ἀμαθεῖς, χρηστὸς καὶ ἐναρέτους, πολλοὺς δὲ πεπιδευμένους καὶ νοήμονας, ποιητοὺς καὶ ἀποτροπαίους· ἢ ταπεινώσεις, ἂν καὶ ἐθεωρήθη μία τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, εἶναι, ἐκτὸς τούτου, καὶ μία τῶν πολιτικῶν· θεωρεῖται δὲ τότε ἀνάγκαια, καθόσον ἄνευ αὐτῆς ὁ ἀνθρώπος θὰ ἦτο ἀκωνιόνητος. Διὸ, τὸ νὰ ὑποστηρίξη τις ὑψηλοφρόνως τὰ προτερήματά του καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ τῶν ἄλλων, ἀποδεικνύει ὅτι κακὴν ἔχει περὶ ἑαυτοῦ ὑπόληψιν. Ἔσο, ὅθεν, ταπεινὴ, χωρὶς νὰ αἰσχύνῃσαι διὰ τὴν ταπεινώσιν. Συνειθίζε νὰ βλέπῃς τὰ μὲν ὑπὲρ σεαυτὴν, χωρὶς ἐκπληξίν καὶ φθόνον, τὰ δὲ ὑπὸ σεαυτὴν, ἄνευ ὑπεροφίας καὶ περιφρονήσεως· ἅς μὴ σὲ ἐκθαμβῶσιν ἢ ἐξωτερικὴ περιφάνεια, καθότι τοῦτο εἶναι ἴδιον τῶν χαμαιζήλων.

Ἔσο πρὸς τοὺς δούλους σου ἐπιεικὴς καὶ συμπαιθὴς (α). Τῶν ἀρχαίων τις ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ θωροῦμεν τοὺς δούλους, ὡς φίλους δυστυχεῖς. Τρόντι, ἢ πρὸς ἐκείνους ὑπεροχὴ σου εἶναι ἔργον τῆς τύχης καὶ οὐχὶ τῆς ἀρετῆς· σου ἀποτέλεσμα· διὸ, εἶναι μικροπρεπείας ἀποτέλεσμα τὸ νὰ δεικνύῃς μεγαλεῖα εἰς τοὺς ὑποκειμένους σου. Ἡ δουλεία εἶναι τυχηρὰ περίστασις ἐναντίον τῆς φυσικῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος, διὸ καὶ πρέπει νὰ τὴν γλυκαίνωμεν· δὲν ἔχομεν δὲ δικαίωμα νὰ θέλωμεν τοὺς δούλους ἄνευ ἐλαττωμάτων, ἐνῶ ἡμεῖς καθημέραν πλημμυροῦμεν καὶ ἀμυρτάνομεν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ τοῖς δίδῃς καὶ τόσον θάρρος, ὥστε νὰ φρονῶσιν ἑαυτοὺς ἰσοδυνάμους σου, ὀφείλεις ὅμως νὰ συμπαιθῇς τὰ δεινά των, νὰ ἐπισκέπτεσαι τὰς ἀσθενείας των (β), καὶ εὐγνωμονοῦσα διὰ τὰ· ὑπηρεσίας των, νὰ ἀντιβραβεύῃς ἕκαστον κατὰ τὴν ἀξίαν του.

Μὴ εἶσαι πρὸς τούτοις, φιλιότη μου, ἐπιφρόνης εἰς μῖτος ἢ ἐκδίκησιν, διότι οὐδὲν πᾶθος εἶναι χαμερπέστερον τῆς ἐκδικήσεως. Ἄλλ' ἀγνὴ νὰ ἐκδικῆσαι, περιφρονεῖ τοὺς λυπητήντας σε, ἵνα οὕτω δεικνύῃς καὶ τῆς ψυχῆς σου τὴ μεγαλείον, καὶ τὸν ἔχθρον σου μὲ καταισχύνῃ του

(α) Μὴ τοῖς ὡς λέων ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ φαντασιοκοπῶν εἰς τοὺς οἰκέτας σου. — Σειράχ. Κεφ. Δ. στιχ. 30.

(β) Ὅς φράσσει ὅτι τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι ἐπὶ νεκροῦ, καὶ κ' ἵστασι δὲ εἰσακοῦσον. (Σολομὸν).

ἐκδικῆσαι. Ὅταν αἱ ὕβρεις εἰσὶ περὶ πραγμάτων μηδαμινῶν, αὐτὸ ἔσο συμπαιθὴς, ὑπάρχουσι ὅμως καὶ ὕβρεις ἀδικαί εἰς ἅς καὶ οἱ εὐκρινέστεροι φίλοι σου παιθόμενοι, παραξύνονται κακίζοντές σε. Τότε προσπάθησον παντοίως τρόποις νὰ ἐξελέγῃς τὴν ἀπάτην των, ἂν ὅμως ἐπιμένουσιν ἀμετάπιστοι, ὑποχώρει, ἀφίνουσα τὴν ἐνδειξίν τῆς ἀθωότητός σου εἰς τὸν χρόνον. Ἐὰν δὲ ἤθελες περιπέσει εἰς ἀνθρώπους βλέποντας τὰ πράγματα μὲ τὸ μικροσκοπίον τῶν προλήψεων, τοὺς φαντασιοῦδας, λέγω, ἐκείνους τετραπολάστας ὧν ἡ κεικαυτηρισμένη φαντασία τερατοουργεῖ ἀδικίας, τὸ δὲ ἀσθενὲς πνεῦμα τὰς ὑποστηρίζει, τότε εἶτι μᾶλλον ὑποχώρει, ἀντικατατάττουσα τὴν τῆς ἀθωότητος αἰγίδα εἰς τὴν αἰσχύνην τῆς ἐξομολογήσεως, ἢν θὰ ἀναγκασθῶσι νὰ δώσωσιν ἐκόντες ἀκούοντες, ὅταν βεβαιώσῃ περὶ τῆς ἀθωότητός σου. Ἴνα δὲ ἐκδικηθῇς κατὰ τῶν κακολογούντων σε, εὐπολεῖ καὶ εὐφραίνει αὐτοὺς, καὶ οὕτω πράττουσα, καὶ τὴν ἀρετὴν σου δεικνύει· καὶ τὸ πᾶθος σου εὐχρηστεῖ.

Ὅταν ἐννοήσῃς ὅτι φίλος σου παρεστράπη τῶν καθήκοντων του, προσποιήθητι ἄγνοια· ἐπειδὴ ὅταν νομίζῃ ὅτι δὲν ἐγνώσθη τὸ σφάλμα του, τότε ἡ φιλικότης του εὐχαριστεῖται καὶ ἡ καρδιά του ἀναπαύεται, καὶ καιρὸν λαμβάνει διὰ νὰ μετανοήσῃ καὶ γένη φίλος σου εὐκρινέστερος ἢ πρὶν. Αἱ ὑποσχέσεις του ἔστωσαν ἀπαραίτητοι, ἵνα δὲ εἰσὶ τοιαῦτα, ποτὲ μὴ ὑπόσχουσαι πράγματα ὑπὲρ δύναμιν, ἅτινα ἐξήχηται ἀπὸ τὸ ἄδηλον τοῦ μέλλοντος. Συνειθίζε νὰ λέγῃς τὴν ἀλήθειαν μέχρι τῶν ἀδιεφρόνων καὶ μηδαμινότερων πραγμάτων, ἐπειδὴ ὁ ψεύστας καὶ τὸν Θεὸν περιφρονεῖ καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲν αἰσχύνεται. Φεῦγε δὲ τοὺς ὄρκους· διότι ἀρκεῖ ὁ λόγος μόνον τῶν τιμίον ἀνθρώπων, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἐγγυήσεως. Ὅταν δὲ τις σοὶ ὀρκίζεται, μὴ δεικνύῃς ἀπιστίαν, διότι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀμφιδος, ὅστις ἀμύβορτι μηδὲρ πείθεσαι, αὐτὸς ἐπιτορκεῖτ' ῥαδίως ἐπίσταται.

Μεγάλῃ στολῇ προσέτι, φιλιότη μου, εἶναι εἰς τὰς νέας ἢ σιγῇ· ἐπειδὴ τὰς ἐνδύει τὴν τῆς σεμνοπρεπείας καὶ κοσμιότητος χλαμύδα (α). Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σιωπᾷς πάντοτε, πρώτιστος κανὼν εἶναι, διὰ νὰ ὁμιλῇς καλῶς, νὰ σκέπτεται πρότερον, καὶ ὅταν νομίζῃς ὅτι αἱ ἰδέαι σου εἰσὶν ὀρθαί, τότε καὶ αἱ κρι-

(α) Γλώσσης παντοῦ περιῶ κριτικῶν, ἢ καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει. — Κριτικῶς.

σεις σου εἶναι ἀληθεῖς, ὅχι δὲ νὰ ὀρχίζῃς ὁμιλίαν χωρὶς νὰ γνωρίζῃς ποῦ θὰ κταντῆς· διότι κατὰ τὸν Νικόστρατον,

Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖ ἢν τοῦ φρονεῖν παράσημον, αἱ χελιδόνες ἐλέγοντ' ἂν ἡμῶν σωφρονέστεραι πολὺ.

Πρέπει δὲ εἰς τὰς ὁμιλίαις σου νὰ εἴδῃσαι τὰς προλήψεις καὶ τὰ ἔθνη, ἅτινα κοινῶς πολιτεύονται· πρὸ πάντων δὲ πρόσσεχε μὴ περιπίπτεις εἰς σκώματα καὶ βωμολοχίας, διότι τὰ τοιαῦτα εἰσὶ μισητὰ καὶ ἀποτρόπαια· ὅταν ἀκούῃς τινὰ ὁμιλοῦντα, μὴ φαίνεσαι ὅτι δὲν προσέχεις εἰς αὐτόν· ὁσάκις ὅμως τύχῃ ὁμιλία ἀνάρμωστος, τότε δεικνύε ἀπαρέσκειν, μετατρέπουσα τὴν ὁμιλίαν εἰς ἄλλο ἀντικείμενον. Πρέπει δὲ νὰ ἐγκρίνῃς μὲν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων καλῶς λεγόμενα, ποτὲ δὲ νὰ μὴ θαυμάζῃς, καθότι ὁ θαυμασμὸς εἶναι ἀπόδειξις κουφίτητος.

Ταῦτα, φιλιότη μου Κλεαρότη, τὸ ἀδελφικὸν χρέος μοὶ ὑπηγόρευσεν νὰ σοὶ ἀποπέμψω, εὐέλπις ὅτι δὲν θέλεις παρατρέξῃς τὰς παραινέσεις μου ταύτας, βασιζομένης ἐπὶ τῶν ἰδεῶν τῶν μᾶλλον ἐπὶ τῆς γυναικείας ἀνατροφῆς ἀσχοληθέντων σοφῶν, Ἑλλήνων, Γάλλων καὶ Ἰταλῶν. Καὶ τοῦτο ἔσεται ἡ ἀντιμισθία μου. Ἴνα δὲ συλλέξω καὶ ἀπαρτίσω ταύτας, ἀρκούντως ἐνησχολήθην εἰς τὸ περὶ τῶν χρεῶν τῶν γυναικῶν κεφάλαιον, ὅπερ ἐλπίζω, ἂν ἐπὶ τοῦ παρόντος πονήματος ἀκούσω τὴν ἐπιδοκιμασίαν σου, νὰ σοὶ προσφέρω μετέπειτα ἀφιερῶν αὐτὸ εἰς τὴν φιλιότητα τῶν Ἀδελφῶν.

Ὁ Ἀδελφός σου Δ. Ι. Σ. (Σίμω).

ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΔΑΡΒΙΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΛΛΟΙΩΤΟΥ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολ. Συλλόγῳ Περὶπτεφ).

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου τρεῖς ἐπιδέχεται ὑποθέσεις. Πρώτη, ἢ καὶ μᾶλλον διαδομένη, ἐστὶν ἡ τῆς διαδοχικῆς δημιουργίας. Ὁ κόσμος ἐπίστευς γενικῶς, ὅτι ὁ Θεὸς δι' εἰδικῆς ἐνεργείας ἐπλασὲν τὰ ὑπάρχοντα σήμε-

ρον φυτὰ, ζῶα καὶ τελευταῖον τὸν ἀνθρώπον. Ἀλλὰ ἀφ' οὗτου αἱ ἐπὶ τῶν ἀπολιθωμάτων ἔρευνοι ἀπέδειξαν πασιφανῶς ὅτι ταῦτά εἰσι λείψανα ζῶων ὑπαρξάντων ποτὲ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐπίστευε καὶ Εσνοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ὁ πατὴρ τῆς Ἑλεατικῆς Σχολῆς, ἢ θεωρία αὕτη ἐτροποποιήθη σπουδαίως. Παρατήρησαν ὅτι τὰ διάφορα στρώματα τῆς γῆς, τὰ μαρτυροῦντα τὰς διαφόρους ἡλικίας αὐτῆς, περιεῖχον ὀργανικά ὄντα διάφορα, ἐκ τούτου ἐξήγαγον ὅτι ἀναστατώσεις καὶ καταστροφαὶ γενικαὶ ἐπῆρχοντο, καὶ ταύτας διεδέχοντο νέαι δημιουργίαι· ὑπέθετον ὅτι 36 40 ἢ 50 τοιαῦται ἀλλεπάλληλου καταστροφὰ καὶ δημιουργίαι ἐγένοντο. Ἡ θεωρία αὕτη, ἢν ὑπεστήριξεν ὁ Κυβιέρως, ἐθεωρεῖτο ἀκράδαντος ὡς ἔχουσα ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς. Πολλὰ ὅμως ἐνοστάσεις καὶ σπουδαῖαι ἀντετάχθησαν, α) ἢ μέχρι σήμερον ὑπαρξῆς ὄντων, ἰδίως τῆς κατωτάτης τάξεως, διελθόντων διὰ πολλῶν καταστροφῶν καὶ ἐποχῶν τῆς γῆς, β.) ἢ διὰ τῶν ἀπολιθωμάτων βεβαίως, ὅτι ζῶων τινῶν ἢ ἀκμὴ καὶ παρακμὴ περιλαμβάνει πλείονας ἐποχὰς τῆς γῆς, γ.) ἢ ἐνότις τοῦ θεμελιώδους σχεδίου τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου, διότι ἀνευρίσκωμεν εἰς στρώματα ἀρχαιότατα τῆς γῆς, μέγαν ἀριθμὸν ὄντων παρεμφερῶν τοῖς σημερινῶς.

Γεωλογικῶς ἡ δόξα αὕτη κατεπολεμήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Lyell, ἀποδείξαντός ὅτι ὄλαι αἱ ἀναστατώσεις τῆς γῆς ἦσαν τοπικαὶ καὶ οὐχὶ γενικαὶ, καὶ ὅτι διὰ μόνων τῶν φυσικῶν δυνάμεων ἢ γῆ τείνει βαθμικῶς καὶ διηλεκτικῶς εἰς γενικὴν αὐτῆς μεταμόρφωσιν, ἥτις ὅμως ἐκτελεῖται τσοῦτον βραδέως, ὥστε ἀδυνατεῖ ὁ ἀνθρώπος νὰ διδῇ ἐπαίσθητὴν ἀλλοίωσιν καὶ εἰς διάστημα πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν. Ὄποτε, ἀφ' ἐνός ἢ ἐξάλειψις τῶσων εἰδῶν, ἅτινα σήμερον γνωρίζομεν ἐκ τῶν ἀπολιθωμάτων, δὲν πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς αἰφνιδίαν ἀναστάτωσιν τῆς γῆς· ἀφ' ἐτέρου δὲ, ἢ ἐνότις τοῦ σχεδίου τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου δέον νὰ ἐξηγηθῇ διὰ φυσικῶν νόμων· διότι εἶναι γελοῖον νὰ ὑποθέτωμεν ὅτι ὁ Θεὸς, ἀφοῦ ἔδωκεν εἰς τὴν ὕλην νόμους διηλεκτικῶς ἐνεργοῦντας, ἐνεργεῖ αὐτοπροσώπως, ἐκ διαλειμμάτων, καὶ οὕτως εἰπεῖν σπασμωδικῶς, προκειμένου περὶ τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐφάνησαν ἰσχυροὶ εἰς πολλοὺς, ὅπως ἀποκηρύξωσι τὴν πρώτην ταύτην ὑπόθεσιν.

Δευτέρᾳ ἐπιπέσει ἐστὶν, ἢ τῆς ἀμέσου καὶ

αίφνης εμφάνισως των διαφόρων ειδών και αυτών ἔτι των μάλιστα ανεπτυγμένων οργανισμῶν, διὰ μόνης τῆς συνδρομῆς φυσικῶν αἰτίων. Τὸ παράτολμον τῆς δόξης ταύτης ἀλίγους ὀπαδοὺς εἴλκυσε, καὶ τούτους πάντας ὕλιστάς, οἷοι ὁ Δημόκριτος, ὁ Λεύκιππος, ὁ Ἐπίκουρος καὶ οἱ λοιποὶ μαθηταὶ αὐτῶν, ὡς καὶ πάντες σχεδὸν οἱ μιμηθέντες τούτους κατὰ τὸν 18 αἰῶνα φιλόσοφοι τῆς Γαλλίας π. γ. **De la Mettrie, Holback, Diderot** κλπ. Οὗτοι ἐπέσβευσαν ὅτι τὰ ἄτομα διὰ τῆς ἔλξεως καὶ ὠθήσεως παρήγαγον ἐκ τοῦ ἀπειραριθμοῦ αὐτῶν συνδυασμοῦ καὶ τὰ ἐντελέστερα τῶν ζώων, ἵππον, ἐλέφαντα, ἄνθρωπον. Πόσον αὕτη ἡ δόξα ἀντιφάσκει πρὸς ὅσα γινώσκουμεν περὶ τῆς φύσεως, ἕκαστος ἐννοεῖ διὰ τοῦτο οὐδεὶς ὑπάρχει σήμερον τολμῶν νὰ πιστεύσῃ εἰς θαύματα τοιαῦτα τῶν ἀτόμων. Ἀλλὰ πολλοὶ πιστεύουσιν, ὅτι δι' ἀπλῶν φυσικῶν αἰτίων δυνατόν νὰ παραχθῇ ζῶον τι τῆς κατωτάτης τάξεως, τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ πολύκροτον ζήτημα τῆς αὐτογονίας (*genaration spontanée*) περὶ οὗ θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω.

Τρίτη ὑπόθεσις ἐστίν, ἡ τῆς βαθμιαίας καὶ διαδοχικῆς ἀναπτύξεως τοῦ οργανικοῦ κόσμου ὑπὸ τῆν ἐπίδρασιν φυσικῶν αἰτίων. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εὐρέθησαν τινες φιλόσοφοι, πρᾶσιοντες ὅτι ὁλος ὁ οργανικὸς κόσμος ἔχει τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, ὅτι εἶνε μία ἡ οὐσία, ἥτις βαθμηδὸν ἀναπτυσσομένη γίνεται αἰτία τῆς γεννήσεως ἐντελεστερίων ὄντων ἐξ ἀτελεστερίων, καὶ ὅτι, ἐπομένως, ὅλα τὰ ζῶα καὶ φυτὰ διὰ τῆς ἀλληλογονίας παραχθέντα, ἀναγνωρίζουσι τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, ὡς οἱ πολυάριθμοι κλάδοι καὶ τὰ φύλλα ἐνὸς δένδρου ἔχουσι τὸν αὐτὸν κορμὸν. Τοῦτο ἐπέσβευσεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ὁ συνδυάσας τὸ εἶναι τῆς Ἑλεατικῆς σχολῆς μετὰ τοῦ γίνεσθαι τοῦ Ἡρακλείτου· διότι κατ' αὐτὸν τὸ γίνεσθαι ἦτο ἀπλῆ φάσις τοῦ εἶναι. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος, ὁ **Lamarck**, καθηγητῆς τῆς ζωολογίας ἐν Παρισίοις, τὴν αὐτὴν ἀρχὴν κηρύξας καὶ ἀποκρούσας τὴν τοῦ Λινναίου, λέγοντος ὅτι ὑπάρχουσι τόσα εἶδη ὅσαι ζῶσαι μορφαὶ ἐπλάσθησαν ἐξ ἀρχῆς, ἔθεωρήθη καταγέλαστος, τὸ δὲ ὄνομά του διεσύρετο μέχρις ἐσχάτων.

Ὁ **Geffroy St-Hilaire** ἔγραψε, τὸ 1838, περὶ τῆς βαθμιαίας ἀλλοιώσεως τῶν ειδῶν καὶ

ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν ταύτης εἰς τὴν ἀτμοσφαιρὰν, τὰς μεταβολὰς αὐτῆς, τὸ πολὺ ἢ ἥττον τοῦ ἀνθρακικοῦ οξέος κτλ.

Ὁ ποιητὴς **Goethe** καὶ ὁ περίφημος φυσιολόγος **Ken**, ἐν Γερμανίᾳ, τὰ αὐτὰ ἐπέσβευσαν ὁ **Goethe** μάλιστα ἔγραψε, τὸ 1790, πραγματεία περὶ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν φυτῶν, ἐν ἧ σαφῶς ἐκθέτει τὴν θεωρίαν τῆς ἀλληλογονείας (*descendance*)· βραδύτερον κατετάχθη εἰς τὴν σχολὴν τοῦ **Lamarck** καὶ **Geffroy**. Ἀλλὰ μόνος ὁ **Δάρβιν** ἠδυνήθη νὰ ἐδραιώσῃ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐπὶ λόγων ἐπιστημονικῶν. Μετὰ 30 ἔτων μελέτας, περιηγήσεις καὶ διηνεκῆ πειράματα, ἐξέδωκε, τὸ 1860, τὸ περὶ ἀλλοιωτῶν τῶν ειδῶν βιβλίον αὐτοῦ, ὅπερ, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἀπῆκεν ἐποχὴν εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Οὐδὲν ἐκφέρει ἀuthaίρετως, ὡς ὁ **Lamarck**, ὁ ἐπιστημότερος τῶν πρὸ αὐτοῦ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην διατυπωσάντων, τὸν ἀντίον πᾶσαι αἱ παρατηρήσεις του δεικνύουσι βαθεῖαν τῶν νόμων τῆς φύσεως γνῶσιν καὶ μελέτην μακράν. Οἱ ἐπιστημότεροι τῶν Ἄγγλων φυσιολόγων ἠπάσθησαν τὴν θεωρίαν ταύτην· μάλιστα ὁ γνωστός βοτανικὸς **Hooker**, συγχρόνως τῷ **Δάρβιν**, ἐξέδωκε τὰ αὐτὰ ὡς πρὸς τὰ φυτὰ, ἀλλ' ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, μετὰ πάλιν θορυβώδη, ἤρξατο ἡ θεωρία ἐλκύουσα τοὺς ἐπιστημότερους τῶν σοφῶν.

Ἡ θεωρία τοῦ **Δάρβιν** περιλαμβάνεται ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις λέξεσι· παραγωγή τῶν ειδῶν διὰ τῆς φυσικῆς διαλογῆς (*rélection naturelle*) καὶ διὰ τῆς συντηρήσεως τῶν ἀναπτυσσόμενων ἀτόμων ἐν τῇ περιὺν ὑπάρξεως πάλιν.

Τέσσαρά εἰσι τὰ στοιχεῖα αὐτῆς.

Α.) Ἡ περιὺν ὑπάρξεως πάλιν.

Β.) Μόρφωσις ποικιλιῶν ἢ ἀλλοιώσις τῶν ἀτόμων.

Γ.) Κληρονομικὴ μετὰδοσις τῶν ἀλλοιώσεων τούτων.

Δ.) Φυσικὴ διαλογὴ τῶν ἀλλοιωμένων ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἀτόμων, πραγματοποιουμένη διὰ τῆς περιὺν ὑπάρξεως πάλιν.

Α.) Περὶ ὑπάρξεως πάλιν.

Ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς τὰ ἐνόργανα τοσούτην γονιμότητα, ὥστε εἰ μὴδὲν πρόσκομμα ὑπῆρχεν εἰς τὴν πολλαπλασιαστικὴν καὶ ἐνὸς μόνου ζώου ἢ φυτοῦ, ὅλη ἡ γῆ ἐν βραχεῖ χρόνῳ θὰ ἐκαλύπτετο. Ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως πολλαπλασιάζεται

πολὺ βραδέως, διπλασιάζεται κατὰ 25 ἔτη, ἐν ᾧ τῶν ἴστων τινὲς τίκτουσι 1000—10000 ὡς ἕκαστος. Ἐκατομμύρια ἵππων ἀγρίων καὶ ταύρων βόσκουσι εἰς τὰς ἀπεράντους γαίας τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, καὶ εἶνε ὁμολογουμένως ἀπόγονοι ὀλίγων ζευγῶν μετενεχθέντων ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κατακτητῶν Ἰσπανῶν. Ἡ γονιμότης ὁμοίως αὕτη μετριάζεται εἴτε ὑπὸ τῆς ἀμίλλας τῶν ἀτόμων (πάλιν ἐνεργητικῆ) εἴτε ὑπὸ φυσικῶν αἰτίων (πάλιν παθητικῆ). Ὅταν θερμὴν τινα ὠραίαν ἐσπέραν, ἐν μέσῳ πολυσκίου κοιλάδος, ἀκούωμεν τὰ ἄσματα πολυπληθῶν πτηνῶν καὶ βλέπωμεν περὶς ἡμῶν τὴν φύσιν ἤρεον καὶ χαρίεσσαν, δὲν σκεπτόμεθα καὶ ὅτι ἡ φαινόμενη αὕτη εὐτυχία, διηνεκῆ ἐστὶ καὶ φοδερὰ κατὰστροφή τῆς ζωῆς· διότι πόσα ἔντομα καὶ πόσοι σπόροι βοτάνων γίνονται βρὰ τῶν πτηνῶν, λησμονοῦμεν δὲ ὅτι οἱ αἰοδοὶ οὗτοι τῶν δασῶν εἰσι τὰ σπάνια λείψανα τῶν πεσόντων εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν ὀρνέων ἢ τῶν μὴ ἀντεσχόντων εἰς τὸ ψῦχος ἢ τὸν λιμὸν.

Ἐν τοιαύτῃ πάλιν ἐννοεῖ τις, ὅτι τὰ ἔχοντα πλεονα πιθανότητα τῆς διατηρήσεως τοῦ εἶδους, εἰσὶν ὅσα ἔχουσι προτέρημα τι εἴτε σωματικὸν εἴτε διανοητικόν· π. γ. ἰσχυρὸν, μέγεθος, συμκρότητα, ὄργανα ἀμυντικὰ ἢ ἐπιθετικὰ, κατὰλλήλοτερα, χρομα, καλλονὴν, ταχύτητα, δύναμιν τοῦ ὑποφέρειν στερεήσεις, πανουργίαν. Ἐὰν μετὰ πόας σπειρωμένον διάφορα βότανα, μόνον τὰ ζωηρότερα καὶ τὰ μᾶλλον συμμορφούμενα τῇ φύσει τοῦ ἐδάφους διαμένουσιν. Εἰς παρατηρήσεις τοιούτου εἶδους εὗρον ὅτι 9 εἶδη ἐκ τῶν 20 καταστρέφονται. Ἐν τῇ ἐρήμῳ, δύο δένδρα ἀμιλλῶνται πότερον θ' ἀντιστῆ πλεονα κατὰ τῆς ἀνυδρίας καὶ ἐν λιμῷ, τὸ ζῶον τὸ κρεῖττον ὀργανωμένον ὅπως ἀντιστῆ κατ' αὐτοῦ, θὰ ἐπιζήσῃ. Πρόβατά τινα ἐκλείπουσι ζῶντα μετ' ἄλλων, κάλλιον συμμορφωμένων τῇ φύσει τοῦ κλίματος καὶ τῷ τρόπῳ τοῦ βίου. Ὁ μέλας μῦς ἐξέλειψε σχεδὸν ἐν Ἀγγλίᾳ, παλαιῶν κατὰ τοῦ ἰσχυροτέρου φαισῶ, μετενεχθέντος ἐκ τοῦ Ἀνοθέρου· καὶ ἐν Καλλιφορνίᾳ, ὁ λευκὸς μῦς ἐξέλειψε καταστραφείς ὑπὸ τοῦ μέλανος Εὐρωπαϊκοῦ. Δὲν ἐξηγεῖται ἄλλως ἡ ταχέως ἐξαφάνισις τῶν ἀγρίων φυλῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας μετὰ τὰς πολυπληθεῖς ἀποικίας τῶν Εὐρωπαίων.

Ἡ ἀμίλλα, ἐννοεῖται, εἶνε μείζων ἄρα καταστρεπτικώτερα μετὰ τῶν ειδῶν συγγενῶν, ὡς ἐπι-

ζητούντων κοινὸν ἔδαφος καὶ τροφήν ὁμοίαν, ἐλαττοῦται δὲ μετὰ τῶν ζώων ἀλλοτρίαν φύσιν ἔχόντων. Ὅσο ἀρχαιότερον εἶδος τι, τόσο ἀσθενέστερον, ὡς ἦτον ἀντίτερον ἐναντίον ειδῶν νεωτέρων πεπρωκισμένων δι' ὀργάνων ἐντελεστερίων· ἄρα, ἐξαλειφθὲν ἄπαξ, οὐδέποτε ἐπανέρχεται. Παράδειγμα ἀσφαλὲς τῶν λεγομένων μὲς παρέχει ἡ Αὐστραλία, ἥτις μεμονωμένη τῆς ἠπείρου, ὑπελείφθη αὐτῆς κατὰ τε τὸ φυτικὸν καὶ ζωικὸν βασίλειον, ὅτι ὁ ὑψηλότερος τύπος τοῦ ζωικοῦ βασιλείου τῆς Αὐστραλίας ἐστὶν ὁ τῶν μαρσιποφόρων, ἅτινα παρ' ἡμῶν ἦττονα θέσιν κατέχουσιν ἀκμάσαντα κατὰ τὴν δευτερεύουσαν ἐποχὴν. Ὅσα φυτὰ καὶ ζῶα μετῆνεγκον ἐκεῖθεν εἰς Εὐρώπην, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποστῶσι τὸν ἀνταγωνισμὸν τὸν ἀντίον τὰ ἐκεῖσε ἀπαχθέντα εὐρωπαϊκὰ πολλαπλασιάζονται, καταπνίγοντα τὰ ἐγχώρια.

Παρατηρήθη ἐν Πραγουά, ὅτι οἱ κύνες, ταῦροι καὶ ἵπποι δὲν ἐξαγριοῦνται ὡς εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, διότι ὑπάρχει ἐν τοῖς ὄρεσι πληθὺς ἐντόμου τινὸς, φονεύοντος τὰ νεογνὰ ἐλείων διὰ τῆς ἀποθέσεως ὠν ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ. Ἐὰν ἐντομοφάγον τι πτηνὸν διεδίδετο ἀνὰ πᾶσαν αὐτὴν τὴν χώραν, τὰ ἔντομα μὲν θὰ ἠλαττοῦντο, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀγρίων ἵππων καὶ ταύρων θὰ μύζανε· τοῦτο ἀναγκαιῶς θὰ ἐπέδρα ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, οὗτινος μεταβαλλομένου, συμμεταβάλλεται καὶ ἡ κατάστασις τῶν πτηνῶν· οὕτω μυρία μεταβολαὶ ἀναγκαιῶς ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλας, μέχρις οὗ ἰσοζυμῶσιν. Ἡ νῆσος Ἀγία Ἐλένη, τὸν 16ον αἰῶνα, ἐκαλύπτετο ὑπὸ πυκνοῦ δάσους, ἀλλ' εἰσαχθέντων ἐκεῖ ὀλίγων χοίρων καὶ αἰγῶν, ἡ νῆσος, ἐν δυσὶν αἰῶσι, κατέστη ξηρὰ, ὅπερ ἠλλοίωσεν ἐξ ὀλοκλήρου τὸ ζωικὸν αὐτῆς βασίλειον, διὸ σήμερον εὐρίσκει τις ἐκεῖ τὰ ἴχνη χειρῶν τινῶν μαλακίου ἐκλιπόντος ἐντελῶς, ἀλλ' ὑπάρξαντος, ὡς φαίνεται, μόνον ἐν ἐκείνῃ τῇ νήσῳ.

Ἡ σπουδαιότης τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περιὺν ὑπάρξεως πάλιν καταφαίνεται, νομίζομεν, ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραδείγμασι· κατανοεῖται δ' ἔτι μᾶλλον, ὅταν ἡ περιὺν ὑπάρξεως πάλιν τεθῇ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ἐπομένων στοιχείων τῆς θεωρίας.

Β.) Ἀλλοιώσις ἀτόμων.

Ἡ πείρα μᾶς διδάσκει ὅτι τὰ ἐνόργανα τεί-

νοσυ ν' απομακρύνονται του τύπου εκείνων, ὅφ' ὧν ἐγεννήθησαν, κατὰ τὸ χρώμα, τὸ μέγεθος, τὴν ῥώμην, τὴν κατασκευὴν ὀργάνων τινῶν κτλ. Δὲν εὐρίσκονται δύο ἄνθρωποι καθ' ὅλα ὅμοιοι, οὔτε δύο φύλλα δένδρου μὴ διαφέροντα ἐπ' ἐλάχιστον ὁ ποιμὴν διακρίνει ἕκαστον πρόβατον τοῦ πολυπληθοῦς ποιμνίου του καὶ ἕκαστον ζεῦγος πτηνῶν ἀναγνωρίζεται μεταξύ μυρίων. Πᾶν ὃν λοιπὸν γεννᾷ, οὐχὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ὅμοιον ἐκείνῳ. Ἡ δὲ ἀνεπαίσθητος σχεδὸν ἀλλοίωσις καθίσταται ἐπαισθητοτέρα ὅσῳ πλείονες γεννήσεις ὑπάρχουσιν. Ἐντεῦθεν ἡ παραγωγὴ τῶν ποικιλιῶν ἢ φυτῶν (variétés), ἣν καὶ ἐντέχνως δυνάμεθα νὰ ἐφραμόζωμεν ἐπὶ τῶν κατοικιδίων ζώων, τῶν λαχάνων καὶ ἰδίως τῶν ἀνθέων. Τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ ὁρμάται καὶ ἡ παραγωγὴ νέων εἰδῶν, διὰ τῆς ἐπὶ ἐνὸς τύπου συνενώσεως τῶν χαρακτηριστικῶν πολλῶν ἀτόμων, μετὰ μακρὰν σειρὰν πολλῶν γενεῶν. Αἱ ποικιλίαι, λοιπὸν, κατὰ τὸν Δάρβιν, εἰσὶν εἶδη ἀρχόμενα, τὰ δὲ εἶδη, ποικιλίαι διακεκρυμμένα.

Ἄλλ' ὅπως τὰ εἶδη ἀλλοιωθῶσιν ἐπαισθητῶς, ἀνάγκη τὸ κλίμα, τὸ ἔδαφος, ἡ τροφή, καὶ ἐν γένει οἱ ὅροι τῆς ζωῆς νὰ μὴ ὦσιν ἀμετάβλητοι, ὥστε ὅταν οἱ ἀντίπαλοι τοῦ ἀλλοιωτοῦ τῶν ὄντων ὑπερηράως μᾶς προβάλλωσι τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου ἰσχυρίζονται ὅτι τὰ φυτὰ καὶ ζῶα οὐδεμίαν αἰσθητὴν ἀλλοίωσιν ὑπέστησαν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, ὅπερ ἀμφισβητήσιμον, ὑποστηρίζουσι μᾶλλον ἐμμέσως τὴν δόξαν τοῦ Δάρβιν, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Αἴγυπτος, ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης θέσεως καὶ τῶν τοῦ Νείλου πλημμυρῶν, οὐδεμίαν σπουδαίαν ἀλλοίωσιν ὑπέστη ὡς πρὸς τὸ κλίμα. Ἡ πρὸς ἀλλοίωσιν τάσις τῶν ὄντων τοσοῦτ' ἐστὶ φανερά, ὥστε οἱ ἐνθερμότεροι ἀντίπαλοι τοῦ Δάρβιν ἀναγκάζονται ν' ἀναγνωρίσωσιν, ὅπως μετριάσωσιν αὐτὴν, λέγοντες, ὅτι ἡ τάσις αὐτὴ ἐπιδρᾷ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, οὐδέποτε δ' ἐπὶ τῶν οὐσιωδῶν χαρακτηριστικῶν ἢ ὀργάνων. Ὅταν δὲ ὁ Δάρβιν παρουσιάζῃ παραδείγματα ὀργάνων οὐσιωδῶς ἠλλοιωμένων, ἐκείνοι εὐθὺς ἀρνούνται τὸ οὐσιωδὸς αὐτῶν. Ἄλλὰ πῶς δύνανται νὰ κρύψωσι τὴν ἀμυχανίαν των ὡς πρὸς τὴν διακρίσιν τῶν εἰδῶν ἀπὸ τῶν ποικιλιῶν, ὅταν τῶν βοτανικῶν ὁ μὲν κατατάτῃ εἰς τὸ αὐτὸ γένος 251 εἶδη, ὁ δὲ μόνον 112, καὶ ὅταν ὁ κριμὸς τῶν διακρίσεων εἰδῶν βοτάνων διακρίσῃ

κατὰ τοὺς βοτανικοὺς ἀπὸ 8000 μέχρι 15000; Ἡ αὐτὴ ἀβεβαιότης ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν κατάταξιν τῶν ζώων. Ὁ ζωολόγος Giebel παρατηρεῖ, ὅτι διαφοραὶ ἦσαν σπουδαίαι τῶν εὐρισκομένων μεταξύ τῶν φυλῶν τῶν ἀνθρώπων, ἔπεισαν πολλοὺς ζωολόγους ὅπως ἀνακηρύξωσι νέα εἶδη. Ὁ δὲ Χέκελ βεβαίως, ὅτι διὰ τῆς τεχνητῆς ἀλλοιώσεως φυτῶν καὶ κατοικιδίων ζώων, φθάνει τις εἰς διαφορὰς τοιαύτας, αἵτινες ἐν ἄλλαις περιστάσεσι θεωροῦνται ἱκαναὶ πρὸς ἀναγνώρισιν νέου εἴδους, ἐνίοτε δὲ καὶ γένους. Ὅσον ἡ ἐπιστήμη προοδεύει διὰ τῆς ἀνακαλύψεως νέων φυτῶν καὶ ζώων, τοσοῦτον ἡ ἰδέα τοῦ εἴδους καθίσταται θολή καὶ ἀβάσιμος. Αἱ ποικιλίαι ἢ αἱ φυλαὶ, αἵτινες τοσοῦτον ζαλιζοῦσι τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ ἀμεταβλήτου τῶν εἰδῶν, εἰσὶ πολυτιμότεραι διὰ τὸν Δάρβιν καὶ τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ ἀλλοιωτοῦ τῶν εἰδῶν, θεωροῦντας αὐτὰς ὡς ἀφετηρίαν παραγωγῆς νέων εἰδῶν. Δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι πᾶσα φυλὴ γίνεται εἶδος· διότι μέγας ἀριθμὸς φυλῶν ἀπόλλυται ἐν τῇ μετ' ἄλλων συγχρωτίσει ἢ σβέννυται διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς φυσικῆς διαλογῆς, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Γ'. Μετάδοσις κληρονομικῆ τῶν ἀλλοιώσεων.

Ἡ πρὸς ἀλλοίωσιν τάσις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παραγωγὴν νέου εἴδους, εἰ μὴ μετεδίδοντο διὰ τῆς γεννήσεως πᾶσαι αἱ διακριτικαὶ ἰδιότητες τῶν ὄντων. Γνωστὸν ἐστίν, ὅτι διὰ τῆς γεννήσεως μεταδίδονται ἀσθένειαι, σωματικαὶ βλάβαι (ἐλλείψεις ἢ πλεονασμοὶ δακτύλου, ἢ τυχαία ἀπώλεια μέλους τινος) ὡς καὶ παντοῖαι ψυχικαὶ διαθέσεις. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ὑποδειχθεῖσα ὑπὸ τῶν ἱατρῶν, δὲν ἐμελετήθη ἔτι ἢ ὡς περιεργόν τι φαινόμενον, καὶ ὅμως ἡ σπουδαιότης αὐτῆς εἶνε μεγίστη. Δι' αὐτῆς σήμερον δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν πολλὰ φαινόμενα τοῦ τε ὕλικου καὶ νοεροῦ βίου τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, χωρὶς ν' ἀνατρέχωμεν εἰς ὑπερφυσικὴν τινα δύναμιν. Δι' αὐτῆς ἀναμφισβητήτως ὁ ἄνθρωπος ἐφθασεν εἰς τὴν σημερινὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ περιωπὴν, μετὰ μόχθους ἑκατομμυρίων γενεῶν. Ἡ ἐνέργεια λοιπὸν αὐτῆς ἐστὶν ἀνκμφισβήτητος, ἀλλ' ὁμολογητέον ὅτι οὐδὲν εἰσέτι γινώσκωμεν περὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς ἐνεργεῖ.

Δ'. Φυσικὴ διαλογὴ (rélection naturelle).

Ἡ πρὸς ἀλλοίωσιν τάσις ἐπιφέρει ἀλλοιότητας εἰς τὸν ὀργανισμόν ὀφελίμους, βλαβεράς ἢ ἀδιάφορους. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει, εἶνε ἀδιάφορον ἐὰν διαμείνωσιν ἢ ἀπολεσθῶσιν αἱ ἀλλοιότητες· ἐν τῇ δευτέρᾳ, ἢ ἐξαλείφονται ἢ ἐπιφέρουσι τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀτόμων. Ἄλλ' ἐν τῇ πρώτῃ, αἱ ἀλλοιότητες παρέχουσι τὸ πλεονέκτημα κρείττονος συντηρήσεως ἐν τῇ πάλῃ πρὸς τὰ ὁμοειδή. Ἐννοεῖται ὅτι πολλαὶ γενεαὶ (χιλιάδες ἴσως) πρέπει νὰ διαδεχθῶσιν ἀλλήλας, ὅπως αἱ ἀλλοιότητες προστιθέμεναι ἀλλήλαις παρουσιάσωσι τέλος τύπον διάφορον τοῦ ἀρχικοῦ. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ φυσικὴ διαλογὴ, εἰς ἣν ἐφθασεν ὁ Δάρβιν ὁρμώμενος ἐκ τῆς τεχνητῆς ἀλλοιώσεως τῶν φυτῶν καὶ κατοικιδίων ζώων (amendation artificielle), περὶ ἧς πλέον παντὸς ἄλλου καταγίνονται οἱ Ἄγγλοι. Ἐγένετο μέλος δύο λεσχῶν εἰδικῶν σκοπῶν ἐχουσῶν τὴν τεχνητὴν ταύτην ἀλλοίωσιν, ἕκαμεν αὐτὸς οὗτος πειράματα ἐπὶ τῶν περιστερῶν, καὶ ἐπέσειη ὅτι ὅλαι αἱ ποικιλίαι τῶν περιστερῶν κατάγονται ἐκ τῆς columbia livia, ἧς ἰδιότητάς τινας δεικνύουσιν ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ· καὶ ὅμως αἱ διαφοραὶ δὲν ἀφορῶσι μόνον τὸ χρώμα καὶ τὰ ἐξωτερικὰ χαρακτηριστικὰ, ἀλλ' εἰσδύουσι μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ σκελετοῦ, τοῦ ὄου, τοῦ τρόπου τοῦ πετᾶν κτλ. Οἱ Ἄγγλοι, παρ' οἷς πολλοὶ οἱ πλοῦσοι γαιοκτημόνες, ἠδυνήθησαν ν' ἀλλοιώσωσιν ὅλα σχεδὸν τὰ εἶδη τῶν κατοικιδίων ζώων πρὸς ὀφελιμωτέραν αὐτῶν χρῆσιν, ἀπέκτησαν βοῦς εὐγαστρούς, μικροκνήμους, μικροκεφάλους· χοίρους ἀρίστους· πρόβατα οἰνοὶ μόνον μαλλία φέροντα· τοὺς μαχημωτέρους τῶν ἀλεκτόρων καὶ ἐξαίρετους κυνηγετικούς κύνας· μυρίας ποικιλίας περιστερῶν, ὧν ἐκθέσεις κάμνουσι συχνά, καὶ τοὺς ἀρίστους ἵππους πρὸς δρόμον ἢ μόνον πρὸς πῆδημα, οἵτινες καταγόμενοι ἐκ τῶν ἀραβικῶν, εἰσὶν ὑπέρτεροι αὐτῶν σήμερον. Ἐκπληκτικώτερα δ' ἐστὶ συμβαδίνουσι παρὰ τοῖς φυτοῖς.

Τὸ 1770, ἐν Παραγουάῃ, ἐγεννήθη ταῦρος ἄνευ κεράτων, οἱ δὲ γόνοι αὐτοῦ ὅμοιος, τὸ γένος τοῦτο διὰ τῶν φροντίδων τῶν γαιοκτημόνων πολυπλασιάσθη καὶ σήμερον πάντες οἱ ἐκεῖ ταῦροι εἰσὶν ἀκέρατοι.

Ὡς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος, λέγει ὁ Δάρβιν, ἐκλέ-

γων μεταξύ τῶν ἀτόμων τὸ κρείττον διατρεθιμένον πρὸς τινὰ σκοπὸν, μεταβάλλει καὶ βελτιοῖ τὸ γένος, οὕτω πράττει καὶ ἡ φύσις· ἡ διαφορὰ εἶνε, ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος φθάνει εἰς τοῦτο ταχύτερον, ἡ δὲ φύσις χρῆζει μὲν καιροῦ μακροῦ, ἀλλὰ πολὺ ὑπερτέρην δύναμιν μεταχειρίζεται, ἐπιτηδειότερον ἐργάζεται καὶ ἀπειρω· θαυμασιώτερα ἀποτελέσματα παράγει. Οὕτως ἀπέκτησαν ζῶα τινὰ χρώμα κρύπτον αὐτὰ ἀπὸ πολλῶν ἐνδύων, οἷον τὰ πράσινα ἔντομα τὰ μεταξύ χόρτων ἢ ἐν δένδροις διατρεθιμένα· ὅμοιος τὰ σαρκοφάγα πτηνὰ ἀπέκτησαν τὸ ἰσχυρὸν ῥάμφος, τοὺς γαμψοὺς ὄνυχας καὶ τὸ ὀξύτατον βλέμμα.

Ὁμοία τῇ φυσικῇ ἐστὶ καὶ ἡ φυσικὴ (rélection sexuelle) διαλογὴ, εἰς ἣν ὁ Hackel ἀποδίδει μείζονα βαρῦτητα. Αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ἀντιζηλίας καὶ τῶν μαχῶν τῶν ἀρρένων πρὸς ἀπόλλυσιν τῶν θηλέων, καὶ ἐκ τῆς καλαισθησίας τούτων πρὸς προτίμησιν ἐκείνων. Εἰς ταύτην ἀποδοτέον τὰ μεγάλα καὶ ὠραῖα κέρατα τῆς ἐλάφου, τὸ πλῆκτρον, τὴν κυρθασίαν καὶ τὰ στίλβοντα πτερά τοῦ ἀλέκτορος, τὴν χαίτην τοῦ λέοντος, τὸν πλατὺν λαϊμόν τοῦ ταύρου, τοὺς ὀδόντας τοῦ κυνός κτλ. Ὁ Hackel βεβαίως, ὅτι μεταξύ τῶν κελαδούντων πτηνῶν γίνεται ἀληθὴς ἀγὼν, οὐτινος ἄθλον πρόκειται ἡ εὐνοία τοῦ κριτοῦ θήλεος· τοῦτο, προσθέτει, ἐπέδρασεν οὐκ ὀλίγον καὶ εἰς τὴν πρόδοσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Δάρβιν ἀναγνωρίζει τὴν σπουδαιότητα τῶν ὑπὸ τοῦ Λαμάρκ ἀνακηρυχθέντων αἰτίων πρὸς ἀλλοίωσιν, οἷον τὴν συνήθειαν, τὴν ἀνάγκην, τὴν χρῆσιν ἢ μὴ χρῆσιν ὀργάνων. Οὕτω ἡ κατοικίαι γῆν ἔχει τὰ ὀστά τοῦ ποδὸς ἰσχυρότερα, τὰ δὲ τῶν πτερυγῶν ἦσαν ἀνεπτυγμένα τῶν τῆς ἀγρίας· αἱ ἀμελγόμεναι αἴγες καὶ βόες ἔχουσι μείζονας τὰς ἐηλὰς· σχεδὸν πάντα τὰ κατοικίδια ζῶα ἔχουσι τὰ ὄπα κεκλιμένα, ὡς ἦπτονα τῶν ἀγρίων χρῆσιν αὐτῶν ποιοῦντα· ἡ στρουθοκάμηλος ἔχει τὰς πτέρυγας ἐν ἀτροφίᾳ, ἀπολέσασα βαθμηδὸν τὴν πτητικὴν αὐτῆς δύναμιν. Ὁ ἀσπάλαξ ἔχει ἀτελέστατα ὄμματα, ὡς διημερεύων ὑπὸ γῆν· τὰ δὲ ἔντομα, οἱ ἰχθύς καὶ αἱ νυκτερίδες τῶν περιωπῶν ἄντρων τοῦ Steiermark καὶ Kentucky εἰσὶν ἐπίσης τυφλά, εἰ καὶ ἄλλοτε εἶχον ὀφθαλμούς· διότι τὰ ἔχνη αὐτῶν διακρίνονται ἔτι καὶ σήμερον. Ὁμοίως ἀναγνωρίζει τὴν ἐνέργειαν

των εξωτερικῶν περιστάσεων καὶ τῶν ὄρων τῆς ζωῆς, περὶ ὧν ἐπραγματεύθη ὁ Geoffroy St. Hilaire. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ὑποβάλλει εἰς τὸν γενικὸν νόμον τῆς φυσικῆς διαλογῆς, τὸν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δάρβιν κατὰ πρῶτον ἐπιστημονικώτατα διατυπωθέντα, δι' ἧς ἐξηγεῖται περὶ στικῶς τὰς περιεργότερας μεταβολὰς τοῦ ὄργανισμοῦ.

Ἡ συνεχῆς προσθήκη ἀλλοιώσεων ἐπωφελῶν τῷ ἀτόμῳ, ἐπιφέρει τὴν πρόοδον τῶν ὄντων. Ἀλλὰ, εἰ καὶ ἡ φύσις τείνει πρὸς τὴν πρόοδον, μὴ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ αὐτὸ πάντοτε συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ ζῶα. Πολλάκις προτέρημά τι γίνεται ἐπιβλαβές, οἷον τὸ μέγεθος, ὅταν ἐλλείπη τροφή. Ἄρα λεκτέον, ὅτι ἡ πρόοδος συνοδεύει συνήθως οὐχὶ δὲ ἀναγκαίως τὰς ἀλλοιώτητας. Ἐχομεν δὲ ἱκανὰ παραδείγματα ὀπισθοδρομησεως πολλῶν εἰδῶν. Ἡ σημερινὴ ἀρκτος βεβαίως κατὰγεται ἐκ τῆς ἐξαλειφθείσης σπηλαίου ἀρκτου, τῆς τοσοῦτον μεγάλης καὶ ῥωμαλέας. Οἱ ἐντόσθιοι σκώληκες, καταγόμενοι ἐκ τῶν συνήθων σκωλήκων, ἀπώλεσαν οὐσιώδη μέρη τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτῶν ὡς μεταβαλόντες εἶδος ζωῆς. Εἶδος τι *εἰκοπόδων* (*cirripede*) ἔχον ἄλλοτε τιτανώδες ὄστρακον, ἀπώλεσεν αὐτὸ γενόμενον παράσιτον ἄλλων ζῶων, διότι τῷ ἦτο ἀχρηστον. Ἐν Μαδέρα, οἱ κύνθαροι ἔχουσι ἀτελῆ πτερὰ καὶ δὲν ἵπτανται πλέον· ὁ Δάρβιν ἐξηγεῖ τούτο λέγων, ὅτι ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἰσχυροῦ ὄντος ἐν ἐκείνῃ τῇ νήσῳ, φορᾶς καὶ καταποντίσεως τῶν ἵπταμένων, μόνα τὰ ὀκνηρὰ ἐπιβιοῦσι, μεταδιδόντα τοῖς ἀπογόνους τὴν ὀκνηρίαν μετὰ τῆς ἀτελεστερας κατασκευῆς τῶν πτερύγων. Ἐξ ἐναντίας, ἄλλα ἔντομα ἀπέκτησαν ἰσχυροτέρας πτέρυγας, ὅπως ἀντέχουσι κατὰ τοῦ ἀνέμου. Ἄλλως τε, ἐν τῷ ὄργανικῷ κόσμῳ, τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τέλειον τοῦ ὄργανισμοῦ ἐστὶν ἰδέα ἀβεβαία καὶ σχετικὴ, διότι τελείου ἐν τινι τόπῳ ὄργανισμοῦ δοθέντος, ἡ διαφορὰ κλίματος καὶ τρόπου ζωῆς, δεῖκνυσι τοῦτον ἀτελεῖ. Ὅταν οἱ τῆς ὑπάρξεως ὄροι ὦσαν ἄπλοϊ, ὄργανισμὸς πολὺπλοκος θεωρεῖται ἀτέλεια, καὶ τότε ἡ φυσικὴ διαλογὴ ἐπενεργοῦσα ἐπιφέρει τὴν ὀπισθοδρομίαν αὐτοῦ.

Περὶεργότατον φαινόμενον παρατηρηθὲν ἐσχάτως ὑπὸ τῶν ἐμβρυολόγων, συντελεῖ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας τῆς ἀλληλουχίας τῶν ὄντων. Βεβαιουσι καὶ αὐτοὶ ἐτι οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Δάρβιν, οἷος ὁ Agassiy, ὅτι τὰ ἐμβρυα

μαστοφόρων, πτηνῶν, ἐρπετῶν, ἦτοι ζῶων τοσοῦτον διαφόρων, εἰσι σχεδὸν τὰ αὐτὰ μέχρι τῶν πρώτων σημείων τῆς ζωῆς, διακρινόμενα μόνις ἀλλήλων κατὰ τὰς διαστάσεις· ἀναπτυσσόμενον δὲ τὸ ἐμβρυον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται διὰ τῶν κυριωτέρων βαθμίδων τῶν ὑπ' αὐτὸν ζῶων καὶ οὐ μόνον τῶν σήμερον ὑπαρχόντων, ἀλλ' ἐτι καὶ αὐτῶν τῶν ἀπολεληθωμένων. Πῶς δύνανται νὰ ἐξηγήσωσι τούτο ὅσοι πιστεύουσι ἐτι, ὅτι πᾶν ζῶον ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν του εἰς ἰδίαν δημιουργικὴν ἐπέμβασιν τοῦ Θεοῦ; Μὴ δὲν εἶνε τούτο ψηλαφητὴ σχεδὸν ἐνδείξις τῆς ἀλληλουχίας τῶν ἐνοργάνων;

Τοιαῦτα περίπου λέγει ὁ Δάρβιν περὶ τοῦ ἀλλοιωτοῦ τῶν εἰδῶν καὶ νομίζομεν ἱκανὰ ὅπως κατανοήσῃ τις, διὰ τοῦ ἀλλοιωτοῦ τῶν εἰδῶν, τὴν ἀλληλουχίαν ἢ ἀλληλογενεῖαν αὐτῶν. Ὅσον λοιπὸν ἀπωτέρω κατερχόμεθα, τοσοῦτον ὅμοια ἀλλήλοις εὐρίσκομεν τὰ ὄντα, καὶ τοσοῦτον διαφέροντα ὅσον πλησιάζομεν πρὸς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν. Αἱ πρῶται μορφαὶ συνενοῦσι πλεῖστα χαρακτηριστικὰ, ἄτινα βραδύτερον διανέμονται εἰς τὰ διάφορα γένη. Καὶ σήμερον ἐτι εὐρίσκομεν ἐν νήτοις, ὅπου διὰ τὸ μικρὸν τοῦ τόπου καὶ τὸ σχετικῶς ἀσήμαντον τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, τὰ ἐνόργανα ἦττον ἀλλοιοῦνται, ζῶα παρ' οἷς ἡ διάκρισις χαρακτηριστικῶν τινῶν δὲν ἐγένετο ὀλοσχερῆς· οἷον τὸν ὀρνιθόρυγχον (πτηνὸν ἔχον ῥύγχος) τὸν λεπιδόσπερον (ἐρπετὸν καὶ ἰχθὺς συγγρόνως, ἀναπνέων διὰ τῶν βρογχίων καὶ τῶν πνευμόνων).

Περὶ δὲ τοῦ οὐσιωδεστάτου ζητήματος τῆς ἐμφανίσεως τοῦ πρώτου ὄργανισμοῦ ὁ Δάρβιν λέγει τρεῖς λέξεις καὶ τὸ λύει κατὰ δυστυχίαν παρὰ πολὺ εὐχερῶς. Παραδέχεται 4 ἢ 5 πρωτοτύπους μορφὰς διὰ τὸ ζωϊκόν, καὶ ἄλλας τόσας διὰ τὸ φυτικόν βασίλειον· ἀλλ' ἀμέσως προσθέτει, ὅτι ἐξ ἀναλογίας δικαιοῦμεθα νὰ παραδεχθῶμεν μ' αἱ μόνην μορφήν ἀρχικὴν ἀτελεστάτην ἢ μᾶλλον ἀπλουστάτην, διότι οὐδὲν ὑπάρχει ὄριον ἀκριβές μετὰ τῶν δύο βασιλείων, μάλιστα ὑπάρχει πληθὺς ὄντων τῆς κατωτέρας τάξεως, ἄτινα τοσοῦτον ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, ὥστε ἠθέλησάν τινες νὰ τάξωσι ταῦτα ὑπὸ ἰδίων βασιλείων τὸ τῶν πρωτοιστῶν ἢ πρωτογενῶν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΗΓΗΣΙΠΠΟΣ ΜΟΡΩ.

(Σκιαγραφία)

Ces gens là me laisseront mourir de faim ou de chagrin, après quoi ils diront: c' est d o m m a g e ! et me feront une réputation pareille à celle de Gill e t .
HÉGÉSIPPE MOREAU.

A.

Ὁ ποιητής, τοῦ ὁποῦ τοῦ βίον σκιαγραφῶ, δὲν εἶναι ἴσως σήμερον τοσοῦτον ἄγνωστος, μολονότι ἐζησε καὶ παρήλθε σχεδὸν τοιοῦτος. Ἄν ἡ δυστυχία, ὑπ' ἧς ζῶν κατεβλήθη καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ προώρῳ, ἐκόλυσε αὐτὸν ν' ἀποκτήσῃ περιφανὲς ὄνομα, πέμψασα εἰς τὸν τάφον δυστυχίῃ καὶ ἀγνωστον, ἢ ὑστεροφημίαν, ὁ ἀπροσωπώληπτος καὶ ἀδέκαστος οὗτος ἐκδικητῆς τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, ἦν ὑπέστη πολὺ λάκις ἡ εὐφροσύνη ἐν τῇ ζωῇ, εὐγενῆς καὶ παρήγορος ἔρχεται νὰ ἐπιθέσῃ τὸν ἀμάραντον αὐτῆς στέφανον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ μετώπου θύματος ἀδικου τῆς μοίρας καταδρομῆς. Ποσάκις ἐν τῷ πολυταράχῳ τῆς κοινωνίας βέβηματι ἐκστροβιλιζονται καὶ ἀπόλλυνται λάθρα καὶ ἀγνωστοὶ τοσαῦται εὐγενεῖς καὶ πολὺτιμοὶ ὑπάρξεις, ἅς ἀπεμάρανεν ὁ κοινωνικὸς ἐγωϊσμός, ἡ ἐνοχος ἀδιαφορία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ δὴ ὁ φθόνος πρὸς πᾶν τὸ εὐγενές καὶ γενναῖον κοινωνίας καχεκτικῆς καὶ γραυδούς, ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς ὁποίας τῆθεννον ὁ ψυχρὸς παρατηρητῆς οὐδὲν θέλει διακρίνει ἢ τὰ βράκην ψευδοῦς καὶ ἐπιπλάστον μεγαλείου, τὸ ὁποῖον ἡ ἐλαγίστη πνοὴ ἐναντίας τύχῃς ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ τοιοῦτον! Ποσάκις ὑπὸ τὴν φαινόμενῃ ταύτην καὶ προσποίητον λαμπρότητα καὶ καλλονὴν ἐμφωλεύει καὶ ὑποθάλλεται ἡ νέκρωσις καὶ ἡ σῆψις τῶν κοινωνιῶν!

Μὴ ἀπατώμεθα ὁ σήμερον ἐννοούμενος καὶ ἐπευφημούμενος πολιτισμὸς, ἡ εὐτελής αὐτῆ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀτομικότητος εἰδωλολατρείας, ἡ ἀρνησις πάσης ὑψηλῆς καὶ γενναίας ἰδέας δὲν εἶναι ὁ εὐγενῆς πολιτισμὸς, ἡ καθολικὴ ἁρμονία καὶ ἰσότης, ἦν ἐπεδίωξαν ἀπανταχοῦ φιλοσοφικὰ πνεύματα, ἦν ἐρέμβασαν ὅλοι

οἱ ἰσχυροὶ νόες ὄλων αἰῶνων ἐπὶ ματαίῳ. Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον προαδύσας ἐν τῇ ὀδοιπορίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ, οὐδαμῶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον κητύχυσεν ἐν τῇ προόδῳ ταύτῃ· τὸ μυστηριώδες ξέλωρ τῆς γνώσεως κατέστρεψε καὶ καταστρέφει ἐς αἶψα τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ, τὴν ψυχικὴν ἐκείνην ἡρεμίαν, ἦν μάτην ὁ ἄνθρωπος θέλει ἀναζητήσει εἰς τὰ βάθη καρδίας φλεγμαίνουσης ὑπὸ τὴν δηλητηριώδη πνοὴν τὴν ὑποδόσκουσαν καὶ ὀσμῆρα καταβιβρώσκουσαν τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν. Φαντάσθητε τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ πρωτογενῇ αὐτοῦ καταστάσει, εὐδαιμονοῦντα καὶ ἀγαλλόμενον ἐν τῇ πενήτῳ αὐτοῦ καλύβῃ, περὶ μηδενὸς σκεπτόμενον, τερπόμενον ἐν τῇ εὐαρέσῃ μετὰ τῶν τέκνων καὶ τῶν οικείων αὐτοῦ κοινωνίᾳ, καὶ συγκρίνατε αὐτὸν μετὰ τὴν παρούσαν καταστασίν του· ὁ κομψὸς ἐκείνους οἰκίσκος, ἡ ἀπέριττος ἐκείνη νεοσσία εἶναι ἡ καλύβη τοῦ πατριάρχου τῶν παλαιῶν χρόνων· παρὰ τὴν καλύβην ὑψοῦνται τοσαῦται ἄλλαι καλύβαι εὐδαιμόνων ἀνθρώπων εἶναι νῦν· μετ' ὀλίγον θὰ κοιμηθῶσι λυσιτελεῖν τὸν ἀτάραχον τοῦ δικαίου ὕπνον· μὴ ταράξωμεν αὐτοὺς· αἱ ἐρινύες τῶν παθῶν οὐδαμῶς θὰ διαταράξωσιν αὐτοὺς· καὶ ὅτε ἐρατεινὴ καὶ ροδόσπελος ἀνατείλῃ ἡ πρωΐα, οἱ εὐδαιμόνες ἀγρόται θέλουσιν ἐξεγερθῆ, ὅπως ποιήσωσιν ἐναρξίν τῶν γεωργικῶν αὐτῶν ἐργασιῶν· τοιαύτη εἶναι ἡ σκιαγραφία τοῦ ἀνθρώπου τῆς φύσεως, ἀφελῆς, εἰδυλλιακῆ, πλήρης θελημάτων. Ἡδὴ ἂς εἰσέλθωμεν εἰς μεγάλην πόλιν· τὸ πνεῦμα τοῦ ἀπαισιῶς ἐκτείνει ἐπὶ αὐτῆς τὰς πτέρυγας του· ἰδέτε αὐτὴν ἄσπεμον ὕββαλῖδα νοχελῶς ἀναπυρομένην εἰς τὰς ἀγκάλας ἐπικει ἰστων ὀργίων· ἀτενίσατε μακρόθεν τὴν νέαν ταύτην Βαβυλῶνα τῆς διασφορᾶς, ἀλλὰ μὴ τῇ πλησιάζετε· ἡ δηλητηριώδης αὐτῆς ἀπόπνοια δύνανται νὰ σᾶς διασθεῖρη. Εἰσέλθωμεν προφυλαγμένους εἰς τὸ κεντρικὸν ἐκείνο μέγαρον· αἰθουσα ἐκεῖ μεγαλοπροπέεις ἐκπέμπουσαι κραυγὰς ὀργιώδεις ἠδονῆς χαρμωσύνου· ἡ τελετὴ ἐκείνη δὲν εἶναι αἱ ἐορταὶ τῶν παλαιῶν χρόνων τῆς Κυβέλης· ἡ ἱλαρὰ θεότης πρὸ πολλοῦ ἐξέλιπε· ἀλλ' ἐν τῇ ἐορτῇ ταύτῃ, τῇ πρὸ ἡμῶν παρισταμένῃ, τελοῦνται τὰ μυστήρια τῆς νεωτέρας Κυβέλης τοῦ πολιτισμοῦ... Ἀπολίπωμεν, ἀναγνώστα, τὸν οἶκον τοῦτον, ἀπακρύψωμεν ἐξ αἰσχύνῃς τὸ πρόσωπον, διότι παρὰ τὸ μεγαλοπρεπές ἐκείνο μέγαρον, ἐντὸς καταρᾶντος οἰκί-

σκου, φωνή βραγχώδης τέκνου θνήσκοντος εξέρχεται, κραυγάζουσα πρὸς τὴν ἀσθενούσαν μητέρα του ἀνθρώπους καὶ φρικτοὺς μονολόγους: ἄρτον, πεινῶ· αἱ κραυγαὶ ἐκεῖναι εἰσὶν αἱ τελευταῖαι τοῦ ἐπιθανάτου τέκνου, τὸ ὅποιον μάτην τὴν ἐπιούσαν θέλει θερμάνει ἢ πνοῇ ἀπορφανισμένης μητρός· πόσον φοβερὰ ἡ ἀντίθεσις τῆς σκηνογραφίας ταύτης, ἀλλὰ πόσον ἀληθὴς! ἴσως τὰ καθημερινὰ ταῦτα θεάματα τοσοῦτον ἀπεσκλήρυναν τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐδεμίαν πλῆθον ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἀπηυδηκὸς ἐκ τῶν συγκινήσεων καὶ τῶν συναίσθημάτων τούτων πνεύμα του ἐμποιοῦσιν· ὁ ἄνθρωπος ἡδύναται βλέπων μᾶλλον τὴν δυστυχίαν ἢ τὴν εὐτυχίαν· καὶ ἐνῶ φθονεῖ τὸν εὐδαιμονοῦντα ἀδελφόν του, ἀρέσκειται τὸν ἀντιπῶν ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ δυστυχούντος· ὁ ἐγωϊσμός του ἱκανοποιεῖται ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ καὶ ἐτέρων δυστυχιστέρων αὐτοῦ πλασματῶν.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι, δι' οὓς ἡ εἰμαρμένη εἶναι ἀνηλεὴς καὶ ἀποτρόπαιος· ὁ ἀστὴρ τῆς ἀνατολῆς αὐτῶν ἦτο δυσώϊονος, ὁ τῆς δύσεως ἀπαίσιος.

Ὁ Ἡγήσιππος Μορῶ ἔτυχε τοιοῦτος.

Ἡ γέννησις αὐτοῦ ὑπῆρξε μία παράβασις τῶν πολιτικῶν καὶ ἠθικῶν νόμων τῶν διεπόντων τὰς κοινωνίας· ἐγεννήθη ὑπὸ τοὺς ἐνόχους ἀσπασμούς δύο ὑπάρξεων, ἃς πρὸς στιγμὴν συνῆνωσεν ἔρωσ φιλήδονος καὶ ἐγκληματίας· φεῦ! ἡ κοινωνία ἡ καταπίνουσα τὴν κάμηλον διῶλιζει τὸν κώνωπα· ἐθεώρησεν αὐτὸν πάντοτε μὲ ὑποπτον καὶ αὐστηρὸν ἄμμα· ἐν τῇ βραχείᾳ ζωῇ του δὲν ἐγνώρισεν οὔτε συγγενεῖς, οὔτε φίλους· ἀπέθανε δυστυχὴς καὶ πενόμενος, δίχως ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ νὰ χυθῆ ἢ δάκρυ, δίχως νὰ θραυσθῆ μία καρδίαν· οὐδεὶς συνεπάθησεν αὐτὸν θνήσκοντα, ἐκτὸς τῶν ἀφῶνων τοίχων ἐνὸς νοσοκομείου... Φεῦ! εἰς τὰ ἐνδιατήματα ἐκεῖνα τοῦ ἄλλου καὶ τοῦ ἐλέους πόσοι ἕτεροι συνάδελφοι αὐτοῦ ἐν δυστυχίᾳ καὶ μεγαλοφυίᾳ ἐξέπεμψαν τὴν τελευταίαν πνοήν, τὸ τελευταῖον ἄσμα τοῦ βίου αὐτῶν!

Δὲν ἦτο ὁ πρῶτος, ἀλλ' οὔτε ὁ τελευταῖος.

Ὁ Σερβάντης, ὁ Μελφιλάτης, ὁ Γιλβέρτης, ὁ Φόσκαλος, ὁ Σοῦτσος καὶ πλείστοι ἄλλοι ἀπέθανον τὸν αὐτὸν θάνατον. Οὐδεὶς παρέστη ἐν τῇ ἐπιθανάτῳ αὐτῶν ἀγωνία. Οἱ ἄθλιοι! ἔκλαυσαν ἴσως πύρινα δάκρυα, ἀλλ' ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐνεκαρτέρησε, δίχως νὰ ἐκφράσῃ βλασφημίαν τινα

κατὰ τῆς εἰμαρμένης, κατὰ τινὰ κατὰ τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας· καὶ ἴσως ἐψιθύρισαν, εὐγενεῖς καὶ χριστιανικοὶ, τὰ περιπαθῆ καὶ φιλόανθρωπα ἐκεῖνα τοῦ Γιλβέρτου ἔπη!

«Εἶθε ν' ἀποθάνωσι πλήρεις ἡμερῶν τοσοῦτοι φίλοι κωφοὶ εἰς τοὺς ἀποχαιρετισμούς μου· εἶθε ὁ θάνατός των νὰ θρηνηθῆ, φίλου δὲ χεῖρ νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς των!»

B'.

Ὁ Ἡγήσιππος Μορῶ ἐγεννήθη ἐν Παρισίῳ, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1810. Καίπερ γνωρίσας τοὺς φυσικοὺς αὐτοῦ γονεῖς, ἐστερήθη αὐτῶν ἐν τρυφερωτάτῃ ἡλικίᾳ. Τῇ προστασίᾳ εὐγενοῦς τινος καρδίας ἐσπούδασεν εἰς τι ἐπαρχιακὸν λύκειον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξεληθὼν εἰσηλθεν εἰς ἐν τῶν τυπογραφείων τῶν Παρισίων ὑπάλληλος ὡς ὁ Βερανζέρος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εὐτυχὴς ὅσον ἐκεῖνος. Ἐν ἀπαλῇ ἡλικίᾳ, διήγε τὰς ἡμέρας του μόνος ἐν θλίψει καὶ ἀθυμίᾳ· οὐδεμίαν ἠσθάνθη θωπείαν, οὐδὲν μειδίαμα τῶν γονέων του ὁ νεαρὸς ποιητής· ἦτο νόθος· ἡ κατάστασις αὐτῆ τῆς νοθείας, ἡ μοιραία καὶ ἀπαίσιος, κατέβαλεν αὐτὸν προώρως, δίχως νὰ αἰσθανθῆ τοῦ βίου τὰ θέληγητρα, μολονότι τὴν κατάστασιν ταύτην ὑπῆρξεν ἄλλος ποιητής, ἐξυμνήσας αὐτὴν ὡς ποιητικὴν καὶ εὐδαίμονα· ὁ Ριχάρδος Σαβάζ, νόθος καὶ οὗτος, ἀλλ' οὐδέποτε, μετ' ὅλην τὴν ἐξοχὴν αὐτοῦ μεγαλοφυΐαν, ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τῆς σευνοτύπου μητρός του, καίπερ ἐναγαγὼν αὐτὴν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· ἀλλ' ὁ ἀπόκληρος ποιητής ἐξεδικήθη τὴν μητέρα του διὰ λαμπρῶν στίχων, οἵτινες συνεκίνησαν ἅπασαν τὴν Ἀγγλίαν, ἐκτὸς τῆς μητρός του!

«Εὐδαίμων ὁ γεννηθεὶς νόθος! κομῆτης ἕκκεντρος, διαλάμπει ἐν τῇ ἀκανονίστῳ αὐτοῦ πορείᾳ. Ἡ γέννησις του δὲν εἶναι προῖον φιλαρσεκειᾶς, οὐχί! Ἡ φύσις ἐπλασεν αὐτὸν ἐν στιγμῆς ἐκστάσεως· εἶδε τὸ φῶς, ὅπως θεμελιώσῃ νέαν γενεάν καὶ οὐχὶ ὅπως ἐξακολουθήσῃ ἐτέραν. Ὁ γενναῖος νόθος δὲν εἶναι δωδεκάτη τις οἰκογενειακὴ εἰκὼν, φέρων τὴν ἀνόητον φυσιογνωμίαν τῶν προγόνων του. Οὐδεμία παράδοσις κωλύει τὴν ἐξαρσιν τῶν ἐλπίδων του, οὐδεμία πρόληψις ἀμαυροῖ τὰ φυσικὰ αὐτοῦ φῶτα. Ἡ φλόξ αὐτοῦ ἐγκαιταῖ· ἐν αὐτῷ δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς τῶν ἄλλων· καὶ δοξάζεται διὰ τοῦ ἐκτινοῦσά του ὀνόματος τοῦ νόθου».

«Ἀνοιξατε! εἶμαι Ἰξὸς, ὁ πτωχὸς παράσιτος, ὅστις ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου μέλλει ν' ἀποθάνῃ».

II.

«Οἱ ἀδελφοί μου μοὶ εἶπον μίαν ἡμέραν: «Γενοῦ χρήσιμος εἰς τι· μάθε νὰ ἐγείρῃς ἀνδριάντας καὶ ναοὺς, διότι ἐσόμεθα θεοὶ ἴσως.» Καὶ προσεπάθησα νὰ ὑπακούσω εἰς τοὺς ἀδελφούς μου· ἀλλ' ἡ σμίλη καὶ ἡ σφύρα ἦσαν λίαν βαρεῖαι! Καὶ ἐκτὸς τούτου, ὀπτασίαι παράδοξοι παρήρχοντο, παρήρχοντο ἀκαταπαύστως μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ λίθου τῆς Πάρου, ἐνῶ ὁ ἀφρημένος δάκτυλός μου ἀπεικονίζεν ἐπὶ τῆς κόνεως ἐν ὄνομα, πάντοτε τὸ αὐτὸ, τὸ γλυκὺ ὄνομα τῆς Μακαρίας.

»Ἀνοιξατε! εἶμαι Ἰξὸς, ὁ πτωχὸς παράσιτος, ὅστις ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου μέλλει ν' ἀποθάνῃ».

III.

«Τότε οἱ ἀδελφοί μου μοὶ εἶπον: «Ἐνίξομεν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ πολὺν γέροντα τῆς Χαλδαίας, ὅστις εἰζέυρει ν' ἀναγινώσκῃ ἐν τῷ οὐρανῷ τὰ μέλλοντα· ἀκουσον τὰ μαθήματά του, καὶ εἰπὲ ἡμῖν ἂν βλέπῃς ἐν ταῖς νεφέλαις μέλλοντας θησαυροὺς καὶ νίκας.» Καὶ ἤκουσα τὸν γέροντα, καὶ διήλθον μακρὰς γαληνίους νύκτας θεωρῶν τὸν οὐρανόν· ἀλλ' οὔτε νίκας εἶδον οὔτε θησαυροὺς, εἶδον μόνον ὑγρὰ καὶ περιλαμπῆ ἄστρα θεωροῦντα με μετ' ἔρωτος... ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Μακαρίας.

«Ἀνοιξατε! εἶμαι Ἰξὸς, ὁ πτωχὸς παράσιτος, ὅστις ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου μέλλει ν' ἀποθάνῃ».

IV.

«Τότε οἱ ἀδελφοί μου μοὶ εἶπον! «Λάβε τὸξον καὶ βέλη καὶ ὑπαγε νὰ θηρεύσῃς εἰς τὰ δάση.» Καὶ ἔτρεξα εἰς τὰ δάση, κρατῶν τὸξον καὶ βέλη· ἀλλ' ἀμέσως ἐλησμονῆσα τὴν θήραν καὶ τοὺς ἀδελφούς μου. Ἐνῶ ἠκραζόμην τὴν ψαλμοῦδιαν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν ἀηδόνων, ἔλαφός τις κατέβρωσε τὸν ἐν τῇ ἐσθῆτι μου ἄρτον, μικρὸν δὲ πτηνόν, κατάκοπον ἀπὸ μακρὰν πτήσιν, ἦλθε ν' ἀποκοιμηθῆ ἐν τῇ φαρῆτρά μου. Ἐκόμισα τὸ πτηνὸν εἰς τὴν Μακαρίαν.

«Ἀνοιξατε! εἶμαι Ἰξὸς, ὁ πτωχὸς παράσιτος, ὅστις ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου μέλλει ν' ἀποθάνῃ».

Ἀλλὰ τὰ βλαῖα καὶ ὄλως Ἀγγλότροπα ταῦτα αἰσθητάτα τοῦ ἀποκλήρου ποιητοῦ οὐδαμῶς ἐπηρέασαν τὴν καρδίαν τοῦ πτωχοῦ Ἡγησίππου· εἰργάζετο ἐν τῷ τυπογραφείῳ τοῦ προῖσταμένου του, ἐγκαρτερῶν ἐπὶ τῇ εἰμαρμένῃ αὐτοῦ· παρθενικὸς τὴν καρδίαν καὶ τοὺς πόθους, εἶχεν αἰσθανθῆ κατὰ τὴν ἐν τῷ τυπογραφείῳ διαμονὴν του ὅσον διάπυρον τοσοῦτον ἀγνὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ὠραίαν θυγατέρα τοῦ τυπογράφου Λουϊσίαν, ἣν ὑπὸ τὸν τίτλον ἀδελφῆς ἀναφέρει πολλαχοῦ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ καὶ πρὸς ἣν ἀφίερωσε τὰ διηγήματά του· ὁ ταλαίπωρος! ὠνειροπόλησε τὴν εὐτυχίαν, ἀλλὰ τὸ ὄνειρον ὑπῆρξε βραχὺ, ὡς ὑπάρχουσι τοιαῦτα ὅλα τὰ ὄνειρα τοῦ βίου ἡμῶν, ὡς ἀφίπτανται εὐπετεῖς καὶ στιγμιαῖοι οἱ πόθοι καρδίας ἀτυχοῦς καὶ τεθλιμμένης.

Ἡ ἐν τῷ τυπογραφείῳ, ὅπου εἰργάζετο, περίοδος τῆς εὐτυχίας τοῦ νέου ποιητοῦ ὑπῆρξεν εὐάρεστος μὲν, ἀλλὰ βραχυτάτη· ἀκολούθως ἡ θλίψις καὶ ἡ πενία κατέβρωσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ· προσέβλεπε τὸ μέλλον αὐτοῦ ἀληθές, ἀλάνθαστον, ἠσθάνετο τὴν παγετώδη χεῖρα ἀνοικτήμονος μοίρας, μελλούσης νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν πρόωρον τάφον. Ἐν τινι τῶν διηγημάτων αὐτοῦ, χαριεστάτῳ καὶ ἀποπνεόντι βαθυτάτῳ ἔκφρασιν θλίψεως καὶ μελαγχολίας, ὁ πτωχὸς ποιητής προεφήτευσεν τὴν μελλούσαν αὐτοῦ τύχην· ἀναγνώσατε τὸ ἐν τῷ διηγήματι τοῦ Ἰξοῦ ἀλληγορικὸν καὶ πένθιμον τοῦτο ἄσμα, καὶ ἂν δυνηθῆτε, μὴ κλαύσητε.

Εἶναι τὸ ἄσμα τοῦ Ἰξοῦ.

I.

«Ἀνοιξατε! εἶμαι Ἰξὸς, ὁ πτωχὸς παράσιτος, ὅστις ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου μέλλει ν' ἀποθάνῃ».

«Ἡμέραν τινα, πρὸ δώδεκα ἐτῶν, πυγμαῖος τις ἔπεσεν ἀπὸ τὴν λεοντίαν δορᾶν τοῦ Ἡρακλέους· ἐγὼ ἦμην ὁ πυγμαῖος ἐκεῖνος. Ὁ πατήρ μου δὲν με ἠγάπα, διότι ἦμην ἀσθενὴς καὶ βραχύσωμος· καὶ ὅτε, παιδίον ἔτι, προσέκοπτον εἰς τὰ γόνατά του, ἤκουον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου φωνὴν βρυχωμένην ὡσεὶ τρικυμίας. Οἱ ἀδελφοί μου με τύπτουσι ὀσάκις γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἀποκαλέσω αὐτοὺς ἀδελφούς μου, καὶ ἐν τούτοις θέλω νὰ ζήσω, διότι ἔχω ἀδελφὴν, ἀδελφὴν ἀγαπῶσαν με... Εἶναι τοσοῦτον ἀγαθὴ ἡ Μακαρία!

V.

«Τότε οἱ ἀδελφοί μου μοι εἶπον! «Εἰς οὐ-
»δὲν εἶσαι χαίσιμος.» καὶ με ἐράπισαν· ἀλλὰ
δὲν ἔκλυσα, διότι ἐσκεπτόμην περὶ τῆς ἀδελ-
φῆς μου. Καὶ αὖριον θέλουσιν ἀρπάσαι τὴν ἀ-
δελφὴν μου, καὶ αὖριον, ὅταν ἡ Μακκαρία, κα-
θημένη εἰς τὸ γαμικὸν συμπόσιον, εἶπη! «Τίς
»εἶναι λοιπὸν ὁ κυνοῦς ἐκεῖνος ἀτμὸς ὁ ἀπο-
»θρώσκων ἐκεῖ κάτω ὅπισθεν τοῦ δάσους ἐκεῖ-
»νου τῶν δαφνῶν; — «ὦ! τίποτε,» θέλουσιν
ἀνακράξει οἱ συνδαιτυμόνες.

— «Εἶναι ἡ πυρὰ τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ πτωχοῦ
παρκαίτου, ὅστις ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου ἀπέθανεν.»

Ἐπὶ τοιαύτης πνοῆς ἀνέμου ἔμελλες ν' ἀπο-
θάνῃς καὶ σὺ, πτωχὲ Ἠγήσιππε· ἡ προφητεία
σου ἐξεπληρώθη· ἀλλ' οὐδεμία ἀδελφὴ εὐδαι-
μονοῦσα ἠρώτησε περὶ τοῦ θανάτου σου· δὲν
ἔσχε τὴν ὑψηλὴν ταύτην παρηγορίαν, ὕστα-
τον τοῦλάχιστον ἀντάλλαγμα τῆς δυστυχίας,
ἣτις ἀμείλικτος ὑπέσχετο τὴν ποιητικὴν καὶ
ἀπαλὴν καρδίαν σου! . . .

Βαρυνθεὶς τὸ τυπογραφεῖον, ὁ ἀνήσυχος ποιη-
τῆς ἐγκατέλειπεν αὐτὸ καὶ ἠσπάσθη τὸ διδα-
σκαλικὸν στάδιον. Ἀπὸ τῆς καλλιᾶς ἐκείνης,
ἐν ἣ ἔβρε στέγην καὶ ἄστυλον, ὁ πνεύμενος νεανίας
ἐπετρέψισεν εἰς τὸν αἰθέρα· ἀλλ' ἀντὶ τῆς γα-
λῆνης ἔτυχε τὴν θύελλαν· δὲν ἐγνώριζε ποῦ νὰ
προφυλαχθῆ ἀπὸ τῆς καταιγίδος, ποῦ νὰ κοι-
μηθῆ· ἡ καρδία αὐτοῦ ἐγένετο κάμινος ὀδύνης·
ἀνεμνήσθη ἀμέσως τὴν στέγην ἐκείνην, εἰς ἣν
εὖρε τασάτην ἄλλοτε συμπάθειαν, ἀλλ' ἦν
ἀρρόπως ἐγκατέλειπεν. Αἱ ἀκόλουθοι λέξεις εἶναι
ἡ εἰκόνη τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ καταστάσεως κατὰ
τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

. . . . «Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι ἕως ὁ τελευ-
ταῖος ἀποχιρευτισμὸς μου. Σὰς ἀγαπῶ, διότι
με περιεθάψατε διὰ φροντίδων, ὧν δὲν ἤμην
ἄξιος, καὶ διὰ τρυφερότητος, ἣν ἡ ἰδική μου δὲν
δύναται ἀκούστως νὰ ἐξοφλήσῃ. Σὰς ἀγαπῶ,
διότι ὀφείλω εἰς σὰς τὰς μόνας ἡμέρας τῆς εὐ-
τυχίας μου, καὶ ὅ,τι καὶ ἀνυμνήσῃ, μέχρι τοῦ τελευ-
ταίου μου στεναγμοῦ, θέλω σὰς ἀγαπήσει καὶ
σὰς εὐλογῆσει. Δὲν σὰς γράφω τὴν διεύθυνσίν
μου! τίς οἶδε ποῦ θέλω κοιμηθῆ αὖριον;»

Οὐδεμίαν ὑπερβολὴν ἔλεγε, γράφων τοιοῦτο-

τρόπως ὁ πτωχὸς ποιητῆς παρητήσας, ὡς ἀ-
νωτέρω ἐφάρθη; τὸ τυπογραφεῖον, ἤρξατο διὰ
γων βίον πλάνητα καὶ ἀτακτὸν ἠθικὸς πυρε-
τὸς κατεβίβρωσκε τὴν καρδίαν του, τὰ αἰσθη-
ματὰ του· καὶ ἡ ἀπογοήτευσις, ἡ φοβερὰ αὕτη
τῆς συγχρόνου ἐποχῆς νόσος, ἀναπόδραστος ἀ-
πόρροια φιλοσοφικοῦ διαταγμοῦ καὶ κοινωνικοῦ
βίου ὑλιστικοῦ, κατέλαβεν αὐτὸν ὅπως τόσα ἄλλα
εὐγενῆ πνεύματα, πρῶτως ἀποσβεσθέντα ὑπὸ
τὴν θανατηφόρον πνοὴν τοῦ παγετώδους ὑλι-
σμοῦ καὶ τῶν σκεπτικῶν τάσεων καὶ πῶθων
τοῦ αἰῶνος. Ἐν τοιαύτῃ ἠθικῇ καταστάσει
διατελῶν, ἔφευγε τοὺς Πηρισίους, μεταβαίνων
εἰς τὴν ἐπαρχίαν, διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν φιλοξε-
νίαν τῆς Κυρίας Γεράδου, παρ' ἡ ἀνετράφη· ἡ
εὐγενὴς Κυρία περιεθάψε τὸν πλάνητα ποιη-
τὴν, ὅστις ὑπὸ τὴν στέγην ἤδη εὐεργετικοῦ ἀ-
σύλου θερμαινόμενος, ἤρχετο τὴν αὐτὴν τύ-
χην διὰ πάντας τοὺς πάσχοντας!

«Θεὸ μου, ἀποκαλύφθητι ἀγαθὸς δι' ὅλους,
ὅπως δι' ἐμέ· τὸ πίπτον μάννα σου ἄς σβέσῃ
τὴν βλασφημίαν, ἄς ἐμποδίσῃ τὴν ὀδύνην, ἐ-
πειδὴ ποθεῖς τὴν ἀγάπην· ἄς μὴ τοξεύωνται
πλέον ἐπὶ γῆς ἄγρια βλέμματα κατὰ τῶν ἐ-
κλεκτῶν υἱῶν σου, τῶν υἱῶν σου τῶν ἀποκλή-
ρων· σὺ ὁ χορηγῶν τὸν χόρτον εἰς τὰ μικρὰ
πτηνὰ, θρέψον ὅλους τοὺς πεινῶντας· διὰ πᾶν
τὸ ἐν τῇ φύσει εἶν γλυκὺς ὁ χεῖμὼν σου· καὶ,
τῆς βασιλείας σου τελεσθείσης, ὁ ποιητῆς καὶ
τὸ πτηνὸν θέλουσι ψάλλει. — Ἔσο εὐλογημένος!

Τὴν ἀνάμνησιν τῆς ξενίας ταύτης ἐψάλλεν εὐ-
φώνως ὁ ποιητῆς εἰς ἐν τῶν ὠραιοτέρων αὐτοῦ
ἀσμάτων, ἡ Ἀγρονομία· ἡ εὐγνωμοσύνη δια-
λάμπει ἐν τοῖς ὠραίοις στίχοις αὐτοῦ ἀ-
τημέλητος καὶ χαριεστάτη! «Πτερύγισον, ὦ
ἀσμάτιόν μου, ἐπιφωνεῖ ἐν τέλει ἡ μελωδοῦσα
ἔμμουσος αὕτη ἀκανθούλλις, πτερύγισον, ὦ ἀ-
σμάτιόν μου, εἶσαι ἀσθενὴς φῶρος εὐγνωμοσύ-
νης. Ἀλλ' εἶθε νὰ ψάλλῃ τὸν ἀπρίλιον ἡ ἀ-
ηδὼν πρὸς ἀποζήμιωσιν, τὸ δὲ πτηνὸν τοῦ κοι-
μητηρίου ἐντρομὸν ὑπὸ τῶν ἐρωτικῶν ἀσμά-
των τῆς ἐπὶ μακρὸν, ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ
σιγήσῃ διὰ τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἀγρονομίαν! . . .»

Καὶ ἦτο ἀληθῶς εὐτυχὴς κατὰ τὸ βραχὺ ἐ-
κείνο τῆς παρὰ τῆ Κ. Γεράδου ξενίας αὐτοῦ
ὁ Ἠγήσιππος. Ἡ ὑγεία, ἡ προσφιλεστέρα αὕτη
ἐρωμένη τοῦ ἀνθρώπου, ἐπανήρχετο βαθμηδὸν
εἰς τὸν καταβληθέντα ποιητὴν, ἀναζωογονή-
σασα αὐτὸν καὶ πάλιν· δυστυχῶς τὸ ἀνήσυ-

χον πνεῦμα αὐτοῦ, ποιητικὸν καὶ παράδοξον,
νέας ἀείποτε ποθοῦν συγχινήσεις, δὲν διέμενον
ἐν τῇ εὐαρέστῳ ἐκείνῃ εἰδυλιακῇ καὶ φιλέρωτι
γαλήνῃ, ἐν ἣ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐζήσεν εὐ-
τυχῆς· ὁ δαίμων τῆς σατύρας, τῆς ἀγρίας καὶ
πολεμικῆς ταύτης; θεότητος, ἣτις κατέστρεψε
τὸν Γιλβέρτην, προκαλέσαντα ἀμείλικτον τοῦ
Βυλτάριου πόλεμον ἐναντίον του, καὶ ἣτις ἔ-
στειλεν αὐτὸν πρῶτως εἰς τὸν τάφον, ἣτις ἐν
τῷ μέσῳ τῶν πολιτικῶν σάλων τῆς πρώτης
Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως ἀνεβίβασε τὸν Σχε-
νιέρον εἰς τὸ ἱκρίωμα, καὶ ἔνεκα τῆς ὁποίας
κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἐδολοφονήθη ὁ Παῦλος
Κουριέρος, ἔξοχος Ἑλληνοστῆς, εἰς τὰ πατριω-
τικὰ τοῦ ὁποίου στήλη ἐφαίνετο ἀναγεννηθεῖσα
ἡ εὐφύια τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ Ραβελαι, εἶχε
διεγείρει τὸ καινότερον καὶ ἀρρενωπὸν αὐτοῦ
πνεῦμα. Πρὸ ὀλίγου ἔτι, κατ' ἐκείνην τὴν ἐπο-
χὴν, εἶχον δημοσιεῦθῃ οἱ Ἰαμβοὶ τοῦ Αὐγού-
στου Barbier, μεγάλην προκαλέσαντες ἐπιτυ-
χίαν· ἐξεδίδετο ἤδη ἡ Νέμεσις τοῦ ποιη-
τοῦ Βαρθελεμῦ, ἡ παράδοξος ἐκείνη ἔμμετρος
ἐφημερίς, πλήττουσα τὰς κοινωνικὰς καταχρή-
σεις τῆς ἐποχῆς καὶ ὑποκαίουσα καὶ ἀναρ-
ριπίζουσα αἰσθημάτων δειλὰ κοιμώμενα καὶ
ἀτολμα εἰς τὰ στήθη τῆς Γαλλίας. Ὁ δὲ Βεραν-
ζέρος, Ἀνακρεόντειος ἄμα καὶ Ἀρχιλόχειος,
ὑπὸ τὴν ἀφελίαν ἐγκρύπτων τὴν εἰρωνείαν, πο-
λεμῶν τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς Ἰησοῦτας, ἦτο τὸ
προσφιλες εἶδωλον τῆς Γαλλικῆς δημοτικότητος.

Ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας τούτων γαλβανισθεὶς ὁ
νεαρὸς ποιητῆς ἐζήτησεν, ἀπομιμούμενος τὴν
Νέμεσιν, νὰ ἐκδώσῃ καὶ αὐτὸς ἰδίαν ἔμμε-
τρον ἐφημερίδα ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Διογένης· ὁ
τίτλος ἀληθῶς τῆς ἐφημερίδος ἦτο λίαν κατάλ-
ηλος διὰ σατυρικὴν ἐφημερίδα· ἀλλὰ φαίνε-
ται οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι σήμερον τοσοῦτον
διαθεθεῖμενοι ν' ἀκούωσι τὰς ἀληθείας, ἔστω-
σαν αὐταὶ λεγόμεναι καὶ ἔμμετρος, ὅπως κατὰ
τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ παλαιοῦ Διογένης, ὅς-
τις ἐτόλμα νὰ κάμῃ παρατηρήσεις καὶ πρὸς τὸν
δορικτικότερον τῆς Μακεδονίας. Ἡ Διογενική ἰτα-
μότης τοῦ νέου ποιητοῦ, γράφοντος μάλιστα
καὶ ἐν μικρᾷ καὶ περιωρισμένῃ πόλει, προσέ-
λεσε πολλοὺς ἐχθροὺς ἐναντίον του· ὁ ταλαί-
πυρος σατυρογράφος! ἠγνώσει ὅτι δὲν ἔπρεπε
νὰ λέγηται ἡ ἀλήθεια γυνὴ καὶ ἀποκεκαλυμ-
μενη, ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ἀρεσκείται ν' ἀπατᾶ
καὶ ν' ἀπατᾶται, ὅτι προτιμῶμεν ν' ἀκούωμεν

τοὺς ψευδεῖς μέχρι ἀηδίας ἐπαίνους καὶ ὕμνους,
ἢ τὴν σοβαρὰν καὶ μεμετρημένην ἀλήθειαν, ἢ
τὴν εἰρωνείαν ἐκείνην, ἣτις εἰς καταλλήλους
δόσεις διδομένη, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἴασιν
καὶ σωτηρίαν τοῦ αἰμάσσοντος κοινωνικοῦ ἔλ-
λους· ἐλησμώνησεν ὅτι οἱ αὐλικὸι ποιηταὶ, οἱ
ψάλλται τῶν ἐπιθαλαμίων ὕμνων, οἱ ἀγαθοὶ ἐ-
κείνοι θνητοὶ, οἵτινες ἅπαντα εὐρίσκουσιν ἐπὶ
τῆς γῆς καλῶς ἔχοντα, οἵτινες χύνουσιν ἀείποτε
δάκρυα εὐσεβοῦς κατανύξεως, συγχινοῦσης καὶ
τὰς ἀτιθασσωτέρους καὶ ἀκαμπτοτέρας καρδίας,
οἵτινες ἐξίστανται, βλέποντες τὸν μυστηριώδη
δάκτυλον τῆς θείας προνοίας ἐπὶ τῇ αἰσία καὶ
εὐτυχῇ γεννήσει δωδεκάδος εὐτραφῶν καὶ
στρογγύλων βασιλείσκων, ἐνορῶντες ἐν τῷ γε-
γονότι τούτῳ, ὅτι ὁ Θεὸς ἠύλογησε τὴν Ἀ-
βραμιαίαν βασιλικὴν οἰκογένειαν, ἀδιάφορον ἂν
ἡ εὐλογία αὕτη γίνεσθαι εἰς λογαριασμὸν τῶν
ιδρώτων καὶ μόχθων τοῦ φιλοβασιλικοῦ λαοῦ,
ἠγνώσει ὅτι ὅλοι οὗτοι οἱ αἰδοὶ ἐζήσαν καὶ ἀ-
πέθανον εὐδαιμόνες, ἐνῶ οἱ σατυρικοὶ ποιηταὶ
ἔπεσον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὸ δολοφρόνον
ἐγγχειρίδιον ἀνδρῶν καὶ ἀγενοῦς ἐκδικήσεως·
δὲν ἐγίνωσκε τὰς ἀληθείας τὰς ἀπὸ τῆς πρά-
ξεως καὶ τῆς πείρας ἐκπηγαζούσας ὁ Ἠγήσιπ-
πος Μωρὸ καὶ ἡμέραν τινα ἔνεκα ἐλαφρῶν
ὑπαινεγμῶν, περιεχομένων ἐν τινι ἀθώῳ αὐτοῦ
ἄσματι, προσεκλήθη εἰς μονομαχίαν ὑπὸ τινος
συγγενοῦς τοῦ οἴκου ἐκεῖνου, παρ' ὃ ἐφιλοξε-
νείτο, καὶ ὁ ταλαίπυρος ἠναγκάσθη νὰ ἐγκα-
ταλείψῃ τὴν οἰκίαν, ἐν ἣ τοσοῦτον εὖρος συμ-
παθῆς ἄστυλον, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Πηρι-
σίους.

Ἦτο τὸ ἔτος 1834· ἡ μέχρι τοῦ θανάτου
αὕτη περίοδος τῆς ζωῆς του ὑπῆρξεν ἡ τε-
λευτάια φάσις θλιβερᾶς καὶ τρικυμιώδους ὑπ-
ἀρξεως, μακρὰ σειρὰ ἀπελπισίας καὶ ὀδύνης,
ἣτις ἔφερον αὐτὸν βαθμηδὸν εἰς τὸν τάφον.

ὦ! κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην ἐπιθανάτιον ἀ-
γωνίαν τῆς πασχούσης ὑπάρξεως, κατὰ τὰς
στιγμὰς ἐκείνας τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς ὀδύ-
νης, ποσάκις καταβιβάζων τὸ νεκρωμένον
αὐτοῦ ὄμμα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πρὸς τὸν ἐπτε-
ρίζε τὸ πνεῦμα του, περιέφερον αὐτὸ μετὰ
τῶν ὁμοίων του, ἐπήτει ἀφρονος καὶ ἀγέρωχος
τὸν οἶκτον τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες προσέφερον
εἰς τὰς Λαίδας τῆς ἐποχῆς τὸ τάλαντον, καὶ ἠρ-
νοῦντο τὸν ὀβολὸν εἰς τὴν πτωχὴν μεγαλοφυΐαν!

Ποῖα αἰσθηματὰ κατεβίβρωσκον τότε τὴν

εὐγενῆ ἐκείνην ψυχὴν, τὴν ὅποιαν ἐμάραινεν ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀγνωμοσύνη!

«Πόσας, λέγει, νεαρὰς καρδίας διέβρωσεν ἡ ἀμφιβολία! πόσα νεαρὰ μέτωπα διηυλάκωσεν ἤδη! ἡ ἀμφιβολία φεῖ! μὲ μαραίνει ἐπίσης καὶ φθίνω. Ἡ καταβληθεῖσα ψυχὴ μου ὁμοιάζει τὴν ἀποπλανηθεῖσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ περιστερᾶν, ἡ δὲ σώτειρα ἐλαία οὐδαμοῦ ἐπιφαιίνεται ἀναθάλλουσα»...

Φεῖ! οἱ στόνοι οὗτοι δὲν φαίνονται ἐξερχόμενοι ἀπὸ μῆμα μᾶλλον ἢ ἀπὸ στόμα ἀνθρώπινον; εἶναι ἀληθῶς μία ἐκ τῶν τελευταίων κραυγῶν τοῦ ἐπιθανάτου, μέχρις οὐ βραδέως, βραδέως, ὑπὸ τὸν πόνον, ὑπὸ τὴν ἀγωνίαν ἐθραύσθη, ἔπαυσε πᾶλλον τὸ ἀσθενὲς στήθος τοῦ ποιητοῦ...

Λήγοντος τοῦ ἔτους 1838 κατώρθωσε νὰ εὕρῃ ἐκδύτην ἀναδεχθέντα τὴν ὑπὸ τὸν τίτλον *Μυσοσίς* (*) ἔκδοσιν τῶν ποιησέων του ὁ τύπος ἐχειροκρότησεν ἐκθύμως τὸν νέον ποιητὴν, ἅμα τῇ δημοσιεύσει αὐτῶν, ἀλλ' ἡ χαρὰ αὐτοῦ ὑπέβη βραχεῖα· ταύτοχρόνως σχεδὸν ἀσθενήσας εἰσῆρχετο εἰς ἓν τῶν νοσοκομείων τῶν Παρισίων· ἐκεῖθεν δὲν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ πλέον!

N. KAZAZHS.

(*Ἐπεταί τὸ τέλος).

ΧΗΜΕΙΑ.

Περὶ τοῦ χαλκοῦ.

Ἐπειδὴ ἐγένετο πολλάκις λόγος περὶ τοῦ Χαλκοῦ, ὅστις καλεῖται ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *Cuprum*, προσθέτομεν ὅτι τὸ μέταλλον τοῦτο μετηνέχθη παρὰ Ῥωμαίους ἐκ τῆς νήσου Κύπρου (*Cyprum*), ὅθεν *Cuprum* σημαίνει Κυπριακὸν μέταλλον. Ὁ χαλκὸς ἀνωρύχθη εἰς τὴν ἑλλάδα ἐκ τῶν πλησίων τῆς Χαλκίδος ποτὲ ὑπαρξάντων χαλκωρυχείων, καὶ ἕνεκα τούτου ἐκλήθη ἡ σημερινὴ πόλις τῆς Εὐβοίας Χαλκίς, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ μεταλλοῦ χαλκός, καὶ ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὁ μέγας ἀπέστειλεν ἐκεῖ τὸν Κράτιδα ἵνα ἐπιτατήσῃ εἰς τὴν τῶν ὄρυκτῶν τούτων ἀνόρυξιν.

Ἡ ἀποχώρησις τοῦ χαλκοῦ ἔχει πολλὰς δυσκολίας. Τὰ λειοτριβέντα ὄρυκτὰ φράττονται

πρὸς ἀποχώρησιν τοῦ θείου καὶ τοῦ πολλακῆς ἐμπεριεχομένου ἀρσενικοῦ, ἀκολούθως συμμιχθέντα μετ' ἀνθράκων καὶ μετ' ἄλλων ὄρυκτῶν ἐκκολυόντων τὴν αὐτῶν τῆξιν, εἰσαγομένου τοῦ ἀέρος διὰ μεγάλων πυρῶν ἐκτείνονται ἐντὸς μεγάλων ἀλεξιπύρων καμίνων. Ὁ δὲ ἐκτακὸς χαλκός εἶναι μέλας το χρώμα καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται *Χαλκὸς μέλας* οὗτος ἀνατίθεται ἐκ δευτέρου καὶ πολλάκις ἐκ τρίτου, μεχριστοῦ καθαρισθῆ, καὶ τέλος ἐγγύεται εἰς τύπους ἢ μεταβάλλεται διὰ τῆς ῥαντίσεως τοῦ τακέντος χαλκοῦ ὑπὸ ὕδατος εἰς μικρὰ πλατύσματα τὰ ὅποια συγρολλώμενα ἀλλήλοις σχηματίζουσι ῥοδοειδῆ σχήματα.

Ὁ μεταλλικὸς χαλκὸς εὐκόλως ὀξειδούται καὶ καλύπτεται ὑπὸ πρασίνου στιβάδος, συνισταμένης ἐξ ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀποκαταστήσωμεν ταυτὰ πρασινοκεκαλυμμένα χαλκᾶ ἀντικείμενα μεταλλικῶς λαμπρίζοντα, ἐπιχύνομεν ἐπ' αὐτῶν δυνατὸν ἀσημένιον καὶ ὑπὸ τῷ φαινομένῳ τῆς διαλύσεως τοῦ πρασίνου καλύμματος τὰ χαλκᾶ σκεῖα ἀποκαθίστανται μεταλλικῶς λαμπρίζοντα. Μετὰ ταῦτα ἀποπλύνονται καὶ ἐπιτίθονται διὰ κόνεως κρητίδος.

Ἐξέτασις χαλκοῦχων ὄρυκτῶν.

Τὰ τοῦ χαλκοῦ ὄρυκτὰ ἔχουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρασίνον χρώμα, καὶ ὁ πρασινοχρωματισμὸς εἶναι λίαν χαρακτηριστικὸς διὰ τὰ τοῦ χαλκοῦ ὄρυκτὰ, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα τὰ ὅποια φαίνονται χρυαίοντα, ὡς ὄρυκτὰ τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια ἔχουσι χρώμα τοῦ ἥπατος. Διὰ νὰ ὀδηγηθῆς ἐὰν ἦναι χαλκοῦχα, διάλυσον μέρος τοῦ λειοτριβέντος ὄρυκτοῦ διὰ βρασσεως εἰς νιτρικὸν καὶ ὑδροχλωρικὸν Ὄξυ (εἰς τὸ καλούμενον βασιλικὸν ὕδωρ). Ὑπάρχοντος χαλκοῦ ἐν τῷ διαλύματι, τὸ διάλυμα ἔχει χρώμα κυανοῦν καὶ ἐὰν ἐπιτίθῃ εἰς τὴν διάλυσιν ταύτην μίαν ῥάβδον ἢ μάχαιραν μεταλλικὴν στίλβοντος σιδήρου, ὁ χαλκὸς θά καταβυθισθῆ καὶ θά ἐπικολλήθῃ ἐπὶ τοῦ σιδήρου μετὰ χαλκοῦ χροῦ χρώματος, καὶ τοῦτο εἶναι ὁ μεταλλικὸς χαλκός. Ἐκτὸς τούτου, ἐὰν προσθέσῃς κυστικὴν ἀμμωνίαν ῥευστήν, θά προαχθῆ κυανοῦν καταστάλαγμα, τὸ ὅποιον διὰ περισσεύσεως τῆς ἀμμωνίας θά ἀναδιαλυθῆ μετὰ ὀρασιότητος οὐρανοκυανοῦ χρώματος, καὶ διὰ τούτων τῶν μέσων θέλεις πεισθῆ ὅτι τὸ ἐξετασθὲν ὄρυκτὸν εἶναι χαλκοῦχον.

(*) Ἄλλος φουόμενος ἐν Γαλλίᾳ.

Ὀλίγα περὶ ἀνακαλύψεως τοῦ Ἀρσενικοῦ.

Ἄπειρα χρώματα, πρὸ πάντων τὰ ὠραία πράσινα καὶ τινα κίτρινα καὶ ἄλλα πολλὰ σώματα, λ. χ. Μυϊοκτόνος χάρτης καὶ διάφορα ὄρυκτὰ, ἐμπεριέχουσιν Ἀρσενικόν. Διὰ νὰ γνωρίσῃ τις ἐὰν ἐμπεριέχεται τοῦτο τὸ δηλητηριώδες μέταλλον, ἀναμιγνύονται λειοτριβέντα μετ' ἀνθράκος, καὶ ἀκολούθως πυροῦνται ἰσχυρῶς. Δι' αὐτῆς τῆς πράξεως ἐκπέμπεται ἡ τοῦ σιροῦδου ὀσμή, καὶ ἐὰν ἡ πράξις αἴτη ἐκτελεσθῆ ἐντὸς μικροῦ βελίνου σωλῆνος, σχηματίζεται ὑπεράνω αὐτοῦ τοῦ μίγματος ἐξάχνισμα ἐλευκοῦ ἀρσενικοῦ. Ὅσον ἀφωρᾷ τὸν μυϊοκτόνον χάρτην ὅστις κατασκευάζεται, ἐὰν λευκὸν ἀρσενικόν, τὸ καλούμενον λευκὸν ποντικοφάρμακον, εἰς ποσότητα, διαλυθῆ εἰς ὕδωρ προσθήκῃ ὀλίγου ποσοῦ καλλιάς. Πρὸς τοῦτο τὸ διάλυμα προστίθεται μικρὸν ποσὸν ζαχάρως καὶ εἰς τοῦτο τὸ διάλυμα ἐμβάπτονται ἢ περιλείφονται πυκνοὶ χάρται οἵτινες ξηραίνονται. Ἐὰν τοιοῦτος χάρτης ἐντεθῆ εἰς πινακίον με ὕδωρ, ἄπασαι αἱ προσερχόμεναι καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ διαλύματος πίνουσαι μυῖαι ἢ καὶ ἄλλα ταυτὰ ἐνοχλητικὰ ἕντομα θανατόνται.

Τοῦτο τὸ μέταλλον ἐκλήθη Ἀρσενικόν ἐκ τοῦ ἄρσεν ἢ ἄρσεν, ἐπειδὴ καταστρέφει ἐν μικρῷ ποσῷ, διδόμενον ἢ λαμβανόμενον, τὰ πλέον ῥωμιλέα ζῶα.

Μάθε συγχρόνως ὅτι τὰ κατὰ τῆς δι' ἀρσενικοῦ δηλητηρίασεως κατάλληλα ἀντιδοτὰ εἶναι τὸ κατὰ ὑγρὸν ὄδον κατασκευαζόμενον Ὄξειδιον τοῦ σιδήρου μετὰ κα'αρᾶς Μαγνησίας, διδόμενον εἰς μεγάλην ποσότητα, λευκώματα τῶν ὠδῶν, γάλα καὶ βλενωδὴ ποτὰ διδόμενα ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ γαλακτισμὸς τοῦ οἰσοφάγου διὰ πτεροῦ διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἐμετὸς πρὸς ἐκκένωσιν τοῦ δηλητηρίου ἐκ τοῦ στομάχου,

Τῷ φιλάτωμοι Π. Κούρτελη.

Ἦσο Σύ;

Ἦσο σὺ λοιπὸν ἐκείνη ἦτις με ἀγγέλου σώμα
Αἰθερόπλαστο; ἐφάνης εἰς τὸ ἐκθαμβόν μου ὄμμα;
Ἦσο σὺ ἡ μελωδοῦσα ὡς πτηνὸν τοῦ παραδείσου,
Ἦσο σὺ τὴν σκιὰν πενήμιου ὑψικόμου κυπαρίσσου;
Ἦσο σὺ ἡ μειδιῶσα ὡς ἑαρινὴ πρωτὰ;
Ἦσο σὺ λοιπὸν! δὲν ἦτο τοῦ νοῦς μου φαντασία,
Ἦ ὄνειρου τις ἀπάτη,
Ἦ τὸ ὕδαγμα ἐκεῖνο ὅπερ ἡ ψυχῆ μου πλάττει;

Ὅχι ὄνειρον δὲν ἦτο ἀλλ' οὐδὲ τις ὄψασις
Ἦσο σὺ! εὐδαμονία! ἦσο σὺ, φίλη γλυκετὰ,
Ἦτις με ἀγγέλου σχῆμα μ' ἀηδόνας μελωδίας
Ἦτερψας στιγμὰς ὀλίγας τὴν πενθοῦσαν μου καρδίαν.
Εἰς τὰς ἀκοάς μου μένει τὸ γλυκὸν κελάρημα σου
Εἰς τὴν μνήμην μου τὸ θετὸν καὶ τερπνὸν μειδιάμα σου
Κ' εἰς τὰ φλογερά μου στήθη
Εἰς ἀδάμας, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τ' ὄμμα σου ἐχύθη.

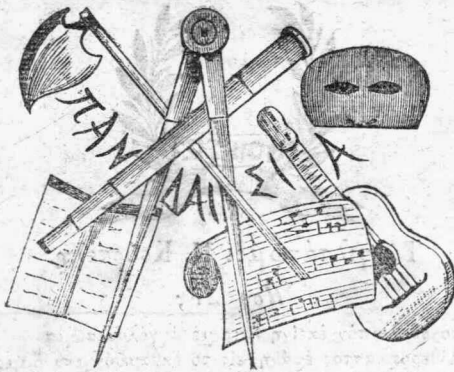
Να! πικρὸν εἶναι τὸ δάκρυ, πλὴν τὸ δάκρυ ἐρωμένης
Εἶναι φάρμακον καρδίας στεναζούσης, πληγωμένης
Εἶναι βάλσαμον τῶν πόνων, εἶναι δρόσος οὐρανια
Καὶ τοῦ ἔρωτος ἡ μόνη ἀληθὴς ὁμολογία.
Εἶναι τιμαλφὴς ἀδάμας, εἶναι ἔκφρασις αἰγῶσα,
Εἶναι τῶν δεινῶν ἡ λήθη καὶ ἐλπίς προσμειδίωσα
Εἰς τὸν ἔραστὴν ἐκείνον,
Ὅστις ἀληθῶς λατρεῖται τρυφερὸν τοιοῦτο κρίνον.

Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ὅστις δακρυσμένον εἶδεν ὄμμα
Προσφιλοῦς ὠραίας κόρης, καὶ τριτευτῆς ἀκόμα
Ὅ ἀκούσας ἐν τῷ μέσῳ σιωπῆς ἐρημίας
Ἄπο χειλῆ ἐρωμένης δύο λέξεις οὐρανίας,
Δύο λέξεις συλαβούσας μετὰ δάκρυον τὸ ῥέον,
Πλὴν τρισόλοις ἐκεῖνος ὁ εἰς τὴν στιγμὴν ἐκπνέων
Εἰς ἀγκάλην γλυκυτάτην
Πρὶν ἢ τύχῃ τὸν φθονήσῃ, πρὶν ἐμπέσῃ εἰς ἀπάτην.

Ἦθελα, γλυκετὰ φίλη, τὴν ζωὴν νὰ ἐκμετρήσω,
Ἐπεθύμω τὴν πονίην μου εἰς τὰ χεῖλη σου ν' ἀφήσω,
Πρὶν ἐπιόρκοσέ ἰδῶ, πρὶν σέ ἰδῶ λησμονοῦσαν,
Πρὶν εἰς τὰς ἀγκάλας ἄλλου σέ ἰδῶ εὐδαμονοῦσαν.
Ἦθελα εἰς τὴν ψυχὴν σου ὡς πνοή τις νὰ εἰσδύσω.
Ἦ τὴν βούλησιν τῆς Μοίρας στιγμὴν μίαν νὰ νοήσω!
Ἦθελα... ἀλλὰ εἰς μάτην!

Προτιμότερον νὰ μένω πάντοτε εἰς τὴν ἀπάτην.

Κωνσταντινούπολις τῆ 15 Σεβρίου 1868.
Μ. Μ. ΠΑΠΑΪΩΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

Ὁ διασημὸς ζωγράφος Ἔβς ἀπεβίωσεν ὑπέρογῆρος ἐν Μονάχῳ. Ἔργον αὐτοῦ ἦσαν αἱ ἐν τῇ στοᾷ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μονάχου τριάκοντα ἐννέα εἰκόνες, αἱ περιστῶσαι σκηνάς καὶ πρόσωπα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ δημοτικωτάτη ἐν Ἀνατολῇ εἰκὼν, ἡ περιστῶσα τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως; Ὁθωνος εἰς Νάυπλιον.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Ἐν Στυλίδι ἀνδρόθη κατάστημα ἐκκομιστικῶν μηχανῶν, πιστηρίου διὰ τῆς ὑδραυλικῆς,

κλωστηρίων ἀτμοβύλων καὶ σιδηρουργείου, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κυρίου Κωνστ. Ἀγαθοκλέους. Ἐν τῷ κοινοφελεστάτῳ τούτῳ καταστήματι ἐργάζονται ὑπὲρ τὰ 75 άτομα ἐκ τέρου τοῦ φύλου.

* Ἡ διεθνὴς ἐκθεσις τοῦ Λονδίνου τοῦ παρόντος ἔτους, θέλει ἀνοίξει τὰς πύλας τῆς τὴν 1 Μαΐου καὶ κλείσει αὐτὰς τὴν 30 Ἰουλίου. Τὴν φερόν ταύτην τὰ προϊόντα καὶ βιομηχανικὰ ἔργα δὲν εἶναι διηρημένα κατ' ἐθνικὰ δωμάτια ὡς ἄλλοτε. Ἐκαστὸν εἶδος θέλει ἐκτεθεῖ χωριστὰ εἰς τὸ εἶδος καὶ γένος αὐτοῦ, δι' ὃ ἢ τε σύγκρισις καὶ ἐπιγραφή του ἔσται εὐκολωτέρα. Ἡ ὅλη ἐκθεσις εἶναι διηρημένη εἰς 4 μέρη 1) τῶν ὠραίων τεχνῶν, 2) τῆς βιομηχανίας, 3) τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ἐφευρέσεων, καὶ 4) τῆς γεωργίας.

* Συνεστήθη, ἐνταῦθα καὶ ἑτερονόμον στυλιδομηχανικὸν κατάστημα, διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν κ.κ. Ν. Π. Γαίτζα καὶ Ἀνδ. Π. Κοκκίνου.

* Ἐν Λονδίῳ συνεστήθη τετραπέζικόν κατάστημα ὑπὸ τὸν τίτλον Γερμανικὴ Γράπεζα τοῦ Λονδίνου, ἔχων κεφάλαιον 2,000,000 λιρῶν.

Παροράματα 10'. φυλλαδίου

Σελίς 385.	στήλη Α'.	στίχ 5 ἀπὸ θυμοσείδως ἀνάγν.	Θυμοσεΐς
» 481.	» Β'.	» 38 » ἄσπον	» ἄσπου
» 483.	» Α'.	» 14 » ἐθύνοισι,	» διευθύνοισι

Λύσις τοῦ ἐν τῷ 12'. φυλλαδίῳ γρίφου.

Ἄδης καὶ πῦρ καὶ ἔρως γυναικὸς οὐ μὴ εἴπωσιν ἀρκεῖ

Τὴν λύσιν τοῦ ἐν τῷ 10'. φυλλαδίῳ κίττου; ἐπεμψεν ἡμῖν πρῶτη ἐξ Ἀθηνῶν, Κυρία Ἀφροδίτη Δοροβίνη. Ἔχει δὲ οὕτως!

Σύελος, ὕελος, ἔ'ος.

ΓΡΙΦΟΣ.

Εἰς τὸν πρῶτον ἐξ Ἀθηνῶν ἐπέμψοντα ἡμῖν τὴν λύσιν, δωρήτομεν 8581 τῆσι ὁσονόπιω ἐκδιδομένην Ἰαχρόπολιν.